Begroting

2022-2025

gemeente Noordwijk

Inhoudsopgave Begroting 2022-2025

Voorwoord 2

Algemeen 3
1.1 Stapsgewijs naar het begrotingssaldo 4
1.2 Beleidsdoelstellingen 6
1.3 Nieuw beleid 8
1.4 Waar staan we als gemeente voor? 10
1.5 Kerngegevens 12
1.6 Kaders voor gezond financieel beleid 14

Beleidsbegroting 16
2.1 Algemeen 17
2.2 Programma's 19
2.2.1 Programma 1: Bestuur en Dienstverlening 19
2.2.2 Programma 2: Veiligheid 24
2.2.3 Programma 3: Verkeer en Parkeren 27
2.2.4 Programma 4: Economie 31
2.2.5 Programma 5: Onderwijs 38
2.2.6 Programma 6: Sport en Cultuur 43
2.2.7 Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid 47
2.2.8 Programma 8: Duurzaamheid en Leefomgeving 54
2.2.9 Programma 9: Wonen en Ruimte 60
2.3 Paragrafen 65
2.3.1 Lokale heffingen 65
2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 79
2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 86
2.3.4 Financiering 91
2.3.5 Bedrijfsvoering 97
2.3.6 Verbonden partijen 102
2.3.7 Grondbeleid 110

Financiële begroting 113
3.1 Inleiding 114
3.2 Grondslagen 114
3.3 Totaaloverzicht lasten en baten per programma 115
3.4 Structureel en reëel evenwicht 116
3.5 Geprognosticeerde balans 117
3.6 Ontwikkeling EMU-saldo 122
3.7 Stand en verloop van reserves en voorzieningen 124
3.8 Overzicht incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 141
3.9 Overzicht overhead 143
3.10 Investeringen 144
3.11 Overzicht taakvelden 152
3.12 Overzicht incidentele baten en lasten 154
3.13 Overzicht van salarissen en sociale lasten 156
3.14 Overzicht algemene dekkingsmiddelen 157
3.15 Begroting grondbedrijf 158

Voorwoord

Noordwijk bevindt zich in een overgangsfase uit de coronacrisis. Langzaam maar zeker beweegt de gemeenschap terug naar hoe het was. De anderhalve meter maatregel is afgeschaft. Onze prachtige evenementen worden weer mogelijk. Maar normaal voelt het nog zeker niet. Steunmaatregelen voor ondernemers uit het Rijk worden afgeschaft. Voor veel ondernemers en inwoners is het een spannende tijd.

Toch staat Noordwijk er na alle uitdagingen van de afgelopen jaren er verrassend goed voor. Wist u dat Noordwijk op plaats 31 staat van Elsevier's ranglijst van beste woongemeenten? We staan daarmee voor het eerst in de beste 10 procent van Nederland. Noordwijk scoort ook steeds beter in deze ranglijst. In 2018 haalden de toen nog niet gefuseerde gemeenten Noordwijk en Noordwijkerhout nog plaatsen 39 en 56. Dat werd een plaats 40 na de fusie in 2019 en een plaats 36 in 2020. Een stijgende lijn om trots op te zijn.

Nog een prachtig gegeven: de inwoners van Noordwijk zijn van alle gemeenten in Nederland het meest positief over hun eigen gezondheid. 86% geeft aan dat deze goed tot zeer goed is. Het is bekrachtiging van de kuuroordstatus van onze gemeente. Voor de regio Hollands Midden is dit 82% en landelijk is dit 79%. De regio Hollands Midden is ook de hoogst scorende regio in Nederland.

In de Perspectiefnota is voor 2022 voor € 1,3 miljoen aan nieuw beleid opgenomen. Noordwijk blijft investeren: in de hierboven genoemde kuuroordstatus, maar ook in cultuur en in het sociaal domein. Hiermee wordt een belangrijke impuls gegeven op diverse beleidsterreinen waarop in de volgende raadsperiode verder kan worden gebouwd. Om voor deze nieuwe raadsperiode ruimte voor nieuw beleid te bieden is in de begroting voor de jaren 2022 en 2023 elk € 250.000,- opgenomen.

Als gevolg van stijgende rijksuitgaven neemt ook de uitkering uit het gemeentefonds toe. Ten opzichte van de Perspectiefnota 2022 stijgt de algemene uitkering uit het gemeentefonds (AU) met maar liefst € 3,5 miljoen. Hier staan wel voor € 1,5 miljoen aan verplichte extra uitgaven tegen over. Gemiddeld komt er over de jaren daarna ruim € 1,2 miljoen per jaar bij. De begroting was zonder deze extra middelen al structureel sluitend. Door deze extra middelen zijn we in deze begroting in staat om de effecten van de voorgenomen herverdeling van het gemeentefonds voor de komende jaren op te vangen. In de Perspectiefnota 2022 werd nog uitgegaan van dekking van nieuw beleid ten laste van reserves. Door de gunstige uitkomsten van de septembercirculaire van het gemeentefonds is het mogelijk om ook die kosten te dekken binnen de lopende begroting. Voor 2022 zijn geen aanvullende middelen meer opgenomen voor uitgaven inzake de coronacrisis.

Desondanks is in deze begroting een aanzienlijke verhoging van de OZB opgenomen, ter dekking van de wegvallende precariobaten. Hierbij is de aangenomen motie van D66 verwerkt, waarin wordt gevraagd de stijgende OZB evenredig te verdelen over woningen en niet-woningen. De stijgende woonlasten die hier het gevolg van zijn worden voor een gemiddeld huishouden gecompenseerd doordat deze kosten niet meer via de water- en energierekening aan de inwoners van Noordwijk worden doorberekend.

Na het vaststellen van de Perspectiefnota 2022 hebben het Rijk en de gemeenten (VNG) een akkoord bereikt over hoe om te gaan met de compenserende middelen voor Jeugdhulp. Deze zijn eveneens in de begroting verwerkt.

We kijken uit naar de begrotingsbehandeling op 10 november aanstaande.

Het college van burgemeester en wethouders
Noordwijk, 12 oktober 2021

Algemeen

1.1 Stapsgewijs naar het begrotingssaldo

Om uiteindelijk te komen tot de structureel en reëel in evenwicht zijnde Begroting 2022-2025 die nu voorligt, is een traject voorafgegaan. Onderstaand wordt stapsgewijs aangegeven hoe het begrotingsperspectief tot stand is gekomen.

Perspectiefnota 2022

Op 29 juni 2021 heeft de gemeenteraad de in de Perspectiefnota 2022 opgenomen uitgangspunten en ontwikkelingen voor de Begroting 2022-2025 vastgesteld.

De Perspectiefnota 2022 laat samengevat het volgende financiële beeld zien:

Bedragen in €				
Perspectiefnota 2022	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Begrotingssaldo programmabegroting 2021	17.951	703.326	1.314.376	1.314.376
Totaal autonoom beleid	-823.273	-1.400.016	-1.444.535	-228.863
Totaal nieuw beleid	-270.500	-270.500	-270.500	-270.500
Compenserende middelen Jeugdhulp (50% tabel CvW)	1.204.500	1.057.833	976.250	878.167
Perspectiefnota 2022	**128.678**	**90.643**	**575.591**	**1.693.180**

Begroting 2022-2025

Na de vaststelling van de Perspectiefnota 2022 heeft zich nog een aantal ontwikkelingen voorgedaan die de begrotingssaldi hebben beïnvloed. Deze zullen hieronder kort worden toegelicht.

Overige begrotingsmutaties

In de overige begrotingsmutaties zijn de kosten meegenomen van autonoom en nieuwe beleid dat zich voordoet na de vaststelling van de Perspectiefnota 2022. De belangrijkste kosten van autonoom beleid betreffen het doorbelasten van de verzekeringen (inclusief nieuwe aanbesteding brandverzekering), het doorbelasten van de kostenverdeelstaat vervoermiddelen, het actualiseren van het beheerplan onderhoud watergangen en het doorrekenen van de kostendekkende tarieven voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en lijkbezorgingsrechten. Daar staan tegenover het structureel verhogen van de parkeerinkomsten en het effect van de verhoging van het tarief naheffingsaanslag parkeerbelasting op parkeren bij Langevelderslag.

De belangrijkste kosten van het nieuwe beleid zijn dat er voor het nieuwe college een opleidingsbudget gereserveerd is in 2022 van € 25.000,- en er een stelpost is opgenomen in 2022 en 2023 van € 250.000,- per jaar om het nieuwe college de mogelijkheid te bieden voor eventueel nieuw beleid.

Tevens zijn in de overige begrotingsmutaties ten opzichte van de Perspectiefnota 2022 de definitieve doorrekeningen van de inflatie, kapitaallasten (rente en afschrijvingen), salarissen en mutaties in de reserves en voorzieningen meegenomen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat er na een gesprek met de Provincie Zuid-Holland is gebleken dat de reserves kapitaallasten volgestort dienden te worden met het volledige bedrag van de boekwaarden. Hierop zijn er een aantal reserves gevormd en/of volgestort.

Septembercirculaire 2021 en herverdeling gemeentefonds

Tenslotte speelt de algemene uitkering gemeentefonds een belangrijke rol. De omvang van het gemeentefonds is gekoppeld aan de Rijksuitgaven. Het huidige (demissionaire) kabinet heeft voor met name 2022 tot aanzienlijke extra uitgaven voor onder meer duurzaamheid besloten. Dit heeft, mede met de groei van de economie, tot gevolg dat het gemeentefonds in omvang toeneemt. Voor de gemeente Noordwijk betekent dit met name voor 2022 een forse toename van de algemene uitkering uit het gemeentefonds (AU) ten opzichte van de

Perspectiefnota 2022 waarin de meicirculaire was verwerkt. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 zijn de bedragen lager. De besluiten over de Rijksuitgaven in deze jaren worden overgelaten aan het volgende kabinet.

In de Begroting 2021-2024 en de Perspectiefnota 2022 is al vooruitgelopen op de voorgenomen herverdeling van het gemeentefonds. In de laatste berekeningen, op basis van boekjaar 2019, loopt de korting op de algemene uitkering voor de gemeente Noordwijk op tot € 107,- per inwoner. De voornaamste oorzaken hiervan zijn de relatief goede sociale structuur van de gemeente en de beperkte regionale functie. In de nieuwe verdeling zorgen met name deze aspecten ook voor het nadeeleffect. De invoering verloopt geleidelijk met een korting van € 15,- per inwoner per jaar. In 2025 volgt een evaluatie waarna een besluit zal worden genomen over de verdere ingroei vanaf 2027. Tot en met 2026 moet dus rekening worden gehouden met een korting van € 15,- per inwoner die per jaar cumulatief oploopt. Formeel moet een nieuw kabinet hier een besluit over nemen. Gezien de ontwikkeling van het gemeentefonds wordt er al een stelpost voor de herverdeling gemeentefonds in de begroting opgenomen.

Bedragen in €				
Algemene uitkering gemeentefonds	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Stand meicirculaire	60.344.709	60.259.120	61.263.137	62.765.393
Stand septembercirculaire 27-09	63.900.659	62.111.790	62.589.587	64.966.125
Verschil mei - septembercirculaire 27-09	3.555.950	1.852.670	1.326.450	2.200.732
Taakmutaties	-1.582.576	-569.245	-503.512	-438.948
Netto effect septembercirculaire 27-09	1.973.374	1.283.425	822.937	1.761.784
Herverdeling gemeentefonds		-645.000	-1.290.000	-1.935.000
Saldo algemene uitkering gemeentefonds	**1.973.374**	**638.425**	**-467.063**	**-173.216**

Na alle gegevens te hebben verwerkt is er sprake van een structureel sluitende begroting.

De Begroting 2022-2025 laat samengevat het volgende financiële beeld zien:

Bedragen in €				
Begroting 2022-2025	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Saldo Perspectiefnota 2022	128.678	90.643	575.591	1.693.180
Overige begrotingsmutaties	-995.482	-182.796	321.140	124.482
Saldo begroting voor septembercirculaire	-866.804	-92.153	896.731	1.817.662
Netto effect septembercirculaire 27-9	1.973.374	1.283.425	822.937	1.761.784
Saldo begroting exclusief herverdeling gemeentefonds	1.106.570	1.191.272	1.719.668	3.579.446
Herverdeling gemeentefonds	0	-645.000	-1.290.000	-1.935.000
Saldo begroting incl. herverdeling gemeentefonds	**1.106.570**	**546.272**	**429.668**	**1.644.446**

1.2 Beleidsdoelstellingen

Onze beleidsdoelstellingen in overzicht			
Programma		**Thema**	**Wat willen we bereiken?**
1. Bestuur en Dienstverlening	1.1	Bestuursstijl, participatie en communicatie	We besturen daadkrachtig en integer. We werken participatief. We communiceren open en professioneel.
	1.2	Dienstverlening en informatieveiligheid	We verlenen onze diensten gastvrij en modern. We zijn alert op onze informatieveiligheid en de privacy van onze inwoners.
	1.3	Dorpenaanpak	We werken samen aan een Noordwijk dat bestaat uit vier dorpen met een eigen identiteit. We weten wat er in de dorpen leeft. We stimuleren inwoners verantwoordelikheid te nemen voor hun eigen directe leefomgeving.
	1.4	Sterke partner in de regio	We versterken ons als verbindende partner in onze regio's. We bundelen krachten in de Duin- en Bollenstreek. We versterken onze band met omliggende regio's, provincies en Rijk. We vergroten de slagkracht in Holland Rijnland.
2. Veiligheid	2.1	Veilige samenleving	We leven in een inclusieve, veilige samenleving. Onze inwoners kunnen zich vrij bewegen en ervaren eigenaarschap van hun veiligheid en leefomgeving. De gemeente schept daarvoor de randvoorwaarden.
	2.2	Aanpak ondermijnende criminaliteit	We leven in een veilige samenleving waarin geen plaats is voor georganiseerde criminaliteit en ondermijnende activiteiten.
	2.3	Crisisbeheersing	We beschikken in samenwerking met de regio over een sterke rampen- en crisisorganisatie om veiligheidsrisico's adequaat te beheersen en tot een minimum te beperken.
3. Verkeer en Parkeren	3.1	Bereikbaarheid van onze gemeente en de regio	We verbeteren de bereikbaarheid van onze gemeente en de regio. Dit doen we door fietsgebruik te stimuleren en de regionale keten van trein-bus-fiets-auto te versterken.
	3.2	Verkeersveilige en toegankelijke dorpen	We kennen alle gevaarlijke verkeerssituaties. We maken die plekken veiliger. We stimuleren verkeersveilig gedrag. We verbeteren de doorstroming van het verkeer in onze dorpen.
	3.3	Parkeren	We zorgen voor voldoende en kwalitatief goede parkeervoorzieningen. Dit doen we om aantrekkelijk te blijven als economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving.
4. Economie	4.1	Badplaats	We zijn als Kuuroord een aantrekkelijke toeristische verblijfplaats, die zich profileert als gezonde badplaats met een schoon, toegankelijk en veilig strand.
	4.2	Space	We profileren ons als dé ruimtevaartgemeente van Nederland, met een grote aantrekkingskracht op ondernemers, inwoners en toeristen. We faciliteren campusontwikkeling. We onderzoeken een Space Experience.
	4.3	Innovatieve Greenport	We dragen bij aan een innovatieve Greenport Duin- en Bollenstreek, die goed digitaal bereikbaar is.
	4.4	Winkelgebieden	We hebben aantrekkelijke winkelgebieden in onze dorpen. We pakken winkelleegstand aan.
	4.5	Werklocaties	We bieden passende ruimte aan het bedrijfsleven. We hebben een kantorenvoorraad en bedrijventerreinen die toekomstbestendig zijn.
	4.6	Evenementen	We zijn een evenementvriendelijke gemeente, die de veiligheid waarborgt. We dragen evenementenorganisaties een warm hart toe.
5. Onderwijs	5.1	Passende onderwijsvormen	We willen dat iedereen meedoet. Hiervoor zijn taalvaardigheid en een diploma essentieel. We streven naar passende onderwijsvormen en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. We houden toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang.
	5.2	Brede vorming van de jeugd	We stimuleren dat er in het onderwijs, naast kennisoverdracht, ook ruimte is voor vorming van de jeugd. We vinden als badplaats zwemvaardigheid van onze inwoners belangrijk.
	5.3	Onderwijshuis-vesting	We zorgen voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting in onze dorpen.
	5.4	Leerlingenvervoer	We waarborgen de toegankelijkheid van het (speciaal) onderwijs. We bieden passende vervoersvoorzieningen. We vergroten de zelfredzaamheid van reizende leerlingen.

Onze beleidsdoelstellingen in overzicht			
Programma		**Thema**	**Wat willen we bereiken?**
6. Sport en Cultuur	6.1	Verenigingen en vrijwilligers	We ondersteunen ons verbindende en sociaal veilige verenigingsleven. We minimaliseren drempels bij het organiseren van evenementen.
	6.2	Sport en bewegen	We benutten de maatschappelijke functie van sport.
	6.3	Kunst, cultuur en media	We zorgen voor een sterk cultureel klimaat. We vinden een sterke streekomroep als onafhankelijke informatiebron voor onze inwoners belangrijk.
	6.4	Breed benutte accommodaties	We benutten onze eersteklas sportaccommodaties optimaal. We bepalen de toekomst van De Schelft. We vergroten de mogelijkheden voor sport en bewegen in de buitenruimte.
7. Sociaal Domein en Volks-gezondheid	7.1	Eén toegang voor hulp	We verhogen de kwaliteit en doelgerichtheid van hulp en zorg. We verlagen de drempels voor hulp en zorg. We verlagen drempels. We leggen nieuwe verbindingen in een maatschappelijk programma.
	7.2	Maatschappelijke ondersteuning	We vernieuwen ons welzijnsbeleid door “geluk” in onze dorpen te faciliteren. We vergroten de mobiliteit van kwetsbare inwoners en bevorderen een inclusieve samenleving. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers.
	7.3	Arbeidsparticipatie	We laten iedereen naar vermogen meedoen. Dit betekent dat we de (arbeids)participatie onder onze inwoners verhogen, inwoners een financieel vangnet bieden en armoede terugdringen. We bereiden ons voor op de Wet Inburgering.
	7.4	Jeugd	We zetten direct de juiste jeugdhulp in. We zorgen dat kwetsbare jongeren kunnen meedoen in de samenleving. We benutten de preventieve werking van jeugdwerk.
	7.5	Gezondheid	We stimuleren een gezonde leefstijl. We gaan huiselijk geweld tegen. We verbeteren de samenwerking tussen zorg en veiligheid.
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	8.1	Duurzaamheid	We stimuleren een toekomstbestendige balans tussen mens, milieu en economie. Dit doen we in samenwerking met onze partners en in onze gemeentelijke bedrijfsvoering.
	8.2	Energietransitie	We werken in onze wijken en binnen Holland Rijnland aan een energieneutraal Noordwijk in 2050.
	8.3	Openbare ruimte	We werken samen met inwoners aan een openbare ruimte die schoon, leefbaar, veilig en klimaatbestendig is.
	8.4	Natuur en groen	We versterken het natuur- en belevingsgroen in en om onze dorpen in een b(l)oeiende Bollenstreek.
	8.5	Afval en grondstoffen	We zetten in op hoogwaardige grondstoffen en op zo min mogelijk verbranden van restafval. Dit is de verantwoordelijkheid van iedereen.
9. Wonen en Ruimte	9.1	De juiste woningen	We streven naar woningen die passen bij de woonbehoefte van onze inwoners. We hebben inzicht in de (lokale) woonbehoefte. We bevorderen doorstroming. We faciliteren de (regionale) woningbouwopgave.
	9.2	Woningbouw	We zorgen voor een continue bouwstroom. We realiseren via grondposities onze ambities uit de Woonvisie en op verduurzaming
	9.3	Ruimtelijke Ordening en Omgevingsvisie	We wonen, werken en recreëren in een economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving. We gebruiken de Omgevingsvisie als toetsingskader voor plannen binnen ons ruimtelijk domein. We kunnen werken met de Omgevingswet. We hebben onze bestemmingsplannen op orde. We koesteren ons erfgoed.
	9.4	Toezicht en handhaving wonen en ruimte	We zijn zuinig op onze fysieke leefomeving. Om het juiste gebruik hiervan te beschermen zorgen we voor een sluitende handhaving.

1.3 Nieuw beleid

Samen maken we Noordwijk. Bij het opstellen van de Begroting 2020 en 2021 is er nieuw beleid geïnventariseerd en opgenomen. Dit nieuw beleid is uiteraard ook verwerkt in de Begroting 2022-2025. Tevens is bij het opstellen van de Perspectiefnota 2022 geïnventariseerd wat aan nieuw beleid voor 2022 en verder opgenomen zou kunnen worden (grijs gearceerd). Het complete beeld van het nieuwe beleid staat in onderstaand overzicht weergegeven.

Totaal nieuw beleid per programma	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening							
2020 Tijdelijke Initiatievenmakelaar	45.000	45.000					INC
2020 Dienstverlening op orde brengen (werkbudget)	20.000	20.000	20.000	20.000			STR
2020 Kernenbeleid	40.000	40.000					INC
2022 Beheer en onderhoud openbaar toilet Hoofdstraat 129			15.000	15.000	15.000	15.000	STR
2022 Opleidingsbudget nieuwe College			25.000				INC
2022 Stelpost nieuw beleid nieuwe College			250.000	250.000			INC
Programma 2 Veiligheid							
2020 Maken van integraal veiligheidsplan	20.000						INC
2020 Cameratoezicht	0	27.000	27.000	27.000			INV
2020 Analyses/afstemming overlast/criminaliteit aanpak	10.000	10.000	10.000	10.000			STR
2021 Analyses/afstemming overlast/criminaliteit aanpak		30.000	30.000	30.000	30.000		STR
2022 Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid Nw 2021-2024			30.000	30.000	30.000	30.000	STR
2022 Vrijwilligersvergoeding Noordwijkse Reddingsbrigade			18.000	18.000	18.000	18.000	STR
Programma 3 Verkeer en Parkeren							
2020 Uitbreiden van fietsenstallingen bushaltes	25.000						INC
2020 Strandpendel	15.000	15.000	15.000	15.000			STR
2020 Extra geld gevaarlijkse rotondes	0	67.500	67.500	67.500			INV
2021 Verkeersonderzoek verkeerscirculatieplannen		100.000					INC
2021 Actualisering verkeersmodel/verkeerstellingen		50.000					INC
2021 Fietsplan (netwerk van fietsroutes)		100.000					INC
Programma 4 Economie							
2020 Verbreding activiteiten Noordwijk Marketing	150.000	150.000	150.000	150.000			STR
2020 Economische toekomst/health/space/bulbs/flowers	25.000	25.000	25.000	25.000			STR
2020 Strandreiniging	99.000	99.000					INC
2020 Profileren space	50.000	50.000	50.000	50.000			STR
2020 Innovatiefonds	100.000						INC
2020 Digitale bereikbaarheid buitengebied	25.000						INC
2020 Winkelleegstand en verbetering winkelgebieden	100.000						INC
2021 Uitvoeringsprogramma retailvisie, horeca en strand		50.000	50.000	50.000	50.000		STR
2021 Project Noordwijk Kuuroord		25.000	25.000	25.000	25.000		STR
2022 Bureninitiatieven in de wijk			5.000	5.000	5.000	5.000	STR
2022 Retail- en horecavisie			328.900	356.400			INC
2022 Uitvoering regeling jubileasubsidie			2.500	2.500	2.500	2.500	STR
2022 Uitvoering van de kuuroordstatus			400.000	200.000	150.000		INC
Programma 5 Onderwijs							
2020 Nieuw cursus aanbod voor jongenren (EHBO/AED's)	20.000	20.000	20.000	20.000			STR
Programma 6 Sport en Cultuur							
2020 Sterren voor Cultuur	83.000	83.000					INC
2020 Sportbeleid	20.000						INC
2020 Actuliseren sportaccomodatiebeleid	15.000						INC
2021 Sterren voor cultuur			83.000	83.000	83.000		STR
2022 Uitvoering cultuurbeleid			200.000	200.000	200.000	200.000	STR
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid							
2020 Project integrale toegang	410.000	220.000	200.000	200.000			INC
2020 Mobiliteit kwetsbare groepen	53.000						INC
2020 Inzet/beschikbaarheid onafhank. cliëntondersteuning	40.000	40.000	40.000	40.000			STR
2020 Groeps aanpak jongeren	50.000	50.000	50.000	50.000			STR
2020 Jobcoach	50.000	50.000					INC
2020 Project JOGG	30.000						INC
2022 Praktijkondersteuner jeugd			100.000	100.000			INC
2022 Eenzaamheidsbestrijding			70.000				INC
2022 Contourennota 2020 ISD			140.237				INC

Totaal nieuw beleid per programma	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving							
2020 Duurzaamheid	50.000	50.000	50.000	50.000			STR
2020 Energie	50.000	50.000	50.000	50.000			STR
2020 Dierenwelzijn-startnotitie	10.000						INC
2020 B(l)oeiende bollenstreek uitvoeringsprogramma	20.000						INC
2020 Achterstalig onderhoud groen	200.000						INC
2021 Uitvoering duurzaamheidsmaatregelen		30.000					INC
2021 Voortzetten uitvoering duurzaamheidsprogramma		50.000					INC
2021 Inhaalslag groot onderhoud groen Nwh en De Zilk		200.000	200.000				INC
2021 Uitvoeringsprogramma natuur en groen 2021		260.000					INC
Programma 9 Wonen en Ruimte							
2020 Omgevingsvisie	200.000	50.000					INC
2020 Omgevingswet	200.000	50.000					INC
2021 Handhaving huisvestingsregelgeving		175.000	175.000	175.000	175.000		INC
2021 Handhaving huisvestingsregelgeving		75.000	75.000	75.000	75.000		STR
2021 Verst. coördinatie bouwstromen vanuit woningbehoefte		100.000	100.000				INC
Totale kosten nieuw beleid	**2.225.000**	**2.456.500**	**3.097.137**	**2.389.400**	**858.500**	**270.500**	

De dekking van de kosten van het nieuw beleid in de Begroting 2020 en Begroting 2021 zijn reeds in beide begrotingen vastgesteld. De dekking van de kosten van het nieuw beleid in 2022 en verder is reeds vastgesteld in de Perspectiefnota 2022.

Bij de Perspectiefnota 2022 is de keuze gemaakt om incidenteel nieuw beleid te dekken uit de reserves. Echter gezien het begrotingsresultaat van de Begroting 2022-2025 het toe laat wordt voorgesteld het onderstaande nieuw beleid uit de Perspectiefnota 2022 te dekken uit het begrotingsresultaat in plaats van uit reserves. Het gaat hierbij om:

Bedragen x €					
Nieuw beleid	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**Teruggestort in:**
Uitvoering van de kuuroordstatus	400.000	200.000	150.000	0	Algemene Reserve
Praktijkondersteuner jeugd	100.000	100.000	0	0	Reserve Sociaal Domein
Eenzaamheidsbestrijding	70.000	82.500	0	0	Reserve Sociaal Domein
Contourennota 2020 ISD	140.237	425.000	200.000	200.000	Reserve Sociaal Domein
	710.237	**807.500**	**350.000**	**200.000**	

Bovenstaande bedragen zijn reeds teruggestort in de bovenstaande reserves en de dekking van het nieuw beleid is reeds in het voorliggende begrotingsresultaat verwerkt.

Hiernaast is een opleidingsbudget voor het nieuwe college geraamd van € 25.000,- in 2022 en wordt het nieuwe college de mogelijkheid geboden tot het uitvoeren van nieuw beleid door een stelpost nieuw beleid op te nemen van € 250.000,- in 2022 en eenzelfde bedrag in 2023. Ook dit nieuwe beleid wordt gedekt uit het begrotingsresultaat en zijn reeds in het voorliggende begrotingsresultaat verwerkt.

1.4 Waar staan we als gemeente voor?

Verbinden, met het doel voor ogen

Noordwijk is een gemeente die bestaat uit krachtige, unieke dorpen en buitengewone landelijke kwaliteiten. Bij Noordwijk denkt men aan het strand, de bollenvelden en de duinen. Het is uniek en plezierig wonen, werken en recreëren in de luwte van de Randstad. Noordwijk heeft internationale aantrekkingskracht (denk aan de bollenindustrie, ruimtevaart en de congrescentra). De gemeenschap kenmerkt zich door vitaliteit, gastvrijheid en betrokkenheid, ook van inwoners bij elkaar. Naast veel ondernemende inwoners, maken ook kwetsbare groepen onderdeel uit van de Noordwijkse samenleving, groepen met een beperkte zelfredzaamheid. Uitersten om rekening mee te houden.

De gemeente is er voor datgene dat onze inwoners samen van belang vinden (het algemeen belang). Samen bepalen we welke ontwikkeling in Noordwijk wenselijk is en welke opgaven we aan moeten pakken. Hierin nemen wij als gemeente de rol die helpend is. Als gemeente gaan we altijd voor de beste oplossing voor de samenleving. We willen de zaken goed en logisch organiseren waarbij we goed kunnen uitleggen wat we doen, of laten.

Vanuit deze strategische visie hanteren we als kernwaarden:

1. *Betrouwbaarheid*. We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen. Ons handelen is uitlegbaar. Hoewel de verschillen in opgaven vragen om maatwerk zorgen we er in de basis voor dat gelijke situaties altijd gelijk behandeld worden.
2. *Wendbaarheid.* Dit is het vermogen om snel en adequaat te anticiperen en te reageren op ontwikkelingen die zich voordoen. Noordwijk blijft zich aanpassen aan veranderende omstandigheden. We geven ruimte aan en maken actief gebruik van maatwerk door betrokkenheid van vele actoren en lokale verschillen.
3. *Veerkracht.* Door de veerkracht te vergroten kunnen we onverwachte zaken opvangen. Belangrijk hierin is het verminderen van afhankelijkheid. Dat we onszelf als samenleving kunnen redden, dat medewerkers als zelfstandige professionals kunnen handelen en dat inwoners niet onnodig afhankelijk zijn van bijvoorbeeld een uitkering. Hierbij hoort ook dat we een duidelijk kader stellende rol behouden (op hoofdlijnen/spelregelniveau en het niveau van principes).
4. *Verbinden.* We verbinden mensen, kennis, krachten en belangen vanuit de opgave met het doel voor ogen. Dit kan omdat we midden in de samenleving staan en onze organisatie goed kennen. De manier van verbinden hangt af van de taak en rol die het best passend is.

Betrokken, helder en daadkrachtig

We werken in de periode 2019-2022 aan een betrokken, heldere en daadkrachtige gemeente. Met de vorming van de gemeente winnen bestuur en organisatie aan robuustheid en professionaliteit. Hierdoor zal de gemeente Noordwijk nog beter in staat zijn om op lange termijn de opgaven voor gebied, samenleving en regio uit te voeren. We staan als gemeente voor:

- Een hoogwaardig en veelzijdig woon-, werk- en leefgebied;
- Een energieke, gastvrije en betrokken samenleving;
- Een sterke partner in de regio;
- Een moderne, proactieve en dienstbare organisatie.

Kern van de vernieuwing in Noordwijk is een verschuiving in de rol van het bestuur en de organisatie bij ontwikkelingen in de Noordwijkse samenleving. Het accent van dat optreden van de gemeente zal daarbij steeds meer komen te liggen op netwerken en participeren met de Noordwijkse samenleving. De gemeente zal op onderdelen regulerend en sturend moeten blijven, maar de kracht en de energie van de samenleving zal steeds meer de agenda en de

richting van het praktisch dagelijks handelen bepalen. Hiermee worden uiteindelijk de beste resultaten voor de inwoners gerealiseerd.
Kern van de verandering en vernieuwing zit daarbij niet in structuur of instrumenten, hoe relevant deze ook zijn. Modern, proactief en dienstbaar zit vooral in denken en doen, houding en gedrag.

De gemeente Noordwijk wil resultaten halen voor en met de inwoners. Het ambitieniveau wordt geformuleerd door de gemeenteraad samen met inwoners, ondernemers en verenigingen. Daarnaast heeft Noordwijk de ambitie om ook toonaangevend te zijn als moderne, proactieve en dienstbare organisatie.

De speerpunten van de coalitie zijn opgenomen in de beleidsprogramma's in deze begroting.

Samen maken we Noordwijk

Resultaat bereiken vanuit verbinding. Dat staat centraal in onze collegeagenda 2019-2022. Misschien ga je alleen sneller; samen kom je veel verder. Daarvan zijn burgemeester en wethouders van Noordwijk overtuigd. Daarom legt het college extra focus op twaalf belangrijke punten, om mee aan de slag te zijn met inwoners, ondernemers, vrijwilligers en professionals. Zo sluiten we aan op de energie die in Noordwijk al aanwezig is en komen we tot de juiste oplossingen. Daarnaast zijn er nog andere onderwerpen die de aandacht hebben.

De punten van de collegeagenda zijn opgenomen in de beleidsprogramma's in deze begroting.

Het Nieuwe Noordwijkse Werken

Aan de hand van zes leidende principes werken we de komende jaren aan de professionalisering van onze organisatie en onze medewerkers:

- *We sluiten onze dienstverlening aan op de behoefte van de inwoners en ondernemers.*
  We maken verbinding met de klant of met buurten waar iets speelt en kijken waar we kunnen helpen.
- *We vinden overheidsparticipatie belangrijk.*
  We ondersteunen initiatieven van bewoners, buurten en bedrijven. We stellen kaders waar nodig en houden het algemeen belang in de gaten.
- *We werken opgavegericht.*
  We onderzoeken wat het probleem of de kans/uitdaging is en onderzoeken welke aanpak hiervoor nodig is. We doen dit integraal in samenwerking met collega's van andere teams.
- *We werken zelf organiserend.*
  We nemen eigenaarschap. We zetten onze kwaliteiten en expertise in en ontwikkelen die verder. We stemmen onze activiteiten af in ons team en werken samen met andere teams. We werken resultaatgericht.
- *We zijn innovatief.*
  We zoeken steeds naar de beste werkwijze en nemen de ruimte daarbij nieuwe werkwijzen te proberen, in de overtuiging dat dat verrassende resultaten kan opleveren. We vinden daarbij dat fouten niet bestaan, leerervaringen wel.
- *Waar en wanneer we werken stemmen we af op onze werkzaamheden***.**
  Soms is kantoor beter, soms is thuis beter. Ook een externe locatie kan een logische keuze zijn. We zorgen ervoor dat we voor onze bewoners en collega's bereikbaar zijn en laten zien waar we aan het werk zijn.

1.5 Kerngegevens

Sociale structuur

Bevolking naar leeftijd 1-1-2021 en prognose 2022-2025					
Leeftijdsgrenzen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
0-19 jaar	9.151	9.224	9.298	9.372	9.447
20-64 jaar	25.261	25.463	25.667	25.872	26.079
65 jaar en ouder	9.650	9.675	9.698	9.718	9.739
Totaal aantal inwoners	**44.062**	**44.362**	**44.662**	**44.962**	**45.265**

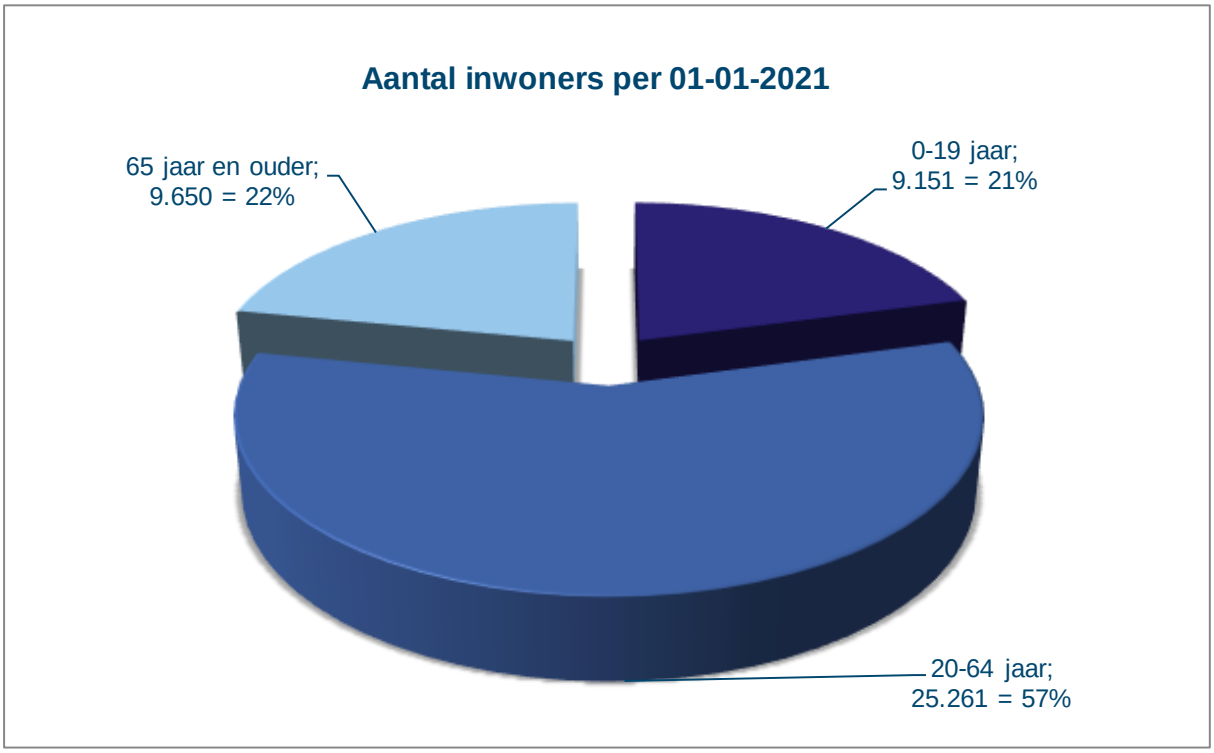

Vastgestelde bevolking per 01-01-2021	Mannen	Vrouwen	Totaal
1. Volgens structuurtelling 2021	22.174	21.971	44.145
2. Saldi van in inwonertal verdisconteerde berichten			
- Levendgeborenen	-12	-13	-25
- Overledenen	21	20	41
- Opgenomen personen wegens vestiging	-117	-107	-224
- Afgevoerde personen wegens vertrek	62	63	125
Vastgestelde bevolking op 01-01-2021 (1+2)	**22.128**	**21.934**	**44.062**

Fysieke structuur

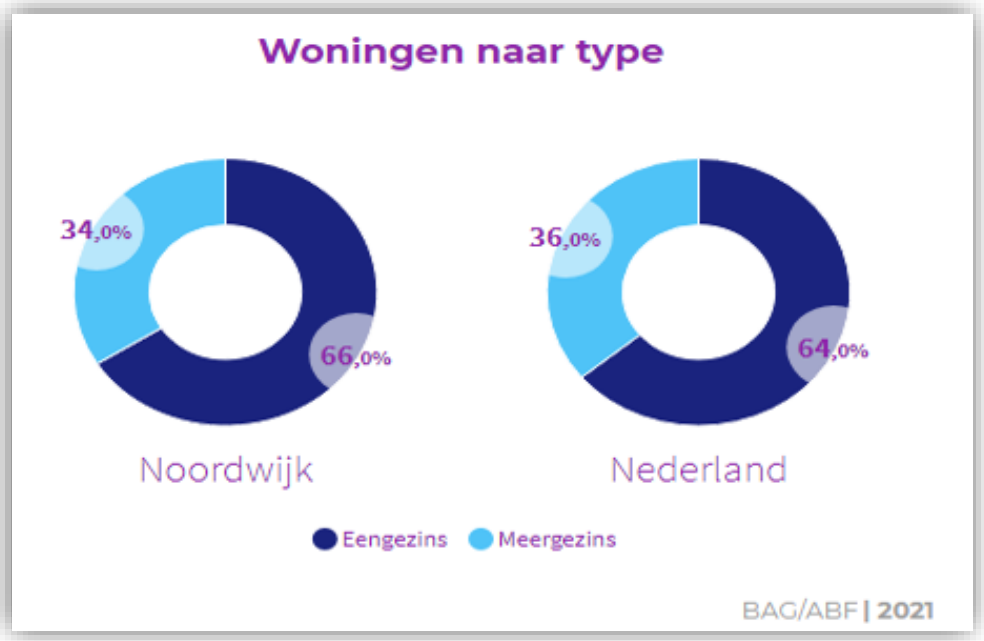

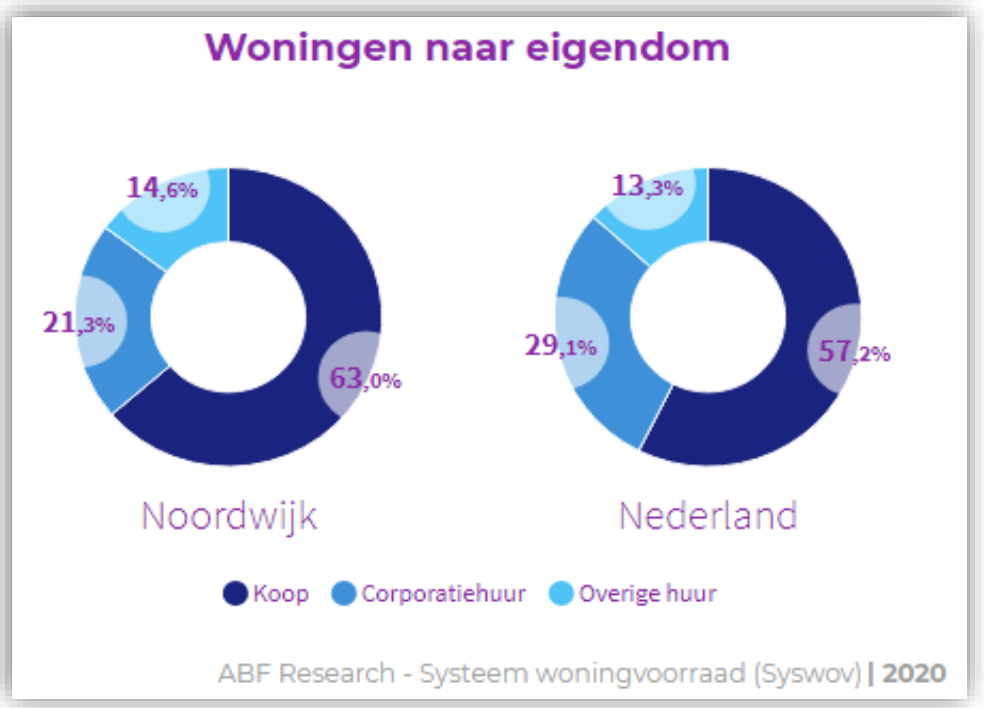

1.6 Kaders voor gezond financieel beleid

De onderstaande kaders kunnen worden gehanteerd bij het maken van nieuwe afwegingen. Die kaders zijn niet uitputtend maar fungeren als meetlat waarlangs nieuwe ruimtevragers worden afgewogen. In de uitvoeringspraktijk geldt daarbij het "pas toe of leg uit-principe": de toepassing ervan kan per onderwerp verschillen en in bijzondere omstandigheden kunnen er redenen zijn om van af te wijken.

- *Eerst de opgave, dan het plan, dan het geld*
  Nu beginnen we vaak eerst met de financiële claim, daarna met de visie, het plan en de uitwerking. Dat betekent dat middelen lang onbenut blijven (onderuitputting). Maar belangrijker: het doet geen recht aan de afweging door de raad. Opener beleidsdiscussies met de raad in een eerder stadium betekent ook een opener begrotingsproces. Concreet betekent dit dat er meer p.m. posten als ruimtevrager in de begroting staan, met ruimte voor latere invulling. Niet alles kan en moet immers tegelijk. Dit kan echter ook leiden tot besluiten zonder financiële dekking waarmee financiële risico's ontstaan.

- *Nieuw voor oud*
  Met het richtsnoer 'nieuw voor oud' wordt bedoeld dat een lopend project of bestaande activiteiten worden beëindigd, als er financiële dekking moet worden gevonden voor een nieuw initiatief. Vanuit de raad is het idee geopperd om een zero-based begroting te maken. Dit is een methode om de begroting door te lichten op: wat is wettelijk verplicht, wat is de vrije afwegingsruimte etc. Dat kan helpen om de juiste keuzes te maken.
  In essentie gaat het om de vraag in welke mate bestaand beleid bijdraagt aan de bestuurlijke doelen? Waar dat niet zo is, ontstaat er ruimte voor heroverweging binnen de totale begroting.

- *We doen het voor het geld dat we ervoor krijgen*
  Medebewindstaken doen we in principe voor (maximaal) het geld dat we ervoor krijgen. Waar de kosten de beschikbare middelen overschrijden moet worden gezocht naar mogelijkheden om de kosten te beheersen of de inkomsten te vergroten. Dit kan ook in collectief verband, zoals bij de recente arbitrage Jeugdhulp.

- *Samen in partnerschap*
  Netwerk-besturen betekent ook netwerk-financieren. Wanneer een maatschappelijke opgave samen met andere partners wordt opgepakt, komt de rekening niet alleen bij de gemeente terecht.

  Ontschotten van budgetten
  Budgetten worden zoveel mogelijk ontschot, om een integrale afweging en het schuiven met budgetten mogelijk te maken, zowel in het sociale als in het fysieke domein. Tegenvallers worden zoveel mogelijk binnen het domein, het programma of een beleidsveld opgevangen.

- *Kostendekkendheid*
  Belastingheffingen, leges en tarieven zijn kostendekkend.

- *Zuiver resultaat bestemmen*
  Budget dat aan het einde van het jaar overblijft gaat naar de algemene reserve.

- *Profijtbeginsel*
  Kosten van publieke voorzieningen worden zoveel mogelijk in rekening gebracht van degenen die daarvan profiteren.

- *Proactief gebruik maken van subsidies*
  Bij grote stedelijke projecten worden doelgerichte acties en lobby ingezet voor succesvolle subsidieverwerving. Bij het verstrekken van subsidies telt niet de inspanning maar het resultaat. Bij elk van de gemeentelijke doelen wordt bepaald of en zo ja hoe gesubsidieerde activiteiten een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren ervan.

- *Integraliteit*
  Opbrengsten en kosten worden zoveel mogelijk in samenhang gepresenteerd. Bij investeringen worden capaciteit, duurzaamheid en ICT-aspecten ook meegenomen.

- *Zo min mogelijke reserves*
  Algemeen uitgangspunt is om zo min mogelijk reserves te hebben. Bij het instellen van een reserve is het belangrijk om een concreet doel vast te stellen waarvoor de reserve wordt ingesteld, inclusief de geplande looptijd.

- *Gezond weerstandsvermogen*
  Het benodigd weerstandsvermogen in relatie tot de risico's blijft in gezonde verhouding en ligt tussen de 1,4 en 2,0.

- *'Herstelbetalingen uit Den Haag' komen in plaats van eigen middelen en niet er bovenop.*
  Als er geld komt uit Den Haag voor een ambitie die al in de begroting is verwerkt en er is niet afgesproken 'dat we het doen voor het geld dat we ervoor krijgen', dan komt dit geld ten gunste van het begrotingsresultaat. En kan dus worden ingezet voor andere zaken.

Beleidsbegroting

2.1 Algemeen

De uitvoering van de gemeentelijke taken en werkzaamheden spreidt zich uit over vele gebieden. In verband met de beheersbaarheid van de taken en werkzaamheden zijn deze verdeeld in programma's.

Om de leesbaarheid en vergelijkbaarheid van de programma's zo groot mogelijk te maken hebben de programma's dezelfde structuur. Naar aanleiding van het BBV en overleg met de auditcommissie zijn de programma's onderverdeeld in de volgende zeven W vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wanneer is het gereed?
- Wat mag het kosten?
- Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?
- Wat zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?
- Wat zijn de risico's?

Door op basis van deze zeven W vragen de begroting vast te stellen worden door de gemeenteraad de kaders waarbinnen het college de begroting moet uitvoeren vastgelegd.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt beantwoord door aan te geven wat de gemeente binnen een beleidsveld uiteindelijk binnen de periode 2022-2025 wil bereiken (doelen). Hierin zijn de ambities uit onder andere het coalitieakkoord verwerkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hier wordt concreet aangegeven wat de gemeente in 2022-2025 gaat doen (prestaties) om eerder beschreven doelen te bereiken. Dat kunnen zaken zijn die de gemeente zelf doet of die andere organisaties doen (in opdracht van de gemeente).

Wanneer is het gereed?

Vanaf de Begroting 2021-2024 is aan de W-vragen de W-vraag 'Wanneer is het gereed?' toegevoegd. Zo kan worden aangeven wanneer een betreffend voornemen uitgevoerd wordt.

Wat mag het kosten?

Om de vierde W-vraag (Wat mag het kosten?) te beantwoorden staat in elk programma de volgende informatie: lasten, baten en saldo per programma. Per programma staan de baten, lasten en het saldo vermeld.

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

Vanuit het BBV zijn gemeenten verplicht om in de programma's een basis set van beleidsindicatoren op te nemen. Op basis van deze beleidsindicatoren wordt de gemeente Noordwijk vergeleken met andere Nederlandse gemeenten. Dit gebeurt op basis van de meest recente gegevens die ter beschikking worden gesteld op waarstaatjegemeente.nl.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Per programma wordt aangegeven welke verbonden partijen bijdragen aan het programma. De uitgebreide informatie over de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Wat zijn de risico's?

Per programma wordt aangegeven welke mogelijke risico's samenhangen met de uitvoering van het desbetreffende programma. Uitgebreide informatie over de risico's staat opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma's

De volgende programma's zijn opgenomen in de begroting:

1. Bestuur en Dienstverlening
2. Veiligheid
3. Verkeer en Parkeren
4. Economie
5. Onderwijs
6. Sport en Cultuur
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid
8. Duurzaamheid en Leefomgeving
9. Wonen en Ruimte

Paragrafen

Naast de programma's zijn de volgende (verplichte) paragrafen opgenomen in de begroting:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

2.2 Programma's

2.2.1 Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
Samen maken we Noordwijk. We zijn in onze werkwijzen open, modern en dienstbaar.

1.1 Bestuursstijl, participatie en communicatie			
We besturen daadkrachtig en integer en geven vorm aan participatief werken. We communiceren open en professioneel met inwoners en betrokkenen.			
Portefeuillehouder:	*Verkleij / Van den Berg*	*Team:*	*DCS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We besturen daadkrachtig en integer	We professionaliseren onze bestuursstijl verder vanuit onze strategische visie "verbinden met het doel voor ogen". We bevorderen vanuit collegiaal bestuur het onderlinge samenspel tussen gemeenteraad, college en organisatie. We versterken de weerbaarheid en bewaken de integriteit van ons bestuur en onze organisatie. Dit doen we op basis van de routekaart opgesteld door Necker van Naem. We zijn meer omgevingsbewust en betrekken een breder scala van externe informatiebronnen bij onze bestuurlijke afwegingen.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We werken participatief	We betrekken de samenleving actief bij beleidsvorming. We zoeken hierbij naar een passende participatiebalans met inwoners en organisaties. We hebben hierbij oog voor de positie van gemeenteraad, college en inwoners. Samen maken we Noordwijk. We professionaliseren participatie door: • De ontwikkeling en toepassing van een participatietoolkit voor ambtenaren; • De doorontwikkeling van ons digitale participatieplatform: samen.noordwijk.nl; • De inrichting van een expertisepunt voor participatie; • een bredere activering van doelgroepen (draagvlak).		Doorlopend Doorlopend
We communiceren open en professioneel	We zijn ontvankelijk voor signalen uit de samenleving en spelen hierop in. Berichten op sociale media brengen wij voor onszelf inzichtelijk met een tool. We onderzoeken de mogelijkheden van het implementeren van een "newsroom" waarin we de huidige informatiestroom van de omgeving kanaliseren en er vervolgens opvolging aan geven. De webcare is zo ingericht, dat wij deze signalen ook opvangen. En dat we waar nodig snel kunnen		Doorlopend

	inspelen op berichten en vragen. Ook zorgen we voor een nog betere content planning. Wij gebruiken als gemeentelijke organisatie Direct duidelijke taal. Zodat zoveel mogelijk mensen onze teksten kunnen lezen en begrijpen. Dit doen we door onze teksten zoveel mogelijk op taalniveau B1 te formuleren. Met de tool Klinkende Taal checken we het taalniveau van onze teksten. We gebruiken een communicatiemiddelenmix om onze boodschap helder naar voren te brengen. Wij spelen daar waar nodig in op nieuwe methodes en technieken, zoals filmpjes, dronebeelden en infographics. We geven op een professionele wijze vorm aan onze identiteit en huisstijl.	Doorlopend Doorlopend Doorlopend

1.2 Dienstverlening en informatieveiligheid			
We verlenen onze diensten gastvrij en modern. We zijn alert op onze informatieveiligheid en de privacy van onze inwoners.			
Portefeuillehouder:	*Verkleij*	*Team:*	*DCS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We verlenen onze diensten gastvrij en modern	We geven uitvoering aan ons programma Dienstverlening. Hierbij staan onderwerpen zoals klanttevredenheid, servicenormen, digitaal werken en gastvrijheid centraal. We zijn er voor iedereen, digitaal én persoonlijk. We hebben oog voor inwoners met een beperking.		Doorlopend Doorlopend
We verbeteren onze dienstverlening	We verbeteren onze digitale dienstverlening. We doen een vervolgonderzoek naar klanttevredenheid over de gemeentelijke dienstverlening. We verzamelen feedback en verwerven structureel inzicht in de wensen en behoeften van de samenleving. We vernieuwen de websites van de gemeente en van ‘Belastingen Bollenstreek’. Hierbij zetten we extra in op digitale toegankelijkheid, de ontsluiting van informatie en het verkorten van de klantreis.		Doorlopend Vierde kwartaal Doorlopend Vierde kwartaal

We gaan veilig om met informatie en zijn alert op privacy	We verankeren privacy en informatiebeveiliging in onze bedrijfsvoering. We geven toepassing aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als kader voor informatieveiligheid. We geven uitvoering aan de aanbevelingen uit het Rekenkamer-rapport over privacy.	Doorlopend Doorlopend Eerste kwartaal

1.3 Dorpenaanpak			
We werken samen aan een Noordwijk dat bestaat uit vier dorpen met elk een eigen identiteit. We weten wat er in de dorpen leeft. We stimuleren inwoners verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen directe leefomgeving.			
Portefeuillehouder:	*Van den Berg*	*Team:*	*DCS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We weten wat in de dorpen leeft	Bij actuele onderwerpen zoeken we zo veel mogelijk aansluiting. We werken op basis van de nieuwe Omgevingsvisie integraal, opgavegericht en innovatief in onze dorpen. We stemmen onze communicatie en participatie af op de doelgroep en passen maatwerk toe.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We stimuleren dat inwoners verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen directe leefomgeving	We zetten onze wijkambassadeur in als verbinder tussen bestuur, ambtelijke organisatie, inwoners en de (wijk)verenigingen. We stimuleren en faciliteren een dekkend netwerk van wijkverenigingen in Noordwijk.		Doorlopend Doorlopend

1.4 Sterke partner in de regio			
We versterken ons als verbindende partner in onze regio's. We bundelen krachten in de Duin- en Bollenstreek. We versterken onze band met omliggende regio's, provincies en Rijk. We vergroten de slagkracht in Holland Rijnland.			
Portefeuillehouder:	*Verkleij / Ter Hark*	*Team:*	*DCS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We versterken ons als verbindende partner	We verzilveren kansen voor onze regio. Gemeenteraad en college zetten zich hier actief voor in. We profileren ons als netwerkorganisatie. We gaan gericht relaties aan en bieden hierbij een wenkend perspectief. Hierbij betrekken we ook de Strategische- en economische agenda Duin- en Bollenstreek.		Doorlopend Doorlopend

	We zorgen in het samenspel tussen gemeenteraad, college en organisatie voor meer sturing op gemeenschappelijke regelingen.	Doorlopend
We bundelen krachten in de Duin- en Bollenstreek	We gaan voorop bij het leggen van bestuurlijke focus en samenwerking binnen de Duin- en Bollenstreek. We intensiveren het partnerschap tussen besturen onderling. En we versterken verbindingen met belanghebbenden. We werken als Duin- en Bollenstreek proactief samen met het Rijk en provincies aan concrete opgaven. We maken een uitvoeringsagenda op basis van de Strategische agenda.	Doorlopend Doorlopend Eerste kwartaal
We versterken onze band met aangrenzende regio's, provincies en Rijk.	We onderzoeken vanuit de Strategische- en economische agenda kansrijke onderwerpen voor samenwerking.	Doorlopend
We vergroten onze slagkracht in Holland Rijnland	We dringen aan op gezamenlijke uitvoering van de Omgevingsagenda Holland Rijnland, de Regionale Energie Strategie en de Regionale Strategie Mobiliteit. We participeren actief in Holland Rijnland als belangenbehartiger voor het hart van de Randstad.	Doorlopend Doorlopend

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	11.590.648	11.471.826	11.648.400	11.365.260
Totale baten programma	4.009.352	3.991.251	4.094.558	3.885.389
Saldo van het programma	**-7.581.296**	**-7.480.575**	**-7.553.842**	**-7.479.871**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	4.759.680	895.000	905.000	915.000
Onttrekkingen	50.113.700	3.359.807	3.064.169	2.185.632
Resultaat van het programma	**37.772.724**	**-5.015.768**	**-5.394.673**	**-6.209.239**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening					
Naam indicator	**Eenheid**	**Periode**	**Nw**	**NL**	
Formatie	Fte per 1000 inwoners	2022	6,46	n.b.	Eigen gegevens
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	2022	5,96	n.b.	Eigen gegevens
Overhead	% van totale lasten	2022	14%	n.b.	Eigen gegevens

* gegevens afkomstig uit eigen gegevens begroting

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening Naam verbonden partij	
Dunea	Holland Rijnland
Alliander	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
BNG Bank	GR Belastingen Noordwijk-Lisse-Teylingen
Stichting Rijk	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening Onderwerp risico	Omschrijving risico
Informatiebeveiliging / Cyberrisico's	Bij de informatiebeveiliging bestaat het risico op datalekken, cybercrime of cyberaanvallen (DDOS, ransomware, phishing en malware).
Personeel	Door krapte op de arbeidsmarkt en het niet kunnen concurreren met het bedrijfsleven en (grote) gemeenten kunnen vacatures van (kritische) functies niet snel worden vervuld.
Algemene Uitkering	Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties staan nog steeds achter de invoering van een nieuw verdeelmodel dat beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling kan wegnemen. Het nieuwe kabinet moet besluiten over invoering van een nieuw verdeelmodel.

2.2.2 Programma 2: Veiligheid

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
Veilige buurten. We versterken onze analyses en afstemming om overlast en criminaliteit aan te pakken.

2.1 Veilige samenleving			
We leven in een inclusieve, veilige samenleving. Onze inwoners kunnen zich vrij bewegen en ervaren eigenaarschap van hun veiligheid en leefomgeving. De gemeente schept daarvoor de randvoorwaarden.			
Portefeuillehouder:	*Verkleij*	*Team:*	*JOV*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We bereiken een aanvaardbaar veiligheidsniveau in samenwerking met onze inwoners en partners	We organiseren jaarrond activiteiten gericht op (bewustwording van) veiligheid en preventie. We zetten hierbij in op de volgende thema's: - veilig uitgaan, evenementen en toerisme; - zorg en veiligheid; - jeugd en veiligheid en - ondermijning. We meten en evalueren het veiligheidsniveau eenmaal in twee jaar. We stimuleren het nemen van verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid en leefomgeving. We ondersteunen initiatieven voor buurtpreventie, zoals WhatsApp-groepen en keurmerk "veilig wonen". We geven samen met onze netwerkpartners uitvoering aan de integrale groepsaanpak jeugd.		Doorlopend Derde kwartaal Doorlopend Doorlopend
We handhaven in dienst van de samenleving	We zorgen ervoor dat onze (buurt-)Boa's en andere handhavers proactief, zichtbaar en aanspreekbaar zijn. Zij vervullen als gastheer of gastvrouw een verbindende rol conform ons gemeentelijke dienstverleningsconcept. We stellen de prioriteiten bij op het gebied van de handhavingsinzet op recente beleidsontwikkelingen. We onderzoeken mogelijke aanpassingen in de bevoegdheden en uitrusting om de eigen veiligheid van de handhavers te vergroten. We investeren in extra opleidingen.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend

2.2 Aanpak ondermijnende criminaliteit			
We leven in een veilige samenleving waarin geen plaats is voor georganiseerde criminaliteit en ondermijnende activiteiten.			
Portefeuillehouder:	*Verkleij*	*Team:*	*JOV*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We leven in een veilige samenleving zonder georganiseerde criminaliteit en ondermijnende activiteiten.	We verankeren de toepassing van de Wet “bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur” (Bibob) in ons beleid en in onze bedrijfsvoering. We geven uitvoering aan de verbreding van de toetsing van de wet Bibob naar domeinen als de drank- en alcoholwet, vastgoedtransacties, subsidieverlening en wabo-vergunningen. We stemmen ons beleid af in de regio. We bestrijden ondermijning, waaronder drugscriminaliteit, samen met onze ketenpartners. Waar mogelijk doen we gezamenlijk onderzoek en voeren we maatregelen gecoördineerd uit onder de vlag van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC). We zetten communicatie en bestuurlijke maatregelen, zoals sluiting van bedrijfspanden en gebiedsverboden, in als interventiestrategie tegen ondermijning. We geven voorlichting aan onze inwoners en ondernemers over ondermijnende criminaliteit en vergroten hiermee de weerbaarheid.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend

2.3 Crisisbeheersing			
We beschikken in samenwerking met de regio over een sterke rampen- en crisisorganisatie om veiligheidsrisico’s adequaat te beheersen en tot een minimum te beperken.			
Portefeuillehouder:	*Verkleij*	*Team:*	*JOV*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer**
We beschikken over een sterke en deskundige rampen- en crisisorganisatie	Bestuur en medewerkers in onze crisisorganisatie worden continue getraind en opgeleid. We sturen sterk op bewustwording van veiligheid en preventie.		Doorlopend
We zijn een sterke partner in onze veiligheidsregio	We wisselen (regionale) informatie structureel uit. We beschikken over een sterke schakel tussen onze ambtelijke organisatie en de veiligheidsregio.		Doorlopend

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 2 Veiligheid	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	5.152.619	5.215.792	5.215.441	5.257.167
Totale baten programma	387.881	393.455	399.124	404.889
Saldo van het programma	**-4.764.738**	**-4.822.337**	**-4.816.317**	**-4.852.278**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	38.000	39.000	40.000	41.000
Onttrekkingen	35.657	59.894	26.507	35.658
Resultaat van het programma	**-4.767.081**	**-4.801.443**	**-4.829.810**	**-4.857.620**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 2 Veiligheid Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2020	16	11	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2020	1	2	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2020	4	5	CBS
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2020	1	2	CBS
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2020	5	6	CBS

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2021.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 2 Veiligheid Naam verbonden partij	
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 2 Veiligheid Onderwerp risico	Omschrijving risico
Calamiteiten van grote omvang	Binnen elke gemeente kunnen grote calamiteiten zich voordoen. Door het volgen van rampentrainingen en door deelname aan rampenoefeningen wordt de organisatie voorbereid. De kosten voor de crisisorganisatie blijven voor de gemeente.

2.2.3 Programma 3: Verkeer en Parkeren

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
Veilig verkeer. We kennen alle gevaarlijke verkeerssituaties en maken die veiliger.

3.1 Bereikbaarheid van onze gemeente en de regio			
We verbeteren de bereikbaarheid van onze gemeente en de regio. Dit doen we door fietsgebruik te stimuleren en de regionale keten van trein-bus-fiets-auto te versterken.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark / Van den Berg*	*Team:*	*BOC*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We stimuleren fietsgebruik	We stellen een fietsplan vast. Hierbij brengen we de lokale- en regionale/provinciale fietsinfrastructuur en de fietsveiligheid in beeld en we zetten in op verbetering. We faciliteren een nieuwe fietsverbinding naar het station Voorhout in het kader van het project “Noordelijke randweg Voorhout”. Dit doen we samen met de Gemeente Teylingen. We verbeteren de verkeersveiligheid van de fietsoversteek kruising Tolhoren – Herenweg. Voor de uitvoering zijn we afhankelijk van de nutsbedrijven. We breiden de capaciteit van fietsenstallingen bij bushaltes, het strand en onze dorpscentra naar behoefte uit.		Eerste kwartaal Doorlopend Vierde kwartaal Doorlopend
We versterken de regionale keten van trein-bus-fiets-auto	We geven binnen Holland Rijnland uitvoering aan de “Regionale strategie mobiliteit”. We streven hierbij naar blijvende en duurzame verkeersoplossingen voor Noordwijk en de regio. We stimuleren duurzame mobiliteit en geven als werkgever het goede voorbeeld. Dit doen we samen met het platform Bereikbaar Haaglanden & Rijnland. We maken ons als regio sterk voor betere oost-westverbindingen en verknoping met de noord-zuidverbindingen. Samen met de Provincie maken we onder meer de N443 en N444 veiliger en verbeteren we de doorstroming van het verkeer daarop. We werken samen met onze partners de mogelijke maatregelen voor de verbetering van de bereikbaarheid van de noordelijke Duin- en Bollenstreek uit. We brengen onze wensen in voor de (uitgestelde) provinciale ov-concessie. Daarbij vragen we onder andere aandacht voor aansluitende vertrektijden bus-trein		Doorlopend Doorlopend Tweede kwartaal Derde kwartaal 2022

	en voor een regionaal nachtnet. We zijn afhankelijk van de Provinciale planning. We nemen deel aan een onderzoek naar een oplaadpunt voor openbare elektrische bussen op het terrein van ESA ESTEC. We zijn hierbij afhankelijk van de Provincie. We organiseren en faciliteren aanvullend lokaal openbaar vervoer met de Beach Shuttle (strandpendel), de Hop-on-Hop-off (campingpendel), AutoMaatje en TukTuks. Hierbij onderzoeken we ook de plaatsing van een ”Hop on Hop off- halte’ in De Zilk. We onderzoeken de invoering van autonoom (= zelfrijdend) vervoer in Noordwijk aan Zee. We onderzoeken de uitbreiding van R-Net naar Picképlein/Leeuwenhorst. Dit doen we samen met onze partners in de regio. We onderzoeken de mogelijkheden van een alzijdige aansluiting van de Beeklaan op de N206	2022 Doorlopend Eerste kwartaal Tweede kwartaal Tweede kwartaal

3.2 Verkeersveilige en toegankelijke dorpen			
We kennen alle gevaarlijke verkeerssituaties. We maken die plekken veiliger. We stimuleren verkeersveilig gedrag. We verbeteren de doorstroming van het verkeer in onze dorpen.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark*	*Team:*	*BOC*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We kennen alle gevaarlijke verkeerssituaties	We stellen een verkeersveiligheidsplan vast. We houden een overzicht bij van de gevaarlijke verkeerssituaties en rapporteren hier jaarlijks over. We nodigen inwoners uit om gevaarlijke verkeerssituaties te melden aan de gemeente. We geven actief en tijdig door wat er met de melding is gedaan.		Derde kwartaal Doorlopend/ Vierde kwartaal Doorlopend
We maken gevaarlijke verkeerssituaties veiliger	We pakken een gevaarlijke verkeerssituatie ook aan bij lopende werkzaamheden van onze wijkteams en geplande wijkreconstructies. Ook zetten we bijvoorbeeld onze mobiele snelheidsdisplays in. We maken het fietspad bij het viaduct Ruigenhoek veiliger.		Doorlopend Eerste kwartaal
We stimuleren verkeersveilig gedrag	We doen mee aan landelijke campagnes als “Bob”, “De Scholen Zijn Weer Begonnen” en “Fietsverlichting”.		Doorlopend

	We stimuleren deelname van scholen aan programma's zoals "School op Seef". Hiervan is verkeerseducatie een onderdeel. We voeren projecten uit die gericht zijn op veilige deelname van senioren aan het verkeer, zoals het project "Doortrappen". Dit doen we samen met Veilig Verkeer Nederland.	Doorlopend Doorlopend
We verbeteren de verkeersdoorstroming	We richten het kruispunt Van der Mortelstraat/Gooweg opnieuw in en we sluiten intelligente verkeerslichten aan op het parkeerroute informatiesysteem (PRIS). We doen een voorstel omtrent de verbetering van de verkeerssituaties in Noordwijk Binnen.	Eerste kwartaal Eerste kwartaal

3.3 Parkeren			
We zorgen voor voldoende en kwalitatief goede parkeervoorzieningen. Dit doen we om aantrekkelijk te blijven als economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark / Van den Berg*	*Team:*	*BOC*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We ondersteunen met parkeren een economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving	We geven uitvoering aan de "Kadernota Parkeren". Hierbij werken we thema's zoals betaald parkeren, fiets parkeren, het vergunningensysteem en handhaving verder uit. We faciliteren de plaatsing laadpalen op basis van ons laadpalenbeleid. We doen dit samen met de laadpalenleverancier. We actualiseren ons laadpalenbeleid. Concentratie en spreiding van laadpalen krijgen hierbij aanvullende aandacht. We faciliteren en stimuleren "Deelmobiliteit".		Doorlopend Doorlopend Eerste kwartaal Doorlopend
We realiseren voldoende en kwalitatief goede parkeervoorzieningen	We werken oplossingen voor de capaciteit en spreiding van parkeren in Noordwijk aan Zee verder uit. We verwijzen autogebruikers actief naar alternatieven via ons parkeerverwijssysteem (PRIS). We handhaven strikt op (hinderlijk) foutparkeren. We stimuleren de aansluiting van particuliere parkeervoorzieningen op het PRIS-systeem. We maken het parkeerterrein aan de Langevelderslag veiliger en beter bereikbaar. We sluiten hierbij aan op ontwikkeling van Noordwijk als (duurzaam) kuuroord.		Doorlopend Tweede kwartaal Eerste kwartaal Derde kwartaal

	We onderzoeken “parkeren op afstand” in Noordwijk’ en specifiek een P&R locatie als alternatief voor de huidige P&R locatie aan de Gooweg/ Van Berckelweg. We onderzoeken de mogelijkheden van een (beveiligde) openbare fietsparkeervoorziening nabij het Vuurtorenplein.	Derde kwartaal Derde kwartaal

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 3 Verkeer en Parkeren	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	9.355.889	9.370.695	9.435.473	9.522.484
Totale baten programma	360.090	216.479	220.159	223.901
Saldo van het programma	**-8.995.799**	**-9.154.216**	**-9.215.314**	**-9.298.583**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	58.461	58.461	58.461	58.461
Resultaat van het programma	**-8.937.338**	**-9.095.755**	**-9.156.853**	**-9.240.122**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn komen te vervallen.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Wat zijn de risico’s?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico’s, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 3 Verkeer en Parkeren **Onderwerp risico**	**Omschrijving risico**
Vandalisme	Schades aan straatmeubilair en bestrating door vernielingen, weersomstandigheden, diefstal en graffity.
Parkeerplaatsen	Verlies van parkeerplaatsen kan een negatief effect hebben op de parkeerinkomsten.
Verkeersituaties	Het negeren van gevaarlijkse verkeerssituaties die verwijtbaar zijn aan de gemeente waardoor de gemeente aansprakelijk kan woren gesteld.

2.2.4 Programma 4: Economie

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
Economische vernieuwing. We bouwen innovatief door aan onze economische toekomst met Health, Space, Bulbs & Flowers.

4.1 Badplaats			
We zijn als Kuuroord een aantrekkelijke toeristische verblijfplaats, die zich profileert als gezonde badplaats, waar de inwoner ook van profiteert, met een schoon, toegankelijk en veilig strand.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark / Van den Berg*	*Team:*	*ETP*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We vergroten onze kansen als Kuuroord	We stellen een Kuuroord-visie vast waarin we de ontwikkeling van badplaats naar Kuuroord beschrijven. Op basis van deze visie werken we een uitvoeringsprogramma uit. We trekken samen op met het sociaal domein op het gebied van positieve gezondheid.		Eerste kwartaal Doorlopend
We zijn een aantrekkelijke, gezonde en toeristische verblijfplaats	We stimuleren een jaarrond verblijfsklimaat, binnen een profiel dat past bij de Kuuroordstatus. We zetten ons als strategisch partner in op het verkrijgen van de status Nationaal Park. Na het verkrijgen van de status zetten we ons op de kaart als onderdeel van Nationaal Park Hollandse Duinen. We profileren Noordwijk hierbij als Kuuroord. We onderzoeken met de provincie hoe we onze verblijfsaccommodaties en een diverse segmentering van onze horeca (aantal sterren) vitaal houden. We onderzoeken hoe we een impuls kunnen geven aan QualityCoast, het Europese kenmerk voor duurzame ontwikkelingen van (kust)gemeenten. We baseren ons hierbij op de aanbevelingen uit het rapport QualityCoast. We geven uitvoering aan de afspraken met Noordwijk Marketing.		Doorlopend Tweede kwartaal (status verkrijgen) Tweede kwartaal Doorlopend Doorlopend
We hebben een schoon, toegankelijk en veilig strand	We stellen beleid op voor een schoon en veilig strand. Hierin leggen we de regels en richtlijnen omtrent het gebruik van het strand vast. We verbeteren onze strandafritten. Dit doen we samen met het hoogheemraadschap en de provincie. We hebben onder andere aandacht voor pad breedte,		Eerste kwartaal Derde kwartaal

	toegankelijkheid voor mindervaliden, reclame-uitingen en verlichting. We voldoen aan de voorwaarden voor een Blauwe Vlag, een internationale milieu-onderscheiding. We zorgen met de Noordwijkse Reddingsbrigade (NRB), de Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) en de politie voor een veilig strand. We actualiseren elk jaar onze werkafspraken met de NRB, onder meer over de bezetting van strandposten.	Doorlopend Doorlopend Doorlopend

4.2 Space			
We profileren ons als dé ruimtevaartgemeente van Nederland, met een grote aantrekkingskracht op ondernemers, inwoners en toeristen. We faciliteren campusontwikkeling. We onderzoeken een Space Experience.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark*	*Team:*	*ETP*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We profileren ons als dé ruimtevaartgemeente	We werken in de Nederlandse “Ruimtevaartruit” (Den Haag, Leiden, Delft, Rotterdam en Noordwijk) samen met overheden, bedrijfsleven en kennisinstituten. Dit doen we onder andere op het gebied van lobby voor inschrijving in optionele ESA-programma’s. We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de profilering van Space en faciliteren de stichting Space Campus. We participeren in de stuurgroep Space Campus, in de Joint Consultative Committee en het Space Cluster overleg Zuid-Holland.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We faciliteren campusontwikkeling	We voeren de Regiodeal ESTEC en Space Campus Noordwijk uit. We werken aan een “regiodeal 2.0” voor financiering van de Space Campus vanaf 2023. We geven uitvoering aan de nieuwe ruimtelijke ontwikkelingsvisie Space Campus. We informeren de gemeenteraad over de wijze waarop de Space Campus wordt geëxploiteerd op basis van een marktconsulatie (verkoop of erfpacht). Op basis hiervan neemt de gemeenteraad een besluit over de grondexploitatie van de Space Campus. We faciliteren en ondersteunen de campusorganisatie bij het organiseren van samenwerking en het bevorderen		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Eerste kwartaal Doorlopend

	van innovatie. We zetten ons in voor een betere toegankelijkheid van de faciliteiten van ESA ESTEC op de Space Campus.	Doorlopend
We onderzoeken een Space Experience	We nemen een besluit over onze deelname aan Space Experience.	Derde kwartaal

4.3 Innovatieve Greenport			
We dragen bij aan een innovatieve Greenport Duin- en Bollenstreek, die goed digitaal bereikbaar is.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark*	*Team:*	*ETP*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We zijn een innovatieve Greenport	We participeren in de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek. We jagen de agrarische economie aan op basis van de behoefte van de agrarische ondernemers. Dit doen we in regionaal verband en samen met de branche, uitzendbureaus. We schenken bijzondere aandacht aan de verduurzamingsopgave van de bollenteelt. We leggen hierbij een verbinding met de gezonde leefomgeving en de kennisintensieve technologie.		Doorlopend Doorlopend

4.4 Winkelgebieden			
We hebben aantrekkelijke winkelgebieden in onze dorpen. We pakken winkelleegstand aan.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark*	*Team:*	*ETP*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We pakken de leegstand in winkelgebieden samen aan	We pakken winkelleegstand gebiedsgericht aan op basis van het uitvoeringsprogramma van de horeca/retailvisie Hierbij betrekken we vastgoedeigenaren en ondernemers.		Doorlopend
We hebben aantrekkelijke winkelgebieden	We maken winkelgebieden aantrekkelijk en zetten hiervoor de middelen uit de Bedrijven Investeringszone (BIZ) in. We faciliteren een BIZ in Noordwijkerhout indien hiervoor draagvlak is bij ondernemers We gaan door met het “Keurmerk Veilig Ondernemen” en “Schoonste winkelgebied van Nederland” .		Doorlopend Derde kwartaal Doorlopend

4.5 Werklocaties			
We bieden passende ruimte aan het bedrijfsleven. We hebben een kantorenvoorraad en bedrijventerreinen die toekomstbestendig zijn.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark*	*Team:*	*ETP*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We hebben een toekomstbestendige kantorenvoorraad	We geven uitvoering aan de regionale kantorenstrategie Holland Rijnland. Duurzaamheid en de energietransitie hebben hierbij onze bijzondere aandacht. We besteden in het uitvoeringsprogramma van de omgevingsvisie aandacht aan kleinschalige kantoren in de woonomgeving. Bijvoorbeeld kantoor aan huis.		Doorlopend Doorlopend
We hebben toekomstbestendige bedrijventerreinen	We geven uitvoering aan de regionale bedrijventerreinen strategie. Dit doen we op basis van de startnotitie ‘uitbreiding Gravendam”. Hierbij betrekken we ondernemers, vastgoedeigenaren en grondeigenaren. We onderzoeken de behoefte voor het faciliteren van een BIZ op de Klei-Oost en ‘s-Gravendijck.		Doorlopend Tweede kwartaal

4.6 Evenementen			
We zijn een evenementvriendelijke gemeente, die de veiligheid waarborgt. We dragen evenementenorganisaties een warm hart toe.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark*	*Team:*	*ETP*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We zijn evenementvriendelijk	We stellen met een participatietraject een nieuw evenementenbeleid met heldere kaders en handvatten op. We leggen onder meer vast welk type evenementen we waar willen toestaan en welk type we (extra) willen faciliteren. We versimpelen waar mogelijk onze procedures. We geven uitvoering aan het themajaar ‘Noordwijk ontmoet in Vrijheid’.		Vierde kwartaal Doorlopend
We hebben veilige evenementen	We zorgen ervoor dat evenementenorganisaties een veiligheidsplan opstellen. We geven duidelijk aan wie waar verantwoordelijk voor is.		Doorlopend

4.7 Ondersteuning ondernemers			
We ondersteunen ondernemers.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark*	*Team:*	*ETP*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We verbeteren de dienstverlening aan ondernemers.	We denken na over de toekomst van ons Noordwijkse Innovatiefonds, dat economische innovatie breed stimuleert. We stellen samen met gemeenten uit de regio een nieuwe economische agenda voor de Duin- en Bollenstreek op basis van het Decisio-rapport.		Tweede kwartaal Derde kwartaal

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 4 Economie	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	4.109.911	3.767.621	3.409.013	3.311.028
Totale baten programma	851.269	865.742	880.459	895.427
Saldo van het programma	**-3.258.642**	**-2.901.879**	**-2.528.554**	**-2.415.601**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	607.160	410.750	85.442	49.350
Resultaat van het programma	**-2.651.482**	**-2.491.129**	**-2.443.112**	**-2.366.251**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 4 Economie Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Functiemenging	%	2020	54	53	CBS BAG/LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in leeftijd 15 t/m 64 jaar	2020	184	158	CBS BAG/LISA

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2021.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 4 Economie Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 4 Economie Onderwerp risico	Omschrijving risico
Aanbestedingsregels	Het ten onrechte bevorderen van lokale of regionale ondernemers bij aanbestedingen brengt het risico van schadeclaims mee.

2.2.5 Programma 5: Onderwijs

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
Onderwijs als sterke basis. We maken brede vorming van onze jeugd mogelijk, in aanvulling op reguliere onderwijsprogramma's.

5.1 Passende onderwijsvormen			
We willen dat iedereen meedoet. Hiervoor zijn taalvaardigheid en een diploma essentieel. We streven naar passende onderwijsvormen en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. We houden toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang.			
Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*OSS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We bestrijden (corona) onderwijsachterstanden bij alle leerlingen	We bestrijden (onderwijs)achterstanden samen met onze (onderwijs)partners. Hierbij sluiten we aan op het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en zetten hierbij de aanvullende Rijksmiddelen in.		Doorlopend
We bevorderen taalvaardigheid	We geven uitvoering aan ons beleid voor Voor- en Vroegschoolse Educatie. Hierbij faciliteren we doorlopende leerlijnen tussen voorschool en school. We meten zowel het doelgroep-bereik als het pedagogisch effect van voorschoolse educatie. Hierbij betrekken we het onderwijs, het CJG en de voorschoolse voorzieningen. We stellen een gemeentelijk coördinator aan voor Voor- en Vroegschoolse educatie en dekken dit uit de geoormerkte middelen die wij van het Rijk ontvangen. We ondersteunen taalonderwijs van (nieuwe) inwoners. We sluiten hierbij aan op ons nieuwe inburgeringsbeleid. We geven uitvoering aan het regionale programma Laaggeletterdheid 2020-2024. Dit doen we samen met onze maatschappelijke partners. We intensiveren onze samenwerking met het Taalhuis, de bibliotheek en andere aanbieders van onderwijs. Samen geven we uitvoering aan het Taalpact. We brengen onze aanpak van laaggeletterdheid continue onder de aandacht.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We willen dat iedere jongere een passende diploma haalt	We gaan schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten tegen. Het Regionaal Bureau Leerplicht voert dit uit.		Doorlopend
We faciliteren passend onderwijs	We geven uitvoering aan de ontwikkelagenda Duin- en Bollenstreek 2018 - 2022.		Doorlopend

	We intensiveren de samenwerking met de samenwerkingsverbanden en onze partners in de jeugdhulp. We stimuleren hybride onderwijs-zorg-vormen zoals symbiose-onderwijs, digitaal onderwijs of onderwijs-zorgarrangementen. We maken afspraken met het onderwijs over het onderscheid tussen jeugdhulp en ‘onderwijs-zorg’ en de bekostiging daarvan. We ondersteunen het haalbaarheidsonderzoek van schoolbesturen naar de vestiging van een Internationale School in de gemeente Noordwijk.	Doorlopend Eerste kwartaal Eerste kwartaal
We streven naar goede aansluiting op de arbeidsmarkt	We ondersteunen de regionale “Human Capital Agenda” zoals opgesteld door de Economic Board. Hiermee zorgen we voor een betere aansluiting van het onderwijsaanbod op de vier economische sectoren: Greenport, Toerisme, Tech en Health.	Doorlopend
We houden toezicht op de kwaliteit van kinderopvang	We houden toezicht op de kwaliteit op kinderopvang. Dit doen we op basis van de adviezen van de GGD Holland Midden en ons handhavingsbeleid.	Doorlopend

5.2 Brede vorming van de jeugd			
We stimuleren dat er in het onderwijs, naast kennisoverdracht, ook ruimte is voor vorming van de jeugd. We vinden als badplaats zwemvaardigheid van onze inwoners belangrijk.			
Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*OSS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We stimuleren brede vorming	We geven samen met het onderwijs uitvoering aan ons geharmoniseerde onderwijsbeleid. We zetten hierbij onder meer in op de lichamelijke ontwikkeling. We vergroten de weerbaarheid met schooljudo en gaan pesten tegen. We ontmoedigen middelengebruik, onder meer op basis van het Preventieakkoord. We doen mee met de nieuwe landelijke regeling “Cultuureducatie met Kwaliteit” en benutten hierbij het lokale- en regionale aanbod. We faciliteren lessen voor brandpreventie en reanimatiecursussen zoals het gebruik van AED’s. We ondersteunen onderwijsprogramma’s gericht op natuureducatie, bevordering van afvalscheiding en verkeersveiligheid, in samenwerking met gemeentelijke vak afdelingen.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend

We vinden zwemvaardigheid belangrijk	We zetten in op het onderhouden van zwemvaardigheid. We bieden clinics aan voor groepen 7-8. Dit doen we in samenwerking met de basisscholen in alle dorpen. We faciliteren lessen voor veilig (mui)zwemmen in zee. Dit doen we samen met de Noordwijkse Reddingsbrigade.	Doorlopend Doorlopend

5.3 Onderwijshuisvesting			
We zorgen voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting in onze dorpen.			
Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*OSS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We zorgen voor kwalitatief goede huisvesting	We voeren ons Integraal Huisvestingplan Onderwijs 2018 – 2033 (IHP) uit. We zijn hierbij alert op kansen van de verduurzaming van onderwijsaccommodaties. We faciliteren de duurzame nieuwbouw van de brede fusieschool Wakersduin – Zeehonk indien de gemeenteraad het krediet hiervoor beschikbaar stelt. We werken een plan uit voor een permanente dependance voor De Prinsenhof. Daarmee lossen we de toekomstige ondercapaciteit voor het basisonderwijs in Noordwijkerhout op. We presenteren de uitkomsten van het onderzoek naar (duurzame) renovatie of vervangende nieuwbouw van de Noordwijkse School. Een unilocatie van de school op de huidige locatie is hierbij uitgangspunt.		Doorlopend 2022-2023 Vierde kwartaal Eerste kwartaal

5.4 Leerlingenvervoer			
We waarborgen de toegankelijkheid van het (speciaal) onderwijs. We bieden passende vervoersvoorzieningen. We vergroten de zelfredzaamheid van reizende leerlingen.			
Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*OSS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We bieden passende vervoersvoorzieningen.	We geven uitvoering aan de Verordening leerlingenvervoer, jeugdhulpvervoer en de aanvullende beleidsregels. We sturen hierbij op de kwaliteit van het vervoer.		Doorlopend
We vergroten de zelfredzaamheid	We moedigen gebruik van openbaar vervoer aan door het beschikbaar stellen van de “Voor Elkaar Pas”. Tevens bevorderen we zelfstandig leren reizen met het openbaar vervoer.		Doorlopend

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 5 Onderwijs	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	4.951.881	4.975.032	4.937.104	4.978.082
Totale baten programma	1.080.985	940.388	740.961	747.965
Saldo van het programma	**-3.870.896**	**-4.034.644**	**-4.196.143**	**-4.230.117**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	2.588.017	142.820	189.787	237.615
Onttrekkingen	50.000	50.000	50.000	50.000
Resultaat van het programma	**-6.408.913**	**-4.127.464**	**-4.335.930**	**-4.417.732**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 5 Onderwijs Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2019	3	2	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2019	12	26	DUO/Ingrado
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2020	2	2	DUO/Ingrado

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2021.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 5 Onderwijs Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 5 Onderwijs Onderwerp risico	Omschrijving risico
Leerlingenvervoer	Leerlingenvervoer is een open-einde regeling. De financiële gevolgen zijn hierdoor moeilijk in te schatten.

2.2.6 Programma 6: Sport en Cultuur

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
Sportvoorzieningen breed benutten. We bevorderen dat iedere inwoner plezier kan beleven aan uitstekende sportvoorzieningen in onze gemeente. Zorgen voor een sterk cultureel klimaat.

6.1 Verenigingen en vrijwilligers			
We ondersteunen ons verbindende en sociaal veilige verenigingsleven. We minimaliseren drempels bij het organiseren van evenementen.			
Portefeuillehouder:	*Salman / Ter Hark*	*Team:*	*OSS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We ondersteunen ons verbindende verenigingsleven	We zijn een sterke gesprekspartner voor verenigingen. We zijn alert op de gevolgen van de coronacrisis bij verenigingen. We zorgen voor een vangnet indien nodig. We zetten ons sport- en cultuurloket in als uitwerking van het Sportakkoord. We beschikken daarmee over een informatie– en doorverwijspunt voor inwoners en verenigingen voor vragen op het gebied van cultuur en sport. We communiceren ons sport- en cultuuraanbod bij voorkeur via één platform (www.noordwijkactief.nl).		Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We bereiken een veilig en positief klimaat binnen verenigingen	We ondersteunen verenigingen actief bij de ontwikkeling van beleid op het gebied van integriteit en het tegengaan van sociaal onwenselijk gedrag. We geven uitvoering aan het actieprogramma “In veilige handen’. Daartoe wordt bij de verenigingen, die daar behoefte aan hebben, een sportpedagoog ingezet voor de ondersteuning van trainers en vrijwilligers.		Doorlopend
We minimaliseren drempels bij het organiseren van evenementen	We faciliteren initiatieven en evenementen. Hierbij zetten we onze evenementencoördinator in als eerste aanspreekpunt voor verenigingen en vrijwilligers. We moedigen samenwerking tussen verenigingen aan.		Doorlopend Doorlopend

6.2 Sport en bewegen			
We benutten de maatschappelijke functie van sport.			
Portefeuillehouder:	*Salman / Van den Berg*	*Team:*	*OSS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We benutten de maatschappelijke functie van sport	We geven uitvoering aan ons nieuwe sportbeleid. Dit baseren we op de volgende pijlers: - een leven lang vaardig bewegen - toekomstbestendige verenigingen		Doorlopend

	- mooie sportplekken - iedereen kan mee doen We verbinden “sport” met “welzijn”. We zetten daarmee sterk in op preventie, (geestelijke) gezondheid en het welzijn van kwetsbare groepen. We beschikken over hoogwaardige sportaccommodaties. Naast voor (top)sportbeoefening zetten we deze ook in voor (maatschappelijke) activiteiten zoals re-integratie naar werk en de ontwikkeling van Kuuroord Noordwijk.	 Doorlopend Doorlopend

6.3 Kunst, cultuur en media			
We zorgen voor een sterk cultureel klimaat. We vinden een sterke streekomroep als onafhankelijke informatiebron voor onze inwoners belangrijk.			
Portefeuillehouder:	*Ter Hark*	*Team:*	*ETP*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We borgen een sterk cultureel klimaat	We zijn trots op de culturele sector en zetten ons in voor het behoud daarvan. We werken samen met onze inwoners en partners in onze dorpen aan de ambities en doelstellingen in de nieuwe cultuurnota 2022-2025. We starten met de uitvoering van het masterplan Kunst in de Buitenruimte.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We vinden een sterke streekomroep als onafhankelijke informatiebron voor onze inwoners belangrijk	We steunen de continuïteit en verdere professionalisering van de omroep BO. We stellen een advies op voor het Commissariaat voor de Media over de representativiteitsverklaring van Omroep BO.		Doorlopend Tweede kwartaal

6.4 Breed benutte accommodaties			
We benutten onze eersteklas sportaccommodaties optimaal. We bepalen de toekomst van De Schelft. We vergroten de mogelijkheden voor sport en bewegen in de buitenruimte.			
Portefeuillehouder:	*Van den Berg / Salman / Ter Hark*	*Team:*	*OSS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We benutten onze eersteklas sportaccommodaties optimaal	We evalueren en actualiseren het sportaccommodatiebeleid. Hierbij zijn multifunctionaliteit (welzijn), toegankelijkheid en de kwaliteit van het beheer belangrijke uitgangspunten.		Tweede kwartaal

	We ondersteunen verenigingen bij de verduurzaming van sportaccommodaties op basis van energiescans en daarop gebaseerde haalbaarheidsonderzoeken. We stellen meerjarige onderhoudsplanningen op voor de gemeentelijke gebouwdelen op sportpark De Boekhorst en het sportpark aan de Lageweg. We verwerken de structurele kosten in Begroting 2022–2025.	Doorlopend Derde kwartaal
We bepalen de toekomst van De Schelft	We geven uitvoering aan het besluit over de nieuwbouw van De Schelft.	Doorlopend
We vergroten de mogelijkheden voor sport en bewegen in de buitenruimte	We onderzoeken de haalbaarheid van een voorziening voor de Triatlonvereniging. Dit doen we in samenhang met ontwikkelingen rond het Oosterduinse meer. We stellen onze sportparken en schoolpleinen open na schooltijd. Daarbij houden we rekening met mogelijke overlast voor omwonenden en aansprakelijkheid bij schade. We breiden sport- en speelplekken uit op basis van het Rapport “Sport in de buitenruimte”. We leveren het gerenoveerde sportpark aan Lageweg op.	Vierde kwartaal Doorlopend Doorlopend Tweede kwartaal

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 6 Sport en Cultuur	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	9.195.531	8.904.169	8.839.774	8.644.949
Totale baten programma	1.355.499	1.378.542	1.401.979	1.425.813
Saldo van het programma	**-7.840.032**	**-7.525.627**	**-7.437.795**	**-7.219.136**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	41.352.651	492.981	528.216	563.466
Onttrekkingen	2.372.901	2.357.212	2.472.860	2.154.676
Resultaat van het programma	**-46.819.782**	**-5.661.396**	**-5.493.151**	**-5.627.926**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 6 Sport en Cultuur Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Niet-sporters	%	2020	44	49	GGD/CBS/RIVM

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2021.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 6 Sport en Cultuur Onderwerp risico	Omschrijving risico
BTW vergoeding	De BTW op sport wordt vergoed van Rijksbudget (SPUK). Het risico bestaat dat niet de volledige vergoeding vanuit het rijk wordt ontvangen.

2.2.7 Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
Eén loket voor hulp. We versterken vanuit een integrale toegang het netwerk dat klaarstaat voor inwoners met een hulp- of zorgbehoefte.

7.1 Eén toegang voor hulp			
We verhogen de kwaliteit en doelgerichtheid van hulp en zorg. We verlagen drempels voor hulp en zorg. We leggen nieuwe verbindingen in een maatschappelijk programma.			
Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*MAS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We verhogen de kwaliteit en doelgerichtheid van hulp en zorg	We zijn gestart met de stichting Voor Ieder1. Hierbij verbinden we integrale teams met huisartsen, wijkverpleegkundigen en naar behoefte met specialistische zorg. Bij complexe casuïstiek stroomlijnen we hulp- en dienstverlening in integrale gezinsplannen. We verrijken de stichting Voor Ieder 1 met specialistische kennis zoals hulp bij echtscheiding. We maken een dashboard en sturen daarmee op de realisatie van onze doelen in het sociaal domein. We bereiden een integrale verordening voor. Deze vervangt meerdere verordeningen in het sociaal domein.		Doorlopend Doorlopend Vierde kwartaal Doorlopend
We verlagen de drempels van advies, ondersteuning en zorg	We zorgen met Voor Ieder1voor begrijpelijke procedures voor advies, hulp en zorg. We stimuleren het gebruik van algemene voorzieningen, met de “Wegwijzer Leef Mee” en onder meer door de inzet van het welzijnswerk. We versterken onafhankelijke cliënt-ondersteuning met het meedenkersnetwerk en de uitvoeringsagenda “Maatschappelijke Zorg” We bieden een vangnet voor inwoners met klachten als gevolg van de coronacrisis. We maken psychische en sociale ondersteuning op afstand mogelijk door middel van digitale applicaties. We verhuizen de integrale toegang Noordwijk naar de locatie Duinwetering.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend Vierde kwartaal
We leggen nieuwe verbindingen in een maatschappelijk programma	We bevorderen gezondheid en geluk van onze inwoners op basis van ons maatschappelijk programma. We doen dit samen met onze maatschappelijke partners. We		Doorlopend

	monitoren resultaten op basis van het model van “positieve gezondheid”.	

7.2 Maatschappelijke ondersteuning

We vernieuwen ons welzijnsbeleid door geluk in onze dorpen te faciliteren. We vergroten de eigen kracht en mobiliteit van kwetsbare inwoners en bevorderen een inclusieve samenleving. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers.

Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*MAS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We stimuleren geluk in onze dorpen	We geven uitvoering aan ons nieuwe welzijnsbeleid ‘Gelukkig Leven’, onder meer door het creëren van ontmoetingsplekken. We onderzoeken de oprichting van een volksuniversiteit en de haalbaarheid van een regionaal inloophuis voor inwoners die ernstig ziek zijn (geweest). We evalueren het actieprogramma ‘Mensen Hebben Mensen Nodig’ en doen een voorstel voor een structurele aanpak tegen eenzaamheid. We starten een project en brengen hierbij de behoeften en randvoorwaarden van senioren in beeld om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen.		Doorlopend Vierde kwartaal Tweede kwartaal
We vergroten de eigen kracht van kwetsbare inwoners: iedereen doet mee.	We doen mee aan (sub)regionale pilots gericht op de versterking van de zelfredzaamheid en het netwerk van kwetsbare mensen uit de doelgroep maatschappelijke zorg. We starten een pilot “Algemene voorziening was- en strijkservice Bollenstreek“ om te bevorderen dat inwoners langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. We verbreden algemene voorzieningen zodat kwetsbare inwoners kunnen meedoen. We bereiden ons (sub)regionaal voor op de decentralisatie van “maatschappelijke zorg en beschermd wonen” met ingang van 2023 door: • lokaal en subregionaal gedifferentieerde kleinschalige opvang en huisvesting mogelijk te maken; • de lokale inkoop van ambulante zorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang en de regionale inkoop van gespecialiseerde zorg; • een preventieprogramma op te zetten om GGZ- en verslavingsproblematiek te voorkomen en te verminderen; • re-integratie naar arbeid te bevorderen door intensieve ondersteuningstrajecten (IPS: individuele plaatsing en		Doorlopend Tweede kwartaal Doorlopend Doorlopend

	steun) in te zetten. En te blijven investeren op destigmatisering; • Prestatieafspraken met de woningcorporaties te maken over de zorgopgave. We versterken de acute zorg, crisisbeheersing en nazorg van kwetsbare inwoners en hun leefomgeving met een nieuwe lokale ketenaanpak op basis van de nieuwe Wet “Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein”.	Eerste kwartaal.
We vergroten de mobiliteit van kwetsbare inwoners	We monitoren het project “Automaatje” We zetten TukTuks in onze dorpen in. We maken het strand meer toegankelijk.	Doorlopend Eerste kwartaal Doorlopend
We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	We onderzoeken andere vormen van respijtzorg voor gezinnen. We stimuleren vrijwilligerswerk en richten ons hierbij in het bijzonder op inwoners tussen 50 jaar en 70 jaar.	Derde kwartaal Doorlopend

7.3 (Arbeids)participatie			
We laten iedereen naar vermogen meedoen. Dit betekent dat we (arbeids)participatie onder onze inwoners verhogen, inwoners een financieel vangnet bieden en armoede terugdringen. We bereiden ons voor op de Wet inburgering.			
Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*MAS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We verhogen de (arbeids)participatie	We creëren meer werkplekken en starten vanuit de GR KDB een pilot om alle Noordwijkse bijstandsgerechtigden uit trede 5 aan betaald werk te helpen. We activeren bijstandsgerechtigden met een beperkt perspectief op betaald werk op basis van het project “Meedoen!” Dit doen we samen met het Servicepunt Werk en andere partners zoals Sportief naar Werk. We voldoen aan onze taakstelling voor beschut werk.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We bieden inwoners een financieel vangnet	We leggen een maatschappelijke tegenprestatie naar vermogen op aan inwoners met een bijstandsuitkering.		Doorlopend
We helpen inwoners (preventief) bij schuldsituaties	We pakken schuldenpreventie en schuldenafwikkeling integraal aan. Dit doen we op basis van ons nieuwe beleidsplan. Belangrijke thema’s zijn vroegsignalering, stress-sensitieve dienstverlening en maatwerk.		Doorlopend

We dringen armoede terug	We bestrijden armoede op basis van het plan “Volwaardig Deelnemen; Minimabeleid 2021- 2024”. We helpen minima op een meer persoonlijke en stress-sensitieve wijze. We vergroten het bereik van de “Doe Mee Regeling” met een nieuwe communicatiecampagne.	Doorlopend Doorlopend Eerste kwartaal
We bevorderen de integratie van nieuwkomers	We geven uitvoering aan de nieuwe Wet inburgering op basis van ons nieuwe beleidsplan. Dit doen we samen met onze partners en gemeenten in de regio.	Doorlopend

7.4 Jeugd			
We zetten direct de juiste jeugdhulp in. We zorgen dat kwetsbare jongeren kunnen meedoen in de samenleving. We benutten de preventieve werking van jeugdwerk.			
Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*MAS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We benutten de preventieve werking van jeugdwerk	We voeren het lokale Preventieprogramma Jeugd uit. Hierbij verbreden we ons preventieve aanbod met nieuwe interventies en passen maatwerk toe. We doen dit samen met onze partners en de netwerkregisseur in de wijk.		Doorlopend
We zetten direct de juiste jeugdhulp in	We voeren het Zorgprogrammaplan Jeugdhulp uit. We sturen hierbij sterk op een betere balans tussen enerzijds kwaliteit en anderzijds inkomsten en uitgaven. We dringen wachtlijsten terug. We werken bij (complexe) gezinsproblematiek met een integraal gezinsplan. We richten een regionaal expertiseteam in voor specialistische jeugdproblematiek. We implementeren de praktijkondersteuners Huisartsen (POH) Jeugd in alle huisartsenpraktijken. We creëren kleinschalige gezinshuizen. We zetten collectieve jeugdhulp in op het speciaal onderwijs en starten met een pilot “BSO”.		Doorlopend Eerste kwartaal Eerste kwartaal Vierde kwartaal Vierde kwartaal Derde kwartaal
We sturen op goede jeugdhulp	We versterken de sturing op de (kosten van) jeugdhulp door de implementatie van robuust gemeentelijk accounthouderschap. Daarnaast zetten we in op steviger contractmanagement, onder meer op basis van data-gedreven sturing.		Doorlopend

7.5 Gezondheid			
We stimuleren een gezonde leefstijl. We gaan huiselijk geweld tegen. We verbeteren de samenwerking tussen zorg en veiligheid.			
Portefeuillehouder:	*Salman*	*Team:*	*MAS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We stimuleren een gezonde leefstijl	We geven uitvoering aan ons programma “Jongeren Op Gezond Gewicht”. Dit doen we samen met onze partners. We geven het thema “gezondheid” een nadrukkelijke plek in ons maatschappelijk programma. De landelijke nota “Gezondheid Breed op de Agenda” biedt hiervoor het kader. We bevorderen een gezonde leefstijl op basis van ons Preventieakkoord Gezondheid.		Doorlopend Vierde kwartaal Doorlopend
We vergroten de weerbaarheid van onze jeugd.	We faciliteren weerbaarheidstrainingen in de bovenbouw van het primair onderwijs. We faciliteren schooljudo in het primair onderwijs.		Doorlopend Doorlopend
We verbeteren de dienstverlening van de GGD voor inwoners	We onderschrijven de benodigde verbetering van de dienstverlening van de RDOG op basis van het plan “RDOG 2024”.		Doorlopend
We gaan middelengebruik bij jongeren tegen	We gaan middelengebruik bij jongeren tegen op basis van het Preventieakkoord Gezondheid. We werken hierbij samen met onze partners.		Doorlopend
We gaan huiselijk geweld tegen	We sturen stevig op de uitvoering van onze wettelijke taken “Veilig Thuis” door de regionale dienst RDOG. We pakken huiselijk geweld aan op basis van het regionale programma “Geweld hoort nergens Thuis’.		Doorlopend Doorlopend
We intensiveren de samenwerking tussen zorg en veiligheid	We bundelen de samenwerking tussen de veiligheidsketen en zorgorganisaties in het Zorg- en Veiligheidshuis.		Doorlopend

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 7 Sociaal Domein/Volksgezondheid	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	42.481.163	41.391.471	41.129.582	41.003.958
Totale baten programma	9.089.611	9.179.099	9.184.280	9.189.548
Saldo van het programma	**-33.391.552**	**-32.212.372**	**-31.945.302**	**-31.814.410**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	215.000	200.000	0	0
Resultaat van het programma	**-33.176.552**	**-32.012.372**	**-31.945.302**	**-31.814.410**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid					
Naam indicator	**Eenheid**	**Periode**	**Nw**	**NL**	**Bron**
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2020	858	760	CBS/LISA
Jongeren met delict voor rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2019	1	1	CBS
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2019	3	6	CBS
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame begroepsbevol-king t.o.v. beroepsbevolking	2020	70	68	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2019	1	2	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2020	267	460	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2020	83	202	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	15	12	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	1	1	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2019	0	0	CBS
Clienten met een maat-werkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2020	620	700	CBS/MSD WMO

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2021.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	
Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	GR Kust-, Duin- en Bollenstreek (KDB)
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD)	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG)

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid Onderwerp risico	Omschrijving risico
Coronacrisis	De verwachting is een forse stijging van faillissementen en werkeloosheid. Hierdoor zal in 2022 naar verwachting ook een stevig beroep worden gedaan op bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening.
Algemene uitkering	Onzekerheden bestaan uit de mogelijke kortingen vanuit het Rijk.

2.2.8 Programma 8: Duurzaamheid en Leefomgeving

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
Een duurzame samenleving. We voeren een tastbare en verantwoordelijke verduurzamingsaanpak. En passende afvalinzameling. We kiezen en introduceren een verbeterd systeem van afvalinzameling.

8.1 Duurzaamheid			
We stimuleren een toekomstbestendige balans tussen mens, milieu en economie. Dit doen we in samenwerking met onze partners en in onze gemeentelijke bedrijfsvoering.			
Portefeuillehouder:	*Van den Berg*	*Team:*	*DCS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We bereiken verduurzaming in samenwerking met onze partners	We ondersteunen verduurzamingsinitiatieven van particuliere woningeigenaren én maatschappelijke organisaties zoals (sport)verenigingen met advies, subsidies en fondsen. We voeren ons integraal uitvoeringsprogramma Duurzaamheid uit. Hierbij zetten we onder meer in op de energietransitie, biodiversiteit, circulariteit en klimaatadaptie. We stimuleren klimaat adaptieve en natuur inclusieve ontwikkelingen. We sluiten hierbij onder meer aan op landelijke- en regionale campagnes zoals operatie Steenbreek en de Duurzaamheidsdag.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We verduurzamen de gemeentelijke bedrijfsvoering	We gaan verder met de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen en het rijdend materieel. We versnellen dit waar mogelijk.		Doorlopend
We verankeren onze verduurzamingskeuzen in ons beleid	We stemmen verduurzamingskeuzen integraal af in een gemeentelijke duurzaamheidstafel. We evalueren de invoering en (maatschappelijke) effecten van de paragraaf “maatschappelijk meerwaarde” in de college- en raadsvoorstellen.		Doorlopend Derde kwartaal
We monitoren de duurzaamheid van Noordwijk	We monitoren de voortgang van de verduurzaming van Noordwijk en rapporteren hierover aan de gemeenteraad op basis van de Nationale Monitor Duurzame Gemeenten.		Doorlopend

8.2 Energietransitie			
We werken in onze wijken en binnen Holland Rijnland aan een energieneutraal Noordwijk in 2050.			
Portefeuillehouder:	*Van den Berg*	*Team:*	*DCS*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We verduurzamen de energievoorziening in Holland Rijnland	We werken in regionaal verband de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES) uit in een RES 2.0. We vertalen de RES in een Lokale Energie Strategie (LES). We maken het onderwerp 'windturbines' bespreekbaar binnen de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). We participeren samen met gemeenten in de regio in een lobby voor het beschikbaar stellen van middelen voor de energietransitie vanuit het Rijk en de provincie.		Doorlopend Eerste kwartaal Tweede kwartaal Doorlopend
We stellen een transitievisie warmte op	We werken de Warmtevisie samen met inwoners, woningbouwcorporaties en ondernemers uit in wijkgerichte plannen voor de warmtetransitie.		Doorlopend
We ondersteunen de samenleving bij verduurzaming van de energievoorziening	We ondersteunen en stimuleren de verduurzaming van Noordwijk door de inzet van onze energiecoaches, het duurzaamheidsspreekuur en het Duurzaam Bouwloket. We ondersteunen ondernemers bij de energietransitie onder meer door de inzet van energiescans, advies en monitoring. We handhaven samen met de Omgevingsdienst West Holland op wettelijke verduurzamingsverplichtingen. We ondersteunen woningcorporaties bij de verduurzaming van hun woningvoorraad door middel van advies. We stimuleren de realisatie van zonne-installaties op grote daken van bedrijven op basis van besluitvorming door de gemeenteraad in het najaar van 2021 uitgaande van de motie "inzake Regionale Energiestrategie".		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We streven naar een breed aanbod van duurzame warmtebronnen	We ondersteunen aanvragen voor exploratie van geo- en aquathermie in Duin- en Bollenstreekverband en sluiten hierbij aan op onderzoeken naar mogelijkheden voor warmtenetten.		Doorlopend

8.3 Openbare ruimte			
We werken samen met inwoners aan een openbare ruimte die schoon, leefbaar, veilig en klimaatbestendig is.			
Portefeuillehouder:	*Van den Berg / Alkemade*	*Team:*	*BOC*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We hebben een openbare ruimte die duurzaam, schoon, leefbaar en veilig is	We geven integraal uitvoering aan onze programma's voor het beheer van de openbare ruimte (wegen, groen, verlichting, spelen, baggeren, oeverwerken, kunstwerken en riolering). We actualiseren het beheerplan "Riolering". We pakken zwerfafval samen met inwoners aan. We stimuleren initiatieven als Z-ambassadeurs en stellen inzamelingsmateriaal beschikbaar. We monitoren de milieuparken en gaan zwerfvuil actief tegen. We zorgen voor actieve en tijdige terugkoppeling van meldingen in ons digitale meldpunt Fixi. We verwijderen overbodige verkeers- en aanduiding borden uit de openbare ruimte en creëren daarmee rust in het straatbeeld.		Doorlopend Eerste kwartaal Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We werken samen aan de openbare ruimte	We vernieuwen de openbare ruimte met een wijkgerichte aanpak waarbij beheeraspecten integraal worden meegenomen en worden geïntegreerd met circulariteit en duurzaamheid. Dit doen we samen met onze inwoners. In 2022 doen we dit in de wijk Zeeburg. We informeren en faciliteren onze inwoners bij de adoptie van groen. We onderzoeken de mogelijkheden van sponsoring van openbaar groen, waaronder rotondes.		Doorlopend Doorlopend Vierde kwartaal
We maken onze openbare ruimte klimaatbestendig	We onderzoeken de wijze waarop we onze openbare ruimte klimaatbestendig kunnen inrichten en aanpassen. We sluiten met projecten aan op de "Impulsregeling klimaatadaptatie" van het Rijk. Dit doen we samen met Holland Rijnland. We verduurzamen de openbare verlichting door toepassing van LED-armaturen conform het beheerplan "openbare verlichting'.		Vierde kwartaal. Doorlopend Doorlopend

We beheren onze begraafplaats toekomstbestendig.	We bepalen een nieuwe koers voor een toekomstbestendige algemene begraafplaats aan de Oude Zeeweg.	Vierde kwartaal
8.4 Natuur en groen		
We versterken het natuur- en belevingsgroen in en om onze dorpen in een b(l)oeiende Bollenstreek.		
Portefeuillehouder:	*Van den Berg / Ter Hark* — *Team:*	*BOC*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer ?**
We werken aan een b(l)oeiende Bollenstreek	We realiseren het project 'landschapspark met speeleiland Middengebied' en de ecologische zone Offem Zuid op basis van het regionale gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek. We leveren als strategisch partner een actieve bijdrage aan het uitvoeringsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen 2021– 2025. We werken samen gemeenten in de regio een besluit uit over het vervolg op het Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek. Hierbij sluiten we aan het uitvoeringsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen 2021– 2025 en brengen we subsidiemogelijkheden in beeld. We stellen samen met gemeenten in de regio een uitvoeringsprogramma op voor de realisatie van de ecologische verbindingszone langs de Leidsevaart / Maandagse wetering.	Vierde kwartaal Doorlopend Doorlopend Tweede kwartaal
We versterken het natuur- en belevingsgroen in en om onze dorpen	We bevorderen de biodiversiteit in onze dorpen en het buitengebied. Het ecologisch beheer van bermen krijgt hierbij aanvullende aandacht. We voeren de bestekken groen uit met aandacht voor biodiversiteit, circulariteit en klimaatadaptatie. We ondersteunen beleidsmatig een pilot over het niet-gebruiken van (natuurlijke) bestrijdingsmiddelen. Hierbij betrekken we ondernemers. We gaan door met onze 'groene' inhaalslag in Noordwijkerhout en leveren daarmee een bijdrage aan een uniform onderhoudsniveau in de gehele gemeente. We stellen een beheerplan "groen" op. Op basis hiervan kan het benodigde budget voor de realisatie van het beheerniveau worden vastgesteld.	Doorlopend Doorlopend Eerste kwartaal Doorlopend Tweede kwartaal

We zetten dierenwelzijn op onze beleidsagenda	We geven uitvoering aan ons beleid voor dierenwelzijn.	Vierde kwartaal
Aanpakken speelplekken	We renoveren tien bestaande speelplekken. We realiseren samen met bewoners in drie wijken nieuwe ruimte én plekken om te spelen.	Vierde kwartaal Vierde kwartaal

8.5 Afval en grondstoffen			
We zetten in op hoogwaardige grondstoffen en op zo min mogelijk verbranden van restafval. Dit is de verantwoordelijkheid van iedereen.			
Portefeuillehouder:	*Van den Berg*	*Team:*	*BOG*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We streven naar 70% afvalscheiding in 2025	We voeren ons Grondstoffenuitvoeringsplan gefaseerd uit. We starten met inzameling van gft-afval bij hoogbouwcomplexen. We onderzoeken samen met afvalverwerker Meerlanden en gemeenten in de regio de haalbaarheid van een nieuwe (gezamenlijke) milieustraat. We starten met de voorbereiding van de modernisering van het afval-overslagstation in Voorhout onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad in 2021. Dit doen we samen met onze partners in de Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB).		Doorlopend Derde kwartaal Eerste kwartaal Eerste kwartaal

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	18.708.801	18.586.074	19.054.385	19.445.508
Totale baten programma	15.099.012	15.505.956	16.180.077	16.545.248
Saldo van het programma	**-3.609.789**	**-3.080.118**	**-2.874.308**	**-2.900.260**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	775.598	225.598	48.100	48.100
Resultaat van het programma	**-2.834.191**	**-2.854.520**	**-2.826.208**	**-2.852.160**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2018	192	171	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	5	20	RWS

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2021.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving Naam verbonden partij	
De Meerlanden Holding NV	
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving Onderwerp risico	Omschrijving risico
Beheerplannen	De actualisaties van de beheerplannen kan leiden tot veranderende uitgaven, welke afwijken van de uitgaven in de Begroting. In de Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen staat aangegeven welke beheerplannen aanwezig zijn en wanneer actualisatie nodig is.
Energietransitie	De komende jaren gaat waarschijnlijk forse investeringen in duurzaamheid. De financiële gevolgen zijn nog onduidelijk.
Extreem weer	Door de klimaatontwikkeling komen er steeds vaker extreme weersomstandigheden voor. Dit kan leiden tot bijvoorbeeld schade in de openbare ruimte en bij derden.

2.2.9 Programma 9: Wonen en Ruimte

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:
De juiste woningen bouwen. We zorgen dat er continu gebouwd wordt. Vanuit inzicht in de woonbehoefte versterken we de coördinatie van bouwstromen. Onze bestemmingsplannen zijn op orde. Ook werken we aan de invoering van de nieuwe Omgevingswet.

9.1 De juiste woningen			
We streven naar woningen die passen bij de woonbehoefte van onze inwoners. We hebben inzicht in de (lokale) woonbehoefte. We bevorderen doorstroming. We faciliteren de (regionale) woningbouwopgave.			
Portefeuillehouder:	*Alkemade*	*Team:*	*RBR*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We streven naar woningen die passen bij de woonbehoefte van onze inwoners.	We realiseren op basis van de Woonvisie onze doelstellingen voor starters, statushouders, internationale werkers en doelgroepen voor beschermd wonen. We sturen hierbij actief op een passend (flexibel) woningaanbod voor lage- en middeninkomens en voor jongeren / jonge gezinnen. Dit doen we samen met onze inwoners en partners. We zetten publiekrechtelijke- en privaatrechtelijke instrumenten in, zoals doelgroepenverordening, de bestemmingsreserve sociale huurwoningen, de zelfbewoningsplicht en het anti-speculatiebeding om betaalbare woningen te realiseren. We sturen op realisatie van de huidige woningbouwplannen van het komend jaar middels de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Hierbij zetten we in op realisatie van de lokale woningbouwbehoefte en 30% sociale woningbouw. We geven uitvoering aan de Beleidsregel Ruimtelijke randvoorwaarden logiesgewijze huisvesting 2019 om meer ruimte te bieden voor huisvesting(locaties) voor arbeidsmigranten. Hierbij betrekken we de regio, de provincie en de markt.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We hebben aandacht voor wonen en zorg	We faciliteren innovatieve woon- en zorgconcepten zoals begeleid wonen en woongroepen voor senioren.		Doorlopend
We bevorderen doorstroming	We sturen op basis van de Woonvisie op voldoende tijdelijke huisvesting, betaalbare woningen in het middensegment (huur en koop) en seniorenhuisvesting. Huurwoningen blijven langdurig beschikbaar. We zetten lokaal maatwerk in om aanvullende doorstroming te realiseren.		Doorlopend Doorlopend

	We stellen startersleningen beschikbaar.	Doorlopend
We faciliteren de regionale woningbouwopgave	We voeren de “Regionale Woonagenda 2030” uit. We stemmen onze planlijst voor woningbouw (sub)regionaal af. We behalen hierbij de regionale doelen en zorgen ervoor dat de aantallen in lijn zijn met de provincie. We passen vanuit de Regionale Huisvestingsverordening lokaal maatwerk toe. Dit zetten we in voor lokale doorstromers, specifieke doelgroepen (zoals starters en senioren) en bij de toewijzing van goedkope woningen voor starters met een tijdelijk contract.	Doorlopend Doorlopend Doorlopend

9.2 Woningbouw			
We zorgen voor een continue bouwstroom. We realiseren via grondposities onze ambities uit de Woonvisie en op verduurzaming			
Portefeuillehouder:	*Alkemade / Van den Berg*	*Team:*	*PCI*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We brengen onze bouwstroom op gang	We stellen het Bestemmingsplan Bronsgeest vast. We faciliteren tijdelijke woningbouw door woningstichting STEK op de Nes. We zorgen daarnaast voor de huisvesting van spoedzoekers op basis van de afspraken met de woningstichting Sint Antonius van Padua. We streven naar gedifferentieerde bouw van greenportwoningen en maken dit bespreekbaar in de regio en de provincie. We faciliteren de huidige woningbouwplannen passend binnen de provinciale afspraken. We moedigen ondernemers actief aan om de bouwstroom waar mogelijk te versnellen.		Eerste kwartaal Derde kwartaal Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We realiseren via grondposities onze ambities uit de Woonvisie en op verduurzaming	We benutten onze huidige en toekomstige grondposities (actief grondbeleid) om onze woonvisie- en verduurzamingsdoelen te realiseren. We stellen de geactualiseerde Nota Grondbeleid vast.		Doorlopend Eerste kwartaal

9.3 Ruimtelijke Ordening en Omgevingsvisie			
We wonen, werken en recreëren in een economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving. We gebruiken de Omgevingsvisie als toetsingskader voor plannen binnen ons ruimtelijk domein. We kunnen werken met de Omgevingswet. We hebben onze bestemmingsplannen op orde. We koesteren ons erfgoed.			
Portefeuillehouder:	*Alkemade / Van den Berg / Ter Hark*	*Team:*	*RO*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We bereiden ons voor op invoering van de Omgevingswet.	We stellen een omgevingsvisie 2.0 vast. We stellen een uitvoeringsplan vast waarin acties zijn genoemd om te kunnen werken met het omgevingsplan “van rechtswege”. We stellen een transitieplan vast om vanuit het omgevingsplan “van rechtswege” te komen tot een omgevingsplan dat recht doet aan hetgeen in Noordwijk van belang wordt geacht. We geven uitvoering aan de Regionale agenda omgevingsvisie 2020 Duin- en Bollenstreek en de Regionale agenda omgevingsvisie 2040 van Holland Rijnland. We actualiseren de legesverordening op basis van de Omgevingswet. We nemen een besluit over het onderzoek naar onze relatie met de Omgevingsdienst West-Holland.		Eerste kwartaal Eerste kwartaal Tweede kwartaal Doorlopend Tweede kwartaal Eerste kwartaal
We kunnen werken met de Omgevingswet	We doen ervaring op met de nieuwe manier van werken vanuit de ‘ja-mits-benadering’.		Doorlopend
We hebben onze bestemmingsplannen op orde	We lichten onze bestemmingsplannen door op basis van ons plan van aanpak. Indien nodig herstellen en actualiseren we bestemmingplannen.		Doorlopend
We koesteren ons erfgoed	We onderzoeken samen met de eigenaren de mogelijkheden van het duurzame behoud van kerkgebouwen. Op basis hiervan stellen we een kerkenvisie vast. We renoveren met onze partners ‘t Pesthuis, de Engelse tuin, de Franse tuin en het kerkhof op het Bavo-terrein.		Eerste kwartaal Doorlopend tot 2023

9.4 Toezicht en handhaving wonen en ruimte			
We zijn zuinig op onze fysieke leefomgeving. Om het juiste gebruik hiervan te beschermen zorgen we voor een sluitende handhaving.			
Portefeuillehouder:	*Van den Berg*	*Team:*	*RBR*
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**		**Wanneer?**
We zorgen voor sluitende handhavingsketen	We evalueren de handhavingsstrategie zoals uitgevoerd door de ODWH. Communicatie heeft hierbij onze bijzondere aandacht. We breiden gefaseerd de handhavingsketen uit in de geest van de Omgevingswet. We betrekken de Omgevingsdienst (ODWH) hierbij.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend
We pakken handhaving per thema gebied specifiek aan	We handhaven op passend gebruik van de fysieke leefomgeving waaronder de bollengrond. We stemmen dit af met de regio. We zetten in op extra handhaving van de ruimtelijke aspecten op het strand. We handhaven op basis van het bestemmingsplan en zetten hierbij onze publiek- en privaatrechtelijke bevoegdheden effectiever in. We pakken oneigenlijk gebruik van (recreatie)woningen en woonfraude aan. We volgen handhavingsverzoeken op.		Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 9 Ruimte en Wonen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	20.732.238	8.776.395	6.440.576	5.205.092
Totale baten programma	19.603.719	8.010.637	4.924.891	2.472.548
Saldo van het programma	**-1.128.519**	**-765.758**	**-1.515.685**	**-2.732.544**
Mutatie reserves				
Toevoegingen	3.965.058	2.265.491	1.479.000	59.331
Onttrekkingen	2.402.000	232.000	180.000	0
Resultaat van het programma	**-2.691.577**	**-2.799.249**	**-2.814.685**	**-2.791.875**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 9 Wonen en Ruimte Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	2020	373	270	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2020	12	9	ABF
Demografische druk	%	2021	75	70	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	2021	791	733	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	2021	920	810	COELO

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2021.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 9 Wonen en Ruimte Naam verbonden partij	
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 9 Wonen en Ruimte Onderwerp risico	Omschrijving risico
Omgevingswet	De Omgevingswet komt eraan en de financiële gevolgen hiervan zijn nog onduidelijk.
Stikstof	Projecten kunnen door de ontwikkelingen omtrent de stikstofkwestie vertraging oplopen waardoor de bouwkosten stijgen.
Extreme stijging kosten bouwmaterialen	Door krapte op de wereldmarkt van grondstoffen en bouwmaterialen kunnen de bouwkosten stijgen en vertragingen ontstaan.

2.3 Paragrafen

In het BBV is bepaald, dat in de begroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd voor beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan op één plek in de begroting worden gebundeld. Hierdoor krijgt de gemeenteraad voldoende inzicht in de desbetreffende onderwerpen.

2.3.1 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat, conform artikel 10 van het BBV, informatie over de lokale heffingen van de gemeente Noordwijk. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Algemene ontwikkelingen;
- Lokale ontwikkelingen;
- Kaders;
- Belastingtypen en heffingen;
- Belastingtarieven;
- Kostendekking lokale heffingen;
- Lastendruk;
- Het kwijtscheldingsbeleid.

Algemene ontwikkelingen

Precariobelasting

Per 1 juli 2017 is de wet in werking getreden waarbij de precariobelasting over netwerken van nutsbedrijven is afgeschaft. Er was een overgangstermijn van 5 jaar. 2021 was het laatste jaar dat de gemeente precariobelasting over de netwerken kon heffen. Met ingang van 2022 wordt hierover dus geen precariobelasting meer geheven.

OZB-tarief woningen voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere instellingen van sociaal belang

Naar aanleiding van een amendement van Tweede Kamerlid Omtzigt is het tweede lid van artikel 220f van de Gemeentewet (het artikel met betrekking tot de tariefstelling OZB) per 1 januari 2019 aangepast. Sinds die datum kan de gemeente sportaccommodaties, dorpshuizen en andere instellingen van sociaal belang het lagere OZB-tarief voor woningen laten betalen in plaats van het hoge tarief dat geldt voor niet-woningen.

De wettekst en de toelichting daarop sluiten niet op elkaar aan en nog steeds is onduidelijk wat de reikwijdte van het amendement is. Na overleg met de VNG heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geconcludeerd dat de bepaling voor gemeenten niet toepasbaar is en de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. Om de bedoeling van de bepaling wel mogelijk te maken kan onderzocht worden hoe de gedachte achter de wettelijke bepaling het beste uitgevoerd kan worden. De minister is bereid om dit onderzoek op te starten. Dit onderzoek kan leiden tot een aanpassing van artikel 220f Gemeentewet (of een alternatieve bepaling of instrument die het doel beter bereikt). De keuze hiertoe is voorbehouden aan een nieuw kabinet.

Op aanraden van de VNG wordt dit onderzoek en een eventuele wetswijziging afgewacht en wordt er geen voorstel gemaakt met betrekking tot dit amendement.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
De Omgevingswet en de Wkb zouden per 1 januari 2022 in werking treden. De inwerkingtreding is uitgesteld tot 1 juli 2022. Beide wetten zijn van invloed op de vergunningaanvragen en de leges voor omgevingsvergunningen en evenementen. Door de Omgevingswet veranderen de vergunningstelsels. Door de Wkb gaat een deel van het bouwtoezicht van de gemeente naar de private sector wat van invloed is op de kosten en dus op de hoogte van de leges.
De VNG adviseert gemeenten om bij de wijziging van de legesverordening per 1 januari 2022 nog geen rekening te houden met de invloed van de Omgevingswet en de Wkb. Als de Omgevingswet en de Wkb daadwerkelijk per 1 juli 2022 in werking treden, zal de legesverordening per die datum worden aangepast.

Rioolheffing
Ter vervanging van de modelverordening Rioolheffing heeft de VNG op 1 september 2021 een nieuwe modelverordening gepresenteerd en deze modelverordening Riool- en Waterzorgheffing genoemd. Deze naam dekt de lading beter. De gemeentelijke watertaken omvatten namelijk een breed palet. De gemeente heeft zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater en moet steeds meer maatregelen in de publieke ruimte nemen om wateroverlast en –schade te voorkomen.
In de nieuwe modelverordening vervalt het vereiste dat een perceel op de gemeentelijke riolering moet zijn aangesloten om onder de belastingplicht te vallen. Hierdoor kunnen bijna alle percelen in de heffing worden betrokken. De reden hiervan is dat iedere belastingplichtige profijt heeft van de gemeentelijke waterhuishouding en daarom in het kostenverhaal wordt meegenomen.
Het is te kort dag om met voorstellen te komen om de nieuwe heffing voor 2022 in te voeren. In 2022 wordt hieraan aandacht besteed.

Lokale ontwikkelingen

Taxeren woningen naar gebruiksoppervlakte
De Waarderingskamer heeft besloten dat taxaties in het kader van de Wet Onroerende Zaken (WOZ) uiterlijk per 1 januari 2022 plaatsvinden op basis van gebruiksoppervlakte in plaats van bruto inhoud. De taxaties van de woningen worden voor het belastingjaar 2022 op basis van gebruiksoppervlakte berekend.

Kaders

Kaders gemeentelijke belastingen
De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijke deel van de inkomsten van de gemeente Noordwijk. De gemeenteraad is bevoegd te beslissen tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting. De gemeenteraad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van de belastingtarieven en stelt deze jaarlijks vast door middel van een nieuwe verordening of een wijziging op een bestaande verordening. De belastingverordeningen bevatten verder bepalingen over onder meer het belastbare feit, de belastingplichtige, eventuele vrijstellingen en ontheffingen en de betaaltermijnen.

Belastingtypen en heffingen

Bij de gemeentelijke belastingen zijn drie typen belastingen te onderscheiden:

1. *Algemene belastingen*

   De opbrengsten hiervan komen ten goede van de algemene middelen en er geldt geen opbrengstlimiet.

   De gemeente Noordwijk kent de volgende algemene belastingen:
   - Onroerendezaakbelastingen (OZB);
   - Roerende-zaakbelastingen (RZB);
   - Hondenbelasting;
   - Toeristenbelasting;
   - Forensenbelasting;
   - Precariobelasting;
   - Parkeerbelasting.

2. *Bestemmingsheffingen*

   De opbrengsten zijn bestemd ter dekking van de kosten van specifieke taken zoals huisvuilinzameling en onderhoud van het gemeenteriool. Er geldt een opbrengstlimiet van 100%, wat wil zeggen dat de opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de kosten van de specifieke taak.

   De gemeente Noordwijk kent de volgende bestemmingsheffingen:
   - Afvalstoffenheffing;
   - Rioolheffing.

3. *Rechten*

   De gemeente verleent een specifieke dienst en hiervoor wordt een recht in rekening gebracht. De specifieke dienst bestaat bijvoorbeeld uit het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een grafrecht. Er geldt een opbrengstlimiet van 100%, wat wil zeggen dat de opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de kosten. Deze maximale kostendekking wordt beoordeeld op de gehele verordening en niet per dienst.
   .
   De gemeente Noordwijk kent de volgende rechten:
   - Leges;
   - Marktgelden;
   - Lijkbezorgingsrechten;
   - Rioolaansluitrecht.

4. *Overig*

   De bijdrage Bedrijveninvesteringszone (BI-zone) is een belasting die wordt geheven op initiatief van ondernemers in een bepaald gebied van de gemeente na een onder de ondernemers gehouden draagvlakmeting. De opbrengst wordt in de vorm van een subsidie aan een door de ondernemers op te richten stichting of vereniging uitgekeerd. Met de opbrengst kunnen de ondernemers de kosten dekken voor activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de BI-zone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BI-zone.

1. Algemene belastingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)
De WOZ-waarde vormt de grondslag voor de OZB. De WOZ-waarden van alle objecten in de gemeente worden jaarlijks opnieuw bepaald. Voor 2022 geldt de waarde naar het prijsniveau op 1 januari 2021 (waarde peildatum). Bij de berekening van de OZB-tarieven is de begrote opbrengst het uitgangspunt en wordt rekening gehouden met de gemiddelde stijging van de WOZ-waarde van de objecten. Als gevolg van de afschaffing van precariobelasting over netwerken van nutsbedrijven stijgt de OZB voor zowel woningen als niet-woningen extra met 23,6%. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de door D66 bij de behandeling van de Perspectiefnota 2022 ingediende motie om deze lastenstijging gelijk te verdelen over woningen en niet-woningen.

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB)
Roerende zaken kunnen niet in de heffing van de OZB worden betrokken. Daarom heft de gemeente RZB, belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten. De systematiek van de RZB sluit aan bij die van de OZB. Belastingplichtig zijn de eigenaren van de roerende ruimten en bij niet-woningen ook de gebruikers. De tarieven zijn gelijk aan die van de OZB. De gemeente Noordwijk kent tot nu toe alleen woonboten als roerende ruimten.

Hondenbelasting
De hondenbelasting wordt geheven voor het houden van een hond in de gemeente. Voor 2022 worden de tarieven verhoogd met 1,7 %.

Toeristenbelasting
Doel van het instrument toeristenbelasting is om toeristen mee te laten betalen aan de kwaliteit van de voorzieningen in de gemeente Noordwijk. Er gelden twee tarieven; een laag tarief voor kampeermiddelen op toeristische plaatsen en een hoger tarief voor overige accommodaties (b.v. hotels). Voor 2022 worden de tarieven verhoogd met 1,7%.

Forensenbelasting
De forensenbelasting stijgt om de mensen met een tweede woning in Noordwijk mee te laten betalen aan het voorzieningenniveau binnen de gemeente. Voor 2022 bedraagt de stijging 3% en daarna inflatievolgend.

Precariobelasting op kabels en leidingen
Met ingang van 1 januari 2022 kan er geen precariobelasting meer worden geheven over netwerken van nutsbedrijven. Dit betekent een verlies aan inkomsten van € 4,5 miljoen. In de begroting 2019 is dit voor € 2,3 miljoen gedekt door de stijging van de algemene uitkering van het gemeentefonds. De overige € 2,2 miljoen worden gedekt door verhoging van de OZB. Omdat de afschaffing van de precariobelasting tot gevolg heeft dat de tarieven van Dunea en Alliander met respectievelijk € 52,00 en € 55,00 dalen, wordt de hogere belasting gecompenseerd zodat de gemiddelde woonlasten per huishouden niet stijgen. Per individueel huishouden kunnen hierin verschillen optreden.

Parkeerbelastingen
De parkeertarieven en de tarieven voor parkeervergunningen worden niet verhoogd.
De kosten voor een naheffingsaanslag worden € 66,50. Dit is gelijk aan het maximale tarief dat voor een naheffingsaanslag geheven mag worden.

2. Bestemmingsheffingen

Algemeen
De tarieven van de bestemmingsheffingen kunnen naast de stijging door inflatie nog door andere oorzaken stijgen.

Afvalstoffenheffing

De heffing stijgt in 2022 met 7,5%, in 2023 met 4,5 %, in 2024 met 5,5 % en vervolgens in 2025 met 3,3 %. Komend jaar neemt de heffing het meeste toe. De gemeente moet de heffing verhogen omdat de kosten stijgen. Dat komt enerzijds door de toenemende inzamelings- en verwerkingskosten van het afval en anderzijds door afnemende opbrengsten van afvalstromen zoals verpakkingsafval en papier. We zetten de belangrijkste oorzaken op een rij.

De gemeente treft maatregelen om 70 procent afvalscheiding van huishoudelijk afval te bereiken. Dat zal uiteindelijk resulteren in een positief effect op de restafvalverwerkingskosten. De kosten van de maatregelen gaan echter voor de baten uit en leiden zodoende voor komend jaar tot extra kosten.
Sinds de coronacrisis is er door de vele internetbestellingen een aanzienlijke toename aan oud papier en karton. Vooral het aantal kartonnen dozen neemt steeds meer toe door de vele internetaankopen. Niet alleen het aantal kilo's neemt toe, vooral ook de omvang. Dat zorgt er met regelmaat voor dat ondergrondse containers stampvol zitten en mensen hun papierafval maar naast de containers op straat zetten. Vanwege de toename zullen extra containers ingezet moeten worden en met meer mankracht en vuilniswagens op pad gegaan moeten worden om het vele papier en karton op te halen.

Voor het overslagstation VAB zijn er extra kosten voor met name de revisie van de installaties. Ook zijn er kosten voor de voorbereidingen voor de investering in de nieuwbouw van het VAB. Het VAB dateert uit de jaren ’70, functioneert al jaren naar behoren, maar het overslaggebouw wordt ouder en dient gerenoveerd te worden om haar taak goed te kunnen blijven vervullen. Daarnaast lopen eind 2023 diverse contracten af, waaronder die voor de verwerking van gft- en restafval, de exploitatieovereenkomst met Meerlanden en de huur van het terrein met Prorail. Ook stuurt de rijksoverheid op meer afvalscheiding en minder restafval. Dit leidt tot een verandering in afvalsamenstelling, maar ook tot een verandering in gebruik van het overslagstation. Deze ontwikkelingen betekenen dat er strategische keuzes gemaakt moeten worden en investeringen in het overslagstation nodig zijn.
In 2020 is er een nieuwe systematiek ingevoerd voor de regie over de recyclingketen van huishoudelijk brongescheiden kunststofverpakkingsafval. Op basis van de vergoeding van Nedvang voor gescheiden ingezamelde, gerecyclede en vermarkte hoeveelheden verpakkingsafval over de afgelopen kwartalen kan er nu een reële inschatting gemaakt worden van de nieuwe vergoeding. Er blijkt dat de tot nu toe ingeschatte opbrengst naar beneden bijgesteld moet worden.

De markt voor oud papier staat al langer onder druk. Al jaren lopen de prijzen die voor oud papier betaald worden terug. Vanaf ongeveer maart 2020, het begin van de coronacrisis, begonnen de prijzen weer te stijgen. We zijn qua prijs weer terug op het niveau waar we in 2016 en 2017 zaten. De verwachting is dat we nu weer op een redelijk stabiel prijsniveau zitten en dat de prijzen niet veel verder omhoog zullen gaan. Als uitgangspunt voor de jaarlijkse opbrengst van papier wordt die van 2020 genomen en dat houdt in dat de papieropbrengst afgeraamd moet worden.

Het huidige restafvalverwerkingstarief is relatief laag (circa €51 per ton). Het contract zal na nog een keer verlenging ultimo 2023 verstrijken. Vanaf 2024 zal er dus een nieuw contract worden afgesloten. De aanbesteding daarvoor moet nog gaan plaatsvinden. Gelet op de huidige marktprijs (bij aanbesteding) moet zeer zeker rekening gehouden worden met een fors hoger tarief van circa €90 per ton. Dit is in de kostentoerekening voor de heffing meegenomen.

Rioolheffing

Deze heffing stijgt in 2022 (tot en met 2024) afgerond met 1,7% om kostendekkend te zijn.

3. Rechten
De leges, marktgelden, lijkbezorgingsrechten en het riool aansluitrecht stijgen met 1,7%.

4. Overige
De gemeente kent drie BIZ-verordeningen (zone Noordwijk-Binnen, zone Noordwijk aan Zee en zone Gravendam Noordwijkerhout). De BIZ-verordeningen Noordwijk-Binnen en Noordwijk aan Zee zijn vastgesteld per 1 januari 2020 en gelden voor 5 jaar. De verordening BIZ Gravendam loopt dit jaar af en er wordt een nieuwe verordening ter vaststelling voorgelegd met ingang van 1 januari 2022 met opnieuw een looptijd van 5 jaar.

Belastingtarieven 2022
Onderstaande tabel geeft een overzicht van voorgestelde tarieven voor belastingjaar 2022.

Bedragen in €		
Belastingtarieven	**Tarief 2021**	**Tarief 2022**
Hondenbelasting (eerste hond)	116,40	118,44
Toeristenbelasting		
- kampeermiddelen op volgtijdige standplaatsen	1,52	1,55
- overige accommodaties	2,18	2,22
Rioolheffing		
- eigenarenheffing	188,84	192,05
- gebruikerheffing van 300 m^3 per m^3	0,25	0,25
- aansluiting hemel- en grondwater	40,52	41,21
Afvalstoffenheffing		
- éénpersoonshuishouden	233,04	250,56
- meerpersoonshuishouden	362,16	389,40
- extra containers	235,32	253,08
Onroerende zaakbelastingen		
- woningen eigenaren	nnb	nnb
- niet-woningen eigenaren	nnb	nnb
- niet-woningen gebruikers	nnb	nnb
Roerende ruimtebelastingen		
- woningen eigenaren	nnb	nnb
- niet-woningen eigenaren	nnb	nnb
- niet-woningen gebruikers	nnb	nnb
Forensenbelasting		
- WOZ-waarde minder dan € 50.000	438,00	451,00
- WOZ-waarde € 50.000 tot € 90.000	591,00	609,00
- WOZ-waarde € 90.000 tot € 130.000	650,00	670,00
- WOZ-waarde € 130.000 tot € 220.000	928,00	956,00
- WOZ-waarde € 220.000 tot € 475.000	1182,00	1217,00
- WOZ-waarde € 475.000 tot € 810.000	2046,00	2107,00
- WOZ-waarde € 810.000 of meer	2727,00	2809,00
Precariobelasting voor kabels en leidingen	4,56	0,00

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de begrote opbrengsten op basis van de voorgaande belastingtarieven.

Bedragen afgerond op € 1.000,-		
Begrote opbrengst belastingen	**2021**	**2022**
Leges Vergunningen en Ontheffingen	96.000	60.000
Leges Bouwvergunningen	2.737.000	2.583.000
Leges Burgerlijke Stand	516.000	519.000
Rioolrecht	4.531.000	4.693.000
Lijkbezorgingsrechten	175.000	203.000
Marktgelden	33.000	34.000
Leges Vergunningen Strandgebruik	2.000	2.000
Afvalstoffenheffing	6.133.000	6.765.000
Onroerende-zaakbelastingen	10.646.000	13.501.000
Hondenbelasting	325.000	275.000
Forensenbelasting	1.225.000	1.336.000
Toeristenbelasting	3.270.000	3.326.000
Parkeergelden	3.082.000	3.619.000
Parkeervergunningen	246.000	250.000
Naheffingsaanslagen	368.000	565.000
Precariobelasting	4.705.000	208.000
Totaal	**38.090.000**	**37.939.000**

Kostendekking lokale heffingen

Op de volgende pagina's wordt op basis van de BBV voorschriften een onderbouwing gegeven van de kostendekkendheid van de volgende heffingen:

- De rioolheffing;
- De afvalstoffenheffing;
- De lijkbezorgingsrechten;
- De leges.

De rioolheffing

Kostentoerekening Rioolheffing Gemeente Noordwijk 2022	Bedragen x €
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P184. Riolering en drainage
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2022
1. Inventarisatie activiteiten	
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar
Kosten vervoermiddelen	€ 16.124
Schadevergoedingen	€ 2.648
Vervanging en reparatie Riolering	€ 158.500
Beheer hoofdriool	€ 94.999
Onderzoek en inspectie hoofdriool	€ 66.500
Onderhoud reinigen hoofdriool	€ 52.460
Onderhoud reinigen kolken	€ 62.002
Aanleg onderhoud huisaansluitingen	€ 36.498
Onderhoud pompen	€ 336.000
Gemalen & Pompen uit GRP	€ 0
Beleid en advisering riolering	€ 146.500
Onderhoud en beheer grondwatermeetnet	€ 26.500
Onderhoud infiltratie- en drainagesysteem	€ 20.897
Doorberekende veegkosten	€ 83.566
Doorberekende baggerkosten ter plaatse van overstorten	€ 45.000
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	**€ 1.148.194**
Afschrijvingskosten	€ 920.242
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 180.856
Storting voorziening geoormerkte middelen derden (BBV 44.2)	€ 1.102.540
Kwijtscheldingen	€ 0
Loonkosten en verzekeringen	€ 446.487
Totale overige kosten	**€ 2.650.124**
Rentetoerekening	€ 397.478
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)	€ 531.765
BCF (compensabele BTW) over totale kosten activiteiten	€ 241.121
BTW over afschrijvingen	€ 193.251
Totale toe te rekenen kosten per jaar	**€ 1.363.614**
Bijdragen nieuwe rioolaansluitingen	**€ 25.000**
Maximaal toe te rekenen aan rioolheffing	**€ 5.136.932**

2. Prognose en historische productiegegevens	
Eigenaren	23.449
Nieuwbouwwoningen erbij per jaar (o.b.v. Boek Grondbedrijf 2021)	138
Aantal: - aansluitingen eigenaren	23.587
- aansluitingen gebruiker (>300m3)	550
- aansluitingen hemel- of grondwater	1.955
3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	Effect op prijs product

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Tarieven: - aansluitingen eigenaren	€ 192,05
- aansluitingen gebruiker (>300m3)	€ 0,25
- aansluitingen hemel- of grondwater	€ 41,21
Opbrengsten: - aansluitingen eigenaren	€ 4.529.829
- aansluitingen gebruiker (>300m3)	€ 82.500
- aansluitingen hemel- of grondwater	€ 80.566
Totale Opbrengsten	**€ 4.692.894**
Kostendekkendheidspercentage	90,86%
Vrijval voorziening	**€ 444.038**

5. Aannames en toelichting op de in het model opgevoerde gegevens

Vanaf 2022 is een stijgingspercentage van de rioolheffing van 1,7% opgenomen.
In het riooltarief worden spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen meegenomen. Deze worden als last in de exploitatie opgenomen en als toevoeging aan de voorziening riolering (ex. artikel 44, lid 1d BBV). De in een dergelijke voorziening gestorte bedragen kunnen in latere jaren aangewend worden voor het beperken van de lasten c.q. voor het bewerkstelligen van een gelijkmatige toename van de lastendruk over meerdere jaren. Daarmee zijn aanvankelijk de jaarlijkse lasten van riolering hoger dan de opbrengsten uit de rioolheffing (kostendekkingspercentage <100%), maar is dat in latere jaren omgekeerd het geval wanneer de rioolheffing geleidelijk is gestegen.

We willen overgaan naar een systeem waarbij we spaarbedragen in de heffing opnemen die vergelijkbaar zijn met het bedrag aan vervangingsinvesteringen in een begrotingsjaar (zogenaamde ideaalcomplex). Over de bestaande activa zullen we dan nog wel blijven afschrijven, maar over de nieuwe niet meer. Wanneer er voldoende wordt gespaard, wordt voor de vervangingsinvesteringen voorkomen dat in de toekomst een jaarlijkse cumulatie van kapitaallasten optreedt, en uiteindelijk een aanmerkelijk hoger tarief voor de rioolheffing ontstaat. Ook neemt de boekwaarde anders steeds verder toe evenals een navenant hogere schuld en rentelast (zeker als de rente zou stijgen). Dat heeft weer een nadelig effect op de financiële kengetallen, die de financiële positie van de gemeente weergeven.
We komen hiervoor eerst met een bestuurlijk voorstel waarna de raad een keuze kan maken. De overgang naar een ideaalcomplex zal wel de eerste paar jaar een hogere stijging van de rioolheffing inhouden. Dat kan een stijging van meer dan 5% per jaar zijn, maar daar staat tegenover dat de gemeente op lange termijn grote voordelen behaalt in de financieringsruimte.

De afvalstoffenheffing

Kostentoerekening Afvalstoffenheffing Gemeente Noordwijk 2022	Bedragen x €
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P271 Afvalverwijdering en verwerking
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2022

1. Inventarisatie activiteiten	
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar
Alg.omslag/verontr.hef.	€ 30
Afvalverwijdering	€ 2.272.295
Exploitatie overlaadstation VAB	€ 248.245
Voorlichting en klachten	€ 10.161
Advieskosten en meerprogramma	€ 11.121
Diverse adviezen en maatregelen	€ 8.745
Restafval GFT	€ 944.085
Grofvuil	€ 89.954
Papier	€ 273.041
Kunststof	€ 202.551
Metaal, Wit en Bruingoed	€ 28.531
Kerstbomen	€ 2.118
Glas	€ 88.263
Gezamelijke milieustraat	€ 431.847
Uitvoeringskosten maatregelen afvalscheiding	€ 225.100
Prognose areaal uitbreiding	€ 45.407
Doorberekende veegkosten	€ 49.932
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	**€ 4.931.426**
Afschrijvingskosten	€ 62.525
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 3.066
Kwijtscheldingen	€ 156.188
Loonkosten en verzekeringen	€ 250.996
Totale overige kosten	**€ 472.775**
Rentetoerekening	€ 6.738
Overhead (% van kosten activiteiten en overige kosten)	€ 756.588
Compensabele BTW via BCF over kosten activiteiten en overige kosten	€ 955.349
BTW over afschrijvingen	€ 20.208
Totale toe te rekenen kosten per jaar	**€ 1.738.883**
Baten afvalstoffen, excl. heffingen	**€ 207.026**
Maximaal toe te rekenen aan afvalstoffenheffing	**€ 6.936.058**

2. Prognose en historische productiegegevens	
Aantal:	
- éénpersoonshuishouden	6.175
Nieuwbouwwoningen erbij per jaar	60
- éénpersoonshuishouden	6.235
- meerpersoonshuishouden	13.165
Nieuwbouwwoningen erbij per jaar	78
- meerpersoonshuishouden	13.243
- extra containers	183

3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	Effect op prijs product

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Afvalstoffenheffing	
Indexatie afvalstoffenheffing	7,5%
- éénpersoonshuishouden	€ 250,56
- meerpersoonshuishouden	€ 389,40
- extra containers	€ 253,08
Opbrengst	
- éénpersoonshuishouden	€ 1.562.242
- meerpersoonshuishouden	€ 5.156.801
- extra containers	€ 46.314
Totale Opbrengsten	**€ 6.765.356**
Kostendekkendheidspercentage	97,54%
Mutatie voorziening geoormerkte middelen derden (BBV 44.2)	**€ 170.702**

5. Aannames en toelichting op de in het model opgevoerde gegevens

Er is uitgegaan van een toename vanwege nieuwbouw van 138 huishoudens in 2022 ten opzichte van de begroting 2021. Zowel in de uitgaven als de opbrengsten is hiermee rekening gehouden. De heffing stijgt in 2022 afgerond met 7,5% om kostendekkend te zijn. De verwachting is dat de heffing stijgt in 2023 met 4,5% en vervolgens met 5,5% in 2024 en 3,25% in 2025.

Met de maatregelen in het uitvoeringsplan kan 70 procent afvalscheiding van huishoudelijk afval worden bereikt. Dit resulteert in een positief effect op de restafvalverwerkingskosten. De kosten van de maatregelen gaan echter voor de baten uit. De bedragen zijn overeenkomstig het vastgestelde uitvoeringsplan afval en grondstoffen meegenomen in deze kostentoerekening.

Verder is meegenomen de extra lediging van de ondergrondse papiercontainers en papierinzameling bij scholen en verenigingen conform het raadsbesluit van 24 november 2020. Sinds de coronacrisis is er door de vele internetbestellingen een aanzienlijke toename aan oud papier en karton. Vooral het aantal kartonnen dozen neemt steeds meer toe door de vele internetaankopen. Niet alleen het aantal kilo's neemt toe, vooral ook de omvang. Dat zorgt er met regelmaat voor dat ondergrondse containers stampvol of verstopt zitten en mensen hun papierafval maar naast de containers op straat zetten. Vanwege de toename zullen extra containers in het grondgebied van oud-Noordwijk ingezet moeten worden en met meer mankracht en vuilniswagens op pad gegaan moeten worden om het vele papier en karton op te halen. De extra inzet is nodig zolang er nog geen extra OPK-minicontainers zijn, die volgens het Uitvoeringsplan (3.2) in 2024/2025 gepland staan.

Voor het overslagstation VAB zijn conform raadsbesluit van 18 mei 2021 de extra kosten verwerkt voor met name een revisie van de installaties en inhuur van een projectteam in verband met de (voorbereidingen van) de investering in de nieuwbouw van het VAB. Vanwege die nieuwbouw zal de gemeentelijke bijdrage aan het VAB in 2025 aanzienlijk stijgen. De voorgenomen investering bedraagt € 12 miljoen. Meer over de plannen van deze investering zijn o.a. aangekondigd met de begeleidende brief van 11 maart 2021 over de conceptbegroting 2022 van het VAB.

In 2020 is er een nieuwe systematiek ingevoerd voor de regie over de recyclingketen van huishoudelijk brongescheiden kunststofverpakkingsafval. Op basis van de vergoeding van Nedvang voor gescheiden ingezamelde, gerecyclede en vermarkte hoeveelheden verpakkingsafval over de afgelopen kwartalen kan er nu een reële inschatting gemaakt worden van de nieuwe vergoeding. Er blijkt dat de tot tot nu toe ingeschatte opbrengst naar beneden bijgesteld moet worden.

De markt voor oud papier staat al langer onder druk. Al jaren lopen de prijzen die voor oud papier betaald worden terug. Vanaf ongeveer maart 2020, het begin van de coronacrisis, begonnen de prijzen weer te stijgen. We zijn qua prijs weer terug op het niveau waar we in 2016 en 2017 zaten. De verwachting is dat we nu weer op een redelijk stabiel prijsniveau zitten en dat de prijzen niet veel verder omhoog zullen gaan. Als uitgangspunt voor de jaarlijkse opbrengst van papier wordt die van 2020 genomen en dat houdt in dat er een aframing heeft moeten plaatsvinden.

Het huidige restafvalverwerkingstarief is relatief laag (circa €51 per ton). Het contract zal na nog een keer verlenging ultimo 2023 verstrijken. Vanaf 2024 zal er dus een nieuw contract worden afgesloten. De aanbesteding daarvoor moet nog gaan plaatsvinden. Gelet op de huidige marktprijs (bij aanbesteding) moet zeer zeker rekening gehouden worden met een fors hoger tarief van €90 per ton. Dit is in deze kostentoerekening meegenomen. Met de maatregelen van afvalscheiding en de effecten daarvan is ook gerekend met dit hogere verwerkingstarief.

De lijkbezorgingsrechten

Kostentoerekening Lijkbezorgingsrechten Gemeente Noordwijk 2022	Bedragen x €
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P230. Begraafplaats
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2022
1. Inventarisatie activiteiten	
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar
Begraafplaats algemeen	€ 38.342
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	**€ 38.342**
Afschrijvingskosten	€ 7.618
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 402
Kwijtscheldingen	€ 0
Loonkosten en verzekeringen	€ 130.763
Totale overige kosten	**€ 138.783**
Rentetoerekening	€ 885
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)	€ 24.798
BTW over afschrijvingen	€ 0
Totale toe te rekenen kosten per jaar	**€ 25.682**
Baten derden, excl. heffingen	**€ 0**
Maximaal toe te rekenen aan lijkbezorgingsrechten	**€ 202.808**

2. Prognose en historische productiegegevens	

3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	**Effect op prijs product**

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Lijkbezorgingsrechten	
Indexatie lijkbezorgingsrechten	8,80%
Totale Opbrengsten	**€ 202.808**
Kostendekkendheidspercentage	100,00%
Mutatie voorziening geoormerkte middelen derden (BBV 44.2)	**€ 0**

5. Aannames en toelichting op de in het model opgevoerde gegevens

In 2022 is een stijgingspercentage van de lijkbezorgingsrechten van 8,8% opgenomen en de jaren daarna circa 1,7%. De stijging van de tarieven is te verklaren doordat het begraven steeds verder is afgenomen bij gelijkblijvende kosten, waardoor de tarieven zullen moeten stijgen om maximaal kostendekkend te blijven. Deze tendens van minder begravenissen in de afgelopen jaren is ook landelijk waar te nemen. In tien jaar tijd is het aantal uitvaartondernemingen sterk gestegen waardoor de concurrentie is toegenomen. Ook het aantal crematoria steeg nog eens de afgelopen vijf jaar met 35%.

In het kader van de doelstelling van een openbare ruimte die duurzaam en leefbaar is, is ervoor gekozen om de algemene begraafplaats geleidelijk tot gedenkpark om te vormen. Daarvoor is er in 2021 een investeringsbedrag van €68.000 ter beschikking gesteld. De kapitaallasten die daaruit voortvloeien zijn opgenomen in voorgenoemde kosten.

De leges

In de volgende tabel is de kostendekkendheid van de leges berekend en in percentages uitgedrukt.

Bedragen x €				
Berekening kostendekkendheid van de Leges	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Taakveld Burgerzaken	807.342	795.930	891.694	907.956
Taakveld Wonen en bouwen	2.724.383	2.779.861	2.836.409	2.894.041
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente:	**3.531.724**	**3.575.791**	**3.728.103**	**3.801.997**
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen				
Netto kosten taakveld	**3.531.724**	**3.575.791**	**3.728.103**	**3.801.997**
Toe te rekenen kosten:				
Overhead inclusief (omslag)rente	494.000	501.000	522.000	532.000
Totale kosten	**4.025.724**	**4.076.791**	**4.250.103**	**4.333.997**
Opbrengsten Leges	576.298	533.032	685.865	692.916
Opbrengsten Omgevingsvergunningen	2.583.536	2.630.856	2.678.981	2.727.924
Opbrengst Leges	**3.159.834**	**3.163.888**	**3.364.846**	**3.420.840**
Dekkingspercentages	**78%**	**78%**	**79%**	**79%**

De lastendruk

In de volgende tabel is de ontwikkeling van een deel van de lokale lastendruk in de komende jaren opgenomen.

Bedragen x €					
Lokale lasten	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	362,16	389,40	407,04	429,48	443,52
Rioolheffing	188,84	192,05	195,31	198,63	202,01
Bijdrage precariobelasting Dunea	57,90				
OZB gemiddelde WOZ-waarde (€ 350.000,-)	340,66	421,16	428,32	435,61	443,01
Lokale lasten	**949,56**	**1.002,61**	**1.030,67**	**1.063,72**	**1.088,54**
Stijging t.o.v. voorgaand jaar		**5,59%**	**2,80%**	**3,20%**	**2,32%**

Het kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding

Voor mensen met een laag inkomen bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van betaling van belasting te verzoeken. Kwijtschelding is mogelijk voor hondenbelasting (eerste hond), afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB.
Of de burger in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van het netto besteedbaar inkomen. Dit is het bedrag dat men overhoudt nadat de uitgaven zijn afgetrokken van de netto-inkomsten.

Het netto besteedbaar inkomen wordt vervolgens getoetst aan vastgestelde normbedragen van de Algemene bijstandswet, waarna kan worden bepaald of men in aanmerking komt voor kwijtschelding.

Met ingang van 2017 worden de gemeenten bij het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding ondersteund door het Centraal Inlichtingenbureau (CIB). Het CIB toetst geautomatiseerd of een verzoek voldoet aan de door de gemeente opgestelde normstelling voor inkomen en vermogen. Bij een positief besluit voor de aanvrager verleent de gemeente kwijtschelding van de belastingen.

De verwachting is dat in 2022 ongeveer 600 huishoudens in aanmerking komen voor (gedeeltelijke) kwijtschelding. Binnen de Begroting 2022 is voor kwijtschelding een bedrag opgenomen van circa € 156.000,-.

2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 11 van het BBV, een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; een inventarisatie van de risico's, het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's; verplichte financiële kengetallen en een beoordeling van de onderlinge verhoudingen tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De risico's zijn verdeeld in risico's voor de Bestuursdienst en risico's die zich in het Grondbedrijf voordoen. Daarover melden wij u in deel twee van deze paragraaf.

1. Bestuursdienst

Inventarisatie van de risico's

Op basis van de geïnventariseerde risico's is ook het weerstandsvermogen berekend. Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin de gemeente in staat is de middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd of ingekrompen moet worden. Het vermogen om beleid door te zetten is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Risicodekking Sociaal Domein

De decentralisaties van taken van het Rijk naar de gemeente (Wmo, Jeugdzorg en Participatie) kent uiteraard risico's. Noordwijk heeft een reserve Sociaal Domein die als achtervang dient voor eventuele ontstane tekorten die niet werden voorzien. Hiervoor hoeven wij geen beroep te doen op de reserve Weerstandsvermogen zolang de reserve Sociaal Domein nog toereikend is. De stand van de reserve Sociaal Domein begin 2022 is € 4.102.000,-. Hiermee zijn de risico's de komende jaren afgedekt.

Benodigde weerstandscapaciteit

De in kaart gebrachte risico's geven een het volgende financiële totaalbeeld:

- Totaal bruto risico's : € 18.098.000,-
- Totaal netto risico's : € 3.552.000,-

Voor Noordwijk is bepaald dat de ratio van het weerstandsvermogen, dit is de verhouding tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit, tenminste 1,75 moet zijn. In deze situatie betekent dit dat de reserve weerstandvermogen 1,75 x € 3.552.000,- = € 6.216.000,- moet zijn.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit voor de gemeente Noordwijk bestaat uit de reserve Weerstandsvermogen. De stand van de reserve Weerstandsvermogen is in 2022 € 6.245.000,-.

Posten als "onbenutte belastingcapaciteit" en "verkoop gebouwen" zijn niet direct aanwendbaar en worden ook niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

Daarnaast zijn er reserves waar geen bestemming aan toegekend is. Te denken valt hierbij aan de reserve verkoop Nuon aandelen. Deze reserves worden ook buiten de weerstandscapaciteit gehouden. Het meenemen van de reserve verkoop Nuon aandelen is onwenselijk. Dit zou een vertekend beeld kunnen geven van de weerstandsratio.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandcapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Actuele weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het actuele weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 6.425.000,-}}{\text{€ 3.552.000,-}} = 1{,}8$$

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, maken wij gebruik van de onderstaande tabel.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	**Ratio**	**Betekenis**
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Onze ratio valt in klasse B. Een ratio van het weerstandsvermogen in de Begroting 2022-2025 voor de algemene dienst is 1.8: "Ruim Voldoende". In het coalitieakkoord is opgetekend dat het weerstandsvermogen moet liggen tussen 1.4 en 2.0.

2. Grondbedrijf

Het weerstandsvermogen

Voor het bepalen van de netto-risico's in het grondbedrijf zijn die risico's meegenomen die daadwerkelijk moeten worden afgedekt in het weerstandsvermogen. Dat betekent dus dat de risico's in complexen/grondexploitaties, waarvan het saldo van de grondexploitatie voldoende is om de risico's in de exploitatie zelf op te vangen, én waarvan het bedoelde exploitatieresultaat geen directe bestemming heeft gekregen, niet langer in het netto-risico worden betrokken. Daar is immers al een dekking voor in het resultaat van het complex zelf.

Over deze methodiek van behandeling van risico's is overleg gevoerd met en overeenstemming verkregen van de accountant. De 'post onvoorzien' in elk van de grondexploitaties is niet aan de beschikbare weerstandscapaciteit toegevoegd. De reden daarvan is dat we die ruimte in de grondexploitatie specifiek beschikbaar willen houden als opvang van de onvoorziene omstandigheden in de uitvoering van de grondexploitaties zelf. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de som van de reserve grondbedrijf + alle voorziene exploitatiewinsten -/- de resultaten die worden ingezet voor de dekking van investeringslasten.

In het grondbedrijf is de behoefte aan dekkingsmiddelen voor de geïnventariseerde netto risico's voor de Begroting 2022 berekend op € 3.796.000,-. Volgens de 1,25-norm voor het grondbedrijf moet de beschikbare weerstandscapaciteit dan minimaal (afgerond) € 4.745.000,- zijn. De weerstandscapaciteit van het grondbedrijf is berekend op circa € 8.081.000,- en is daarmee toereikend binnen de gestelde norm. De ratio van het weerstandsvermogen van de Begroting 2022 voor het grondbedrijf is 2,4: "Uitstekend".

De risico-inventarisaties

De benodigde weerstandscapaciteit komt uit de inventarisatie / kwantificering van de risico's in de BIE's, de 'BIE's zonder grondexploitatie' en de Voorraden grond. Voor wat betreft de BIE's geldt dat alleen voor die exploitaties waarbinnen de risico's niet kunnen worden gedekt door het resultaat van de grondexploitatie. Dat kan zijn omdat het resultaat niet toereikend is of omdat het resultaat (deels) is bestemd voor andere doeleinden.

Samengevat geeft dat een beeld zoals op de volgende bladzijde in een overzicht is gezet.

De cijfers in onderstaand overzicht onder het kopje beoogde investeringen hebben op een enkel punt enige toelichting nodig:

- Rekening is gehouden met dekking van de bijdragen aan het Regionaal Investeringsfonds (Holland Rijnland) voor de jaren 2021-2024.
- Met ingang van 1 januari 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht ook voor overheidsondernemingen in Nederland, dus ook voor gemeenten. Na beoordeling van alle activiteiten binnen de gemeente Noordwijk blijkt voor Noordwijk alleen het grondbedrijf onder de vennootschapsbelasting te vallen. Op basis hiervan is berekend dat de belastingdruk voor de komende jaren ongeveer € 0,2 miljoen zal bedragen. Omdat deze belasting een directe relatie heeft met het grondbedrijf worden deze kosten ten laste van de reserve grondbedrijf gebracht.
- Door het bijstellen van de regels van het BBV wordt de overhead grondbedrijf en projecten niet meer ten laste van de verschillende projecten gebracht middels een verdeelsleutel maar komen direct ten laste van de Reserve winst uit Grondbedrijf.

Risico's project overstijgend

Bij de Jaarrekening 2020 hadden we als project overstijgend risico de gevolgen van coronacrisis meegenomen. Wij verwachten dat coronacrisis geen negatieve effecten heeft op de grondexploitaties.

Bedragen x € Grondexploitatie	A. Gepr. resultaat	B. Risico	Wel/niet meenemen	C. Weerstands-capaciteit	D. Beoogde investeringen	E. Risico
Space Business Park	3.549.000	1.013.593	niet	2.535.407		0
Duineveld	1.205.000	36.550	niet	1.168.450		0
Offem-Zuid	0	343.346	wel	0		343.346
Maarten Kruytstraat	0	262.014	wel	0		262.014
Het Zilt	0	70.168	wel	0		70.168
Schippersvaartweg	0	2.155	wel	0		2.155
Joh. van Hoornstraat	97.000	4.500	niet	92.500		0
Beoogde investeringen (D)						
Beheer openbare ruimte CP1 eerste fase					-2.000.000	
Overige investeringen					0	
Vennootschapsbelasting 2022-2025					-189.000	
Overhead grondbedrijf en projecten 2022-2025					-3.520.000	
RIF-bijdragen 2022-2025					-1.320.000	
Risico's Voorraden grond en overige risico's						
Risico's NIEGG's		2.609.450				2.609.450
Risico's voorraden grond		12.500				12.500
Risico's project overstijgend		0				0
Totaal	**4.851.000**	**4.354.276**	**0**	**3.796.357**	**-7.029.000**	**3.299.633**

Stand van zaken reserve per 01-01-2022	11.314.000	
C. Weerstandscapaciteit (vanuit resultaten grondexploitaties -/- risico's)	3.796.357	
D. Beoogde investeringen	-7.029.000	
Beoogde voorzieningen 2022	0	+
Beschikbare weerstandscapaciteit	8.081.357	
E. Benodigd weerstandsvermogen (risico's, niet gedekt door eigen grondexploitaties)	3.299.633	
Weerstandsratio	**2,4**	

Financiële kengetallen

De financiële kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

	Realisatie		Begroting			
Kengetallen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1a. Netto schuldquote	29,7%	90,0%	82,7%	99,8%	98,5%	91,6%
1b. Netto schuldquote gecorr. verstrekte leningen	21,2%	81,2%	75,2%	91,7%	90,5%	83,9%
2. Solvabiliteitsratio	59,3%	44,3%	42,9%	40,8%	40,7%	41,6%
3. Grondexploitatie	8,6%	9,8%	3,7%	2,8%	0,1%	0,0%
4. Structurele exploitatieruimte	1,8%	0,0%	1,5%	0,9%	0,5%	1,3%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	112,2%	109,9%	106,8%	106,6%	106,8%	106,1%

De belangrijkste conclusie is dat de financiële positie van de gemeente solide is en dat de kengetallen in de laagste risicocategorie vallen. Een nadere toelichting op de kengetallen afzonderlijk is als volgt:

Netto-schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen (baten). We zien dat de schuldquote de komende jaren aanzienlijk stijgt ten opzichte van 2020. Dat komt door meer investeringen in vaste activa en daardoor meer benodigde externe middelen. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Noordwijk valt nog ruim onder die norm. Daar komt bij dat het niet de bedoeling voor een gemeente is om zo veel mogelijk eigen vermogen dan wel middelen aan te houden en daar rendementen uit te halen, maar veel meer om de inkomsten optimaal in te zetten ten behoeve van betere voorzieningen voor de inwoners. Zeker bij de huidige extreem lage of zelfs negatieve rentestanden kan het zeer effectief zijn om externe middelen aan te trekken om te kunnen investeren in voorzieningen waar inwoners nog jaren van profiteren. Voor de komende jaren zal de gemeente ook meer gaan investeringen in grote projecten (zie nader toegelicht in de paragraaf Financiering). Gezien de huidige stand van de schuldquote is dat voor de gemeente aanvaardbaar.

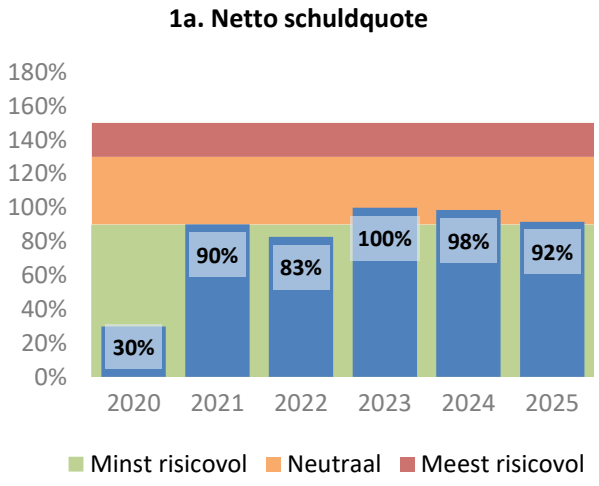

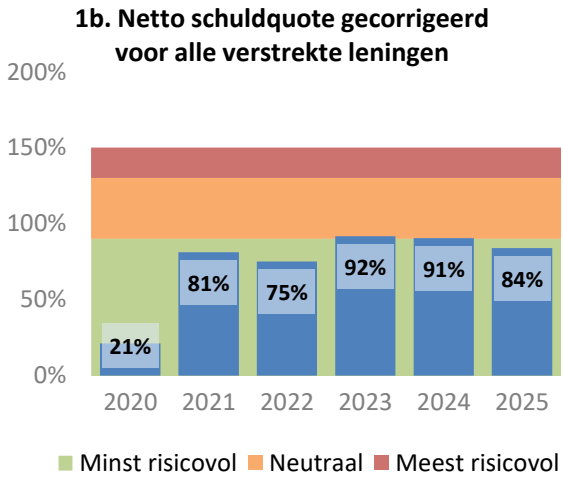

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de netto schuldquote valt in de categorie gezond (groen) tot neutraal (geel).

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de bezittingen gefinancierd zijn door het eigen vermogen. Het geeft aan de mate waarin de gemeente de schulden kan terugbetalen. Dus hoe meer eigen vermogen, des te hoger de solvabiliteit.
Door de toegenomen investeringen en daarmee de schulden daalt de solvabiliteit van de gemeente van 59% naar iets boven de 40%.

2. Solvabiliteitsratio

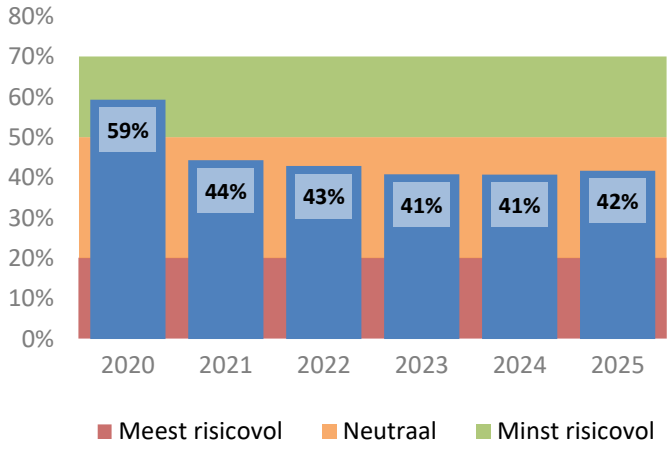

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de solvabiliteit daalt van de categorie gezond (groen) naar neutraal (geel).

Grondexploitatie

Dit financiële kengetal geeft aan hoe groot de waarde van de grond is ten opzichte van de baten. Hoe minder grond een gemeente verkoopt, hoe hoger de grondpositie en hoe hoger de boekwaarde. Er is geen VNG-norm voor de hoogte van deze ratio. In de regel geldt: hoe lager de ratio, des te lager het risico dat investeringen in grondexploitaties niet zullen worden terugverdiend. We hebben een kengetal grondexploitatie van minder dan 10% wat beschouwd kan worden als minst risicovol (hoger dan 10% wordt kwetsbaar en hoger dan 35% meest risicovol).

3. Grondexploitatie

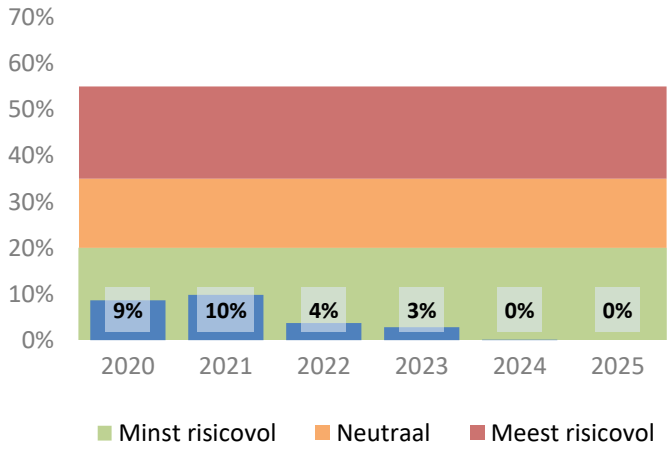

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de solvabiliteit valt in de categorie gezond (groen).

Structurele exploitatieruimte

Dit financiële kengetal helpt mee om te beoordelen welke ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Door het positieve rekeningresultaat komt de structurele exploitatieruimte in 2022 uit op % en is daarmee als voldoende aan te merken.

4. Structurele exploitatieruimte

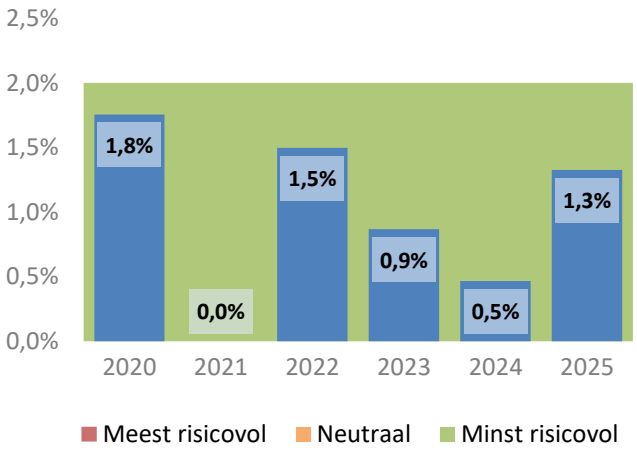

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de structurele exploitatieruimte valt in de categorie gezond (groen).

Woonlasten meerpersoonshuishouden

De indicator 'woonlasten meerpersoonshuishouden' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'gemiddeld' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Noordwijk bevinden zich rond het landelijk gemiddelde en scoren binnen de normering van VNG 'gemiddeld'.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

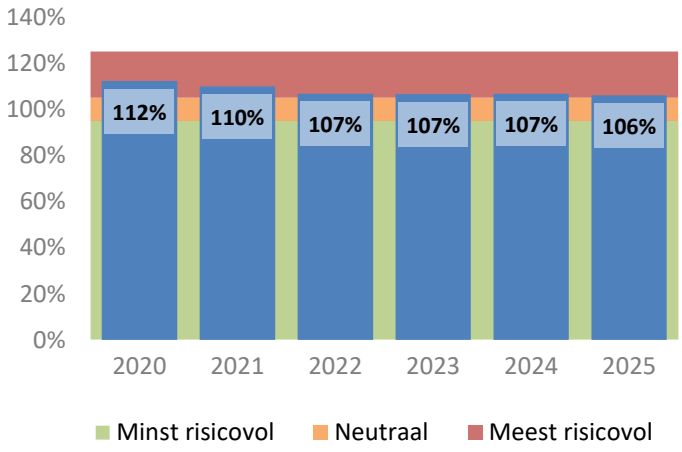

2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Het BBV schrijft voor dat in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen aan de orde moeten komen (BBV art 12). We lichten in deze paragraaf ook toe openbare verlichting, civiele kunstwerken (bruggen), speelgelegenheden, bomen en onderwijshuisvesting.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in hoe het gemeentelijk kapitaal in stand wordt gehouden. Er wordt aangegeven wat het beleidskader inhoudt (het gewenste onderhoudsniveau), de financiële consequenties van het beleidskader en de vertaling daarvan in de begroting. De raad bepaalt de kwaliteit en de kosten van kapitaalgoederen.

Noordwijk wenst het kwaliteitsniveau voor de kapitaalgoederen op een hoog dan wel basisniveau (Kwaliteitscatalogus openbare ruimte CROW niveau A en B) in stand te houden. In beheerplannen zijn de te onderhouden kwaliteitsniveaus nader uitgewerkt. Vanuit de beheerplannen is er een reëel inzicht in de daaruit voortvloeiende financiële consequenties.

Actualisatie beheerplannen

In onderstaand overzicht wordt weergegeven wanneer de beheerplannen zijn of nog worden geactualiseerd.

Naam beheerplan	Looptijd plan oud-Noordwijk	Looptijd plan Noordwijkerhout	Looptijd plan geharmoniseerd	Actualisatie/ vaststelling	Onderhouds-niveau plan
				Vastgesteld	
Wegen			2021-2029	28-9-2021	B
Civiele kunstwerken			2021-2024	28-9-2021	B
Openbare verlichting			2021-2025	16-3-2021	n.v.t.
Afval en grondstoffen			2021-2025	21-4-2020	n.v.t.
Watergangen			2021-2030	8-6-2021	n.v.t.
Speelgelegenheden			2021-2025	28-9-2021	n.v.t.
				Verwacht	
Oeverbescherming	2017-2026	2017-2027	2021-2027	2022	B
Riolering	2017-2021	2017-2021	2021-2025	2022	n.v.t.
Groen	2018-2021	2003-2013	2021-2024	2022	p.m.
Gebouwen	2018-2022	2017-2026	p.m.	2022	n.v.t.

We streven naar passende kwaliteitsniveaus, waarbij differentiatie mogelijk is. Hierbij besteden we ook aandacht aan eventuele achterstanden, wat zal worden meegenomen bij de actualisatie en harmonisatie van de beleids- en beheerplannen. In de begrotingsjaren 2020 tot en met 2022 hebben we in ieder geval een incidenteel bedrag van € 2 ton per jaar geraamd om een inhaalslag te maken voor groot onderhoud groen en voor 2022 nog eens € 3,5 ton voor de inboet van bomen.

Ontwikkelingen openbare ruimte

Bij het onderhoud van de openbare ruimte, keuze voor materialen en de selectie van aannemers is duurzaamheid een selectiecriterium. Daarbij zetten wij in op het experimenteren met innovatieve technieken in gebouwen-, infra- en groenbeheer.
Er komen een groot aantal ontwikkelingen op de gemeente af die een impact hebben op de leefomgeving en de daarbij behorende kapitaalgoederen. Zoals onder andere de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en de Omgevingswet. Het is daarom noodzakelijk om na de denken hoe met het in stand houden van de fysieke leefomgeving deze ontwikkeling kunnen worden gefaciliteerd en de kwaliteit gewaarborgd blijft.

Programma Aanpak Stikstof en PFAS

Op 29 mei 2019 deed de Raad van State uitspraak over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Deze oordeelde dat het PAS niet als basis mag worden gebruikt voor toestemming voor activiteiten die extra stikstofuitstoot veroorzaken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de aanleg van een nieuwe weg. Geconstateerd is dat op basis van het PAS vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming wordt gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Zo'n toestemming vooraf mag niet op grond van de Europese Habitatrichtlijn. Die eist namelijk dat vooraf vast moet staan dat de geplande maatregelen daadwerkelijk resultaat hebben.

Door de vernietiging van de PAS is de situatie weer van voor 2015, waarin per project een voortoets moet worden gemaakt. Als uit deze voortoets blijkt dat aantasting te verwachten is dan moet de aanvrager een ecologische onderbouwing laten maken in het kader van de Wet natuurbescherming. De provincie beoordeelt deze vergunningsaanvraag. De PAS-problematiek heeft ertoe geleid dat omvangrijke projecten in de openbare ruimte, die een groot risico hebben op overlast en economische schade bij stoplegging zoals de Parallel Boulevard en de Beeklaan, worden uitgesteld. Dit in afwachting van de interne stikstofverkenning.

Sinds maart 2019 heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) risicogrenzen van PFAS-stoffen vastgesteld. PFAS zit bijna overal in de grond, het water en de lucht. PFAS is een verzamelnaam voor meer dan 6.000 verschillende poly- en perfluoralkylstoffen. Deze stoffen komen voor in onder andere bakpapier, make-up en verf. PFAS breken nauwelijks af en blijven in het milieu achter. PFAS kunnen risico's hebben voor de gezondheid en vervuilend zijn voor het milieu.
Op basis hiervan heeft het kabinet een voorlopige norm vastgesteld. Die norm moet vooral de gezondheid en omgeving beschermen.
Bouwers en baggeraars hebben veel problemen omdat het giftige PFAS op veel plekken in de bodem zit. Zij mogen niet grond met veel PFAS naar plekken brengen waar minder PFAS in de grond zit.

Basis op orde

Om efficiënt en effectief kapitaalgoederen in stand te houden is het noodzakelijk dat er actuele informatie beschikbaar is. In 2021 heeft de nadruk voor de beschoeiingen en het openbaar groen gelegen op het eenduidig in beeld brengen van de kwantiteit en kwaliteit van het areaal. Dit proces wordt in de eerste helft van 2022 afgerond.
Het actualiseren, ontsluiten en analyseren van beheerdata is een continu proces welke de komende jaren wordt voortgezet met behulp van een geografisch informatiesysteem. Met actuele data wordt het mogelijk om te sturen op prestaties, risico's en kosten. Hierdoor komt transparant in beeld, op basis van welke keuzes maatregelen worden uitgevoerd.

Kapitaalgoederen

Wegen en civiele kunstwerken

Met het geharmoniseerde beleidsplan wegen en civiele kunstwerken is er voor het onderhoud een onderhoudsstrategie opgesteld met daarbij de benodigde onderhouds- en vervangingsbudgetten. Doordat er beter inzicht komt op de langetermijnplanning, ontstaat beter zicht op de te verwachten vervangingsopgave en kunnen vervangingsprojecten beter op elkaar afgestemd worden. De onderhoudsstrategie ziet erop toe dat de juiste afwegingen worden gemaakt voor het onderhoud in het kader van de veiligheid en de risico's. Het onderhoud is gericht op het zo lang mogelijk in stand houden van de verhardingen met tijdig en levensduurverlengend onderhoud. Het tijdig uitvoeren van onderhoud voorkomt achteruitgang en zwaardere maatregelen op een later tijdstip.

Om een kwaliteitsniveau dat recht doet aan de doelstellingen van de gemeente te handhaven, wordt uitgegaan van het kwaliteitsniveau Basis (een redelijke onderhoudstoestand). De kwaliteit van de verhardingen binnen de gemeente Noordwijk is momenteel goed. De vervangingen en het beheer en onderhoud kunnen de komende tien jaar binnen de bestaande budgetten uitgevoerd worden.

In het voorjaar van 2020 heeft een weginspectie plaatsgevonden. Op basis van deze resultaten en de kwalitatieve beoordeling zijn er verhardingen waarbij de richtlijn is overschreden (kwaliteit D). Deze onderhoudsachterstand zal op korte termijn (periode van 1-2 jaar) aangepakt moeten worden om kapitaalvernietiging (met name bij asfalt) te voorkomen. De kosten van het herstellen van de onderhoudsachterstand bedragen € 600.000, verdeeld over 2021 tot en met 2023. Daarvoor is gevraagd een budget ter beschikking te stellen te dekken door een bijdrage uit de Egalisatiereserve verhardingen.

Om fluctuaties in de kosten per jaar te beperken wordt er gebruik gemaakt van een egalisatiereserve. Noordwijkerhout maakte daarbij gebruik van een voorziening voor onderhoud wegen. In 2020 is deze voorziening opgeheven en is het saldo overgeheveld naar de egalisatiereserve.

Riolering

Het onderhoud en beheer van riolering is een wettelijke taak. De gemeente heeft een zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van het afvalwater binnen haar grondgebied. Ook het verminderen van vervuiling van het oppervlaktewater, bodem en grondwater en voorkomen van wateroverlast door zowel hemelwater als grondwater behoort tot deze zorgplicht.
De kaders waarbinnen het beheer en onderhoud van riolerings- en waterbeheerwerken voor de gemeente komen uit het regionale *Integraal Afvalwater Ketenplan*. Dit plan is in 2017 geschreven door de waterpartners binnen het samenwerkingsverband Bollenstreek, de gemeenten Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest en Teylingen en het hoogheemraadschap van Rijnland. Het planmatig onderhoud kent fluctuaties in het uitgavenpatroon. Om de lasten te egaliseren wordt er gebruik gemaakt van een voorziening riolering.

Openbare verlichting

Noordwijk is een groeiende gemeente. Door uitbreiding en bouw van nieuwe wijken groeit ook het verlichtingsareaal. Ondanks de groei van het areaal neemt het jaarlijkse energieverbruik van de openbare verlichting in Noordwijk af. Dat komt omdat Noordwijk bij nieuwbouw of vervanging van verlichting kiest voor duurzame en energiezuinige verlichting waarbij met minder energieverbruik een vergelijkbare of betere lichtkwaliteit wordt gerealiseerd.

De leeftijdsopbouw van lichtmasten en armaturen is over alle kernen binnen de gemeente gezond. De gemeente Noordwijk heeft de afgelopen beleidsperiode een behoorlijke investering gedaan in het vervangen van lichtmasten. Hierdoor is het aantal lichtmasten dat aan vervanging toe is, nihil. De vervangingen komen ten goede aan de (verkeers)veiligheid en verlagen de jaarlijkse onderhoudskosten.

Ledverlichting vormt de standaard bij nieuwe verlichting en het vervangen van armaturen. Bovendien wordt openbare verlichting bij vervanging voorzien van de mogelijkheid om te dimmen waardoor er meer energie kan worden bespaard. De gemeente zet dit beleid de komende jaren door. Daarmee is de verwachting dat binnen een paar jaar ongeveer 75% van de lampen binnen de openbare verlichting in Noordwijk zal bestaan uit ledlampen. Vanuit de huidige visie zal dit percentage na 2025 nog verder toenemen tot 89% in 2030.

Groen
Het uitgangspunt is het veilig in stand houden van het openbaar groen waarbij voldaan wordt aan wet- en regelgeving. In 2022 zal er een beheerplan groen aan de raad worden aangeboden, waarbij inzicht wordt gegeven in het verband tussen de gewenste kwaliteit en kosten van de groenvoorzieningen. De raad wordt verzocht daarin een afweging te maken.

De prijzen van grondstoffen zijn o.a. door schaarste het afgelopen jaar sterk toegenomen. Tevens nemen de arbeidslasten vanwege de krapte op de arbeidsmarkt toe. Voor hetzelfde budget kon er dit jaar minder gerealiseerd worden, wat zich naar alle waarschijnlijkheid de komende jaren doorzet. In het nieuwe beheerplan groen zal dit worden meegenomen.

Voor dit moment zal het onderhoud van de groenvoorzieningen volgens de volgende prioritering worden uitgevoerd:
- Waarborgen veiligheid;
- Voorkomen kapitaalvernietiging;
- Aantrekkelijk beeld in woonkernen;
- Aantrekkelijk beeld in het buitengebied.

In de periode 2020-2022 wordt er achterstallig onderhoud aan groenvakken in de kernen Noordwijkerhout en de Zilk opgepakt. Hiervoor is voor de begrotingsjaren 2020-2022 per jaar € 200.000 extra budget beschikbaar gesteld. In 2022 wordt dit project afgerond.

In 2021 zijn een groot aantal bomen doodgegaan, door ziekte weggevallen of vanwege de veiligheid verwijderd. Om te zorgen dat de bomen die zijn weggevallen duurzaam in stand gehouden kunnen worden wordt eerst de groeiplaats (boven- en ondergronds) in beeld gebracht. Wanneer er voldoende groeiruimte is wordt een boom herplant, Wanneer de groeiplaats onvoldoende is, wordt gezocht naar een alternatieve locatie voor de herplant van een boom. In 2022 is eenmalig € 350.000 opgenomen om voor het groot aantal bomen welke zijn weggevallen goede groeiplaatsen in te richten en bomen aan te schaffen.

Water
Voor een goed functionerend watersysteem zijn baggeren en goede oevers belangrijk. Het uitgangspunt is het waarborgen van de functionaliteit en de veiligheid van de watergangen garanderen. De diepte van de watergangen is op orde waardoor een goede afvoer van water is geborgd. In 2022 wordt er in diverse gebieden van Noordwijk watergangen gebaggerd.

Van het areaal beschoeiingen voldoet circa 75% aan een basis onderhoudsniveau. In 2022 komt er een geactualiseerd beheerplan beschoeiingen met een strategie om op een basis onderhoudsniveau te komen.

Speelgelegenheden
Een veilig en gevarieerd speelaanbod per buurt behouden is het uitgangspunt.
Het gemeentelijk areaal bestaat uit 114 speelplekken. In 2022 worden er 10 gerenoveerd.
Voor het beheer van de schoolpleinen worden de contracten met de basisscholen geactualiseerd.

Gemeentelijke gebouwen
Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen geldt bij de gemeente “oud” Noordwijk het Meerjaren OnderhoudsPlan gemeentelijke gebouwen en bij de gemeente Noordwijkerhout een beheerplan onderhoud gebouwen. Daarnaast geldt er bij de gemeente Noordwijkerhout ook een beheerplan groot onderhoud van het sport- en evenementencomplex De Schelft. Op 14 november 2020 was daar een grote uitslaande brand waardoor de sporthal verwoest is en de fitnessruimte, toneelzaal en zwembad flinke rook- en waterschade hebben opgelopen.

In het najaar van 2021 neemt de raad een besluit over de herbouw van de multifunctionele hal. In 2022 zal daar verder uitvoering aan worden gegeven.

In duurzaamheid, milieu en energiebeheer van het gemeentelijke gebouwen is in de voorbije jaren geïnvesteerd. Dit krijgt ook de komende jaren aandacht en is van invloed op onderhouds- en beheerkosten. Met de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen is rekening gehouden in het MJOP voor wat betreft de duurzame maatregelen die op een natuurlijk moment bij vervangingsonderhoud worden ingepland.

Het voornemen is om een uitvoeringsprogramma verduurzaming gemeentelijke gebouwen op te gaan stellen met bijbehoren financiële onderbouwing. Hierin worden de aanvullende duurzame maatregelen opgenomen die niet voortvloeien uit de reguliere meerjarenonderhoudplanning (MJOP). Hierbij gaat het om het doen van investeringen die niet voortvloeien uit een natuurlijk moment of in nieuwe voorzieningen die momenteel helemaal nog niet aanwezig zijn.

Onderwijshuisvesting

Schoolgebouwen worden onderhouden door het betreffende schoolbestuur. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor voldoende ruimte. Afspraken over de gebouwen worden geregeld via het Integraal Huisvestingplan Onderwijs. Pas als een schoolgebouw terugvalt aan de gemeente, komt dit pand weer onder eigen beheer. Dit is op dit moment van toepassing voor het pand aan Uitvaltij 2 te Noordwijk.
De gemeente heeft een achttal gymnastieklocaties ten behoeve van het onderwijs. Deze zalen worden verhuurd. In de huurovereenkomsten zijn de demarcatielijsten inzake het onderhoud opgenomen.

Verband tussen beleidskader en begrote kosten kapitaalgoederen

In het hierna opgenomen overzicht is het verband tussen het beleidskader en de begrote kosten van klein en groot onderhoud inclusief kapitaallasten van de kapitaalgoederen weergegeven.

Bedragen x €

Verband tussen beleidskader en begrote kosten

Beleidskader	Programma	2022	2023	2024	2025
Wegen en civiele kunstwerken	PR03	4.406.352	4.373.194	4.432.066	4.481.969
Openbare verlichting	PR03	833.287	842.821	853.740	863.161
Water	PR08	685.483	691.562	698.070	704.223
Riolering	PR08	3.669.755	3.694.675	3.720.024	3.745.800
Groen en speelplaatsen	PR08	3.627.720	3.126.691	3.176.990	3.227.414
Sportaccomodaties	PR06	3.711.625	3.616.483	3.521.794	3.263.572
Onderwijshuisvesting	PR05	2.516.222	2.666.248	2.796.767	2.813.266
Gebouwen (gemeentehuis)	OVH	1.425.930	1.413.810	1.419.265	1.097.437
Gebouwen (overig)	PR08	1.714.109	1.531.619	1.540.767	1.555.625
		22.590.483	**21.957.103**	**22.159.483**	**21.752.467**

Omschrijving programma:
PR03: Verkeer en Parkeren
PR05: Onderwijs
PR06: Sport en Cultuur
PR08: Duurzaamheid en Leefomgeving
OVH: Overhead

2.3.4 Financiering

De financieringsparagraaf geeft, conform artikel 13 van het BBV, inzicht in het risicobeheer van de financieringsportefeuille, de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De kaders voor financiering zijn weergegeven in:
- Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido, 2000, laatstelijk gewijzigd in 2008)
- Wet houdbaarheid overheidsfinanciën (Wet Hof, 2013)
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
- Treasurystatuut
- Financiële verordening

De Regeling schatkistbankieren decentrale overheden heeft tot gevolg dat o.a. gemeenten hun overtollige liquide middelen en beleggingen moeten aanhouden bij het Rijk. Deze middelen mogen niet langer worden uitgezet bij private partijen buiten de schatkist. Het schatkistbankieren dient twee doelen. Ten eerste levert het een bijdrage aan de EMU-schuldverlaging. Daarnaast vermindert schatkistbankieren het financieel risico voor decentrale overheden.

Risicobeheer

Een van de doelstellingen is het beperken van risico's die de gemeente loopt op het gebied van financiering en liquiditeit. Risico's zijn in te delen naar rente en krediet.

Renterisico

Het renterisico is de mate waarin het saldo van de rentelasten en -baten verandert door wijzigingen in het rentepercentage. Het renterisico wordt bepaald door de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Het doel van beide normen is de budgettaire risico's als gevolg van een rentestijging te beperken. Gezien de lage stand van de rente is er sprake van een laag risico.

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarmee de gemeente haar uitgaven mag financieren met kortlopende financieringsmiddelen met een looptijd < 1 jaar. De kasgeldlimiet is gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten bij aanvang van het verslagjaar. Het begrotingstotaal van de lasten komt in 2022 uit op € 142 miljoen en 8,5% daarvan betekent een toegestane kasgeldlimiet van € 12 miljoen.

In de onderstaande tabel is de ruimte onder de kasgeldlimiet weergegeven.

Bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting				
Liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Netto vlottende schuld						
Vlottende schulden	17.000	19.691	19.968	19.118	19.034	18.805
Vlottende middelen	13.717	7.997	7.857	8.167	8.287	8.177
Netto vlottende schuld	**3.283**	**11.694**	**12.111**	**10.951**	**10.747**	**10.628**
Toegestane kasgeldlimiet						
Begrotingstotaal	126.616	137.573	142.488	128.830	126.436	125.033
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Minimum bedrag	300	300	300	300	300	300
Toegestane kasgeldlimiet	**10.762**	**11.694**	**12.111**	**10.951**	**10.747**	**10.628**
Toets kasgeldlimiet						
Ruimte onder kasgeldlimiet	**7.479**		**0**		**0**	
Overschrijding van de kasgeldlimiet		**0**		**0**		**0**

De wens om te financieren met kort of lang geld is afhankelijk van de rentestand.
Als de rente op kort geld lager is zal, zo lang als de kasgeldlimiet dit toestaat, met kort geld gefinancierd worden.

De renterisiconorm geeft een weergave van de spreiding van de renterisico's in de huidige leningenportefeuille over de komende jaren. Door deze spreiding werkt een verandering in de rente vertraagd door op de totale rentelasten. Het renterisico op de vaste leningen wordt bepaald door:

- het deel van de vaste leningen dat geherfinancierd moet worden door nieuwe vaste leningen;
- het deel van de vaste leningen waarvan de gemeente een wijziging van de rente niet kan beïnvloeden (renteherziening op basis van leningsvoorwaarden).

Het renterisico heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar (vaste schuld). Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen. Het renterisicobedrag wordt volgens de Wet financiering decentrale overheden (Fido) berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen.

De renterisiconorm is volgens ministeriële regelingen voor gemeenten bepaald op 20% van het totale bedrag van de begroting met een minimumbedrag van 2.500.000 euro.

In de onderstaande tabel is de ruimte onder de renterisiconorm weergegeven. Hieruit blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden. Het renterisico van de leningenportefeuille is goed gespreid en er blijft de komende jaren sprake van voldoende ruimte onder de renterisiconorm.

Bedragen x € 1.000	Realisatie		Begroting			
Toets renterisiconorm	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Variabelen Renterisico(norm)						
Renteherziening			1.668	1.529	1.385	1.235
Aflossingen	9.566	8.337	6.640	5.572	4.958	6.656
Renterisico	**9.566**	**8.337**	**8.308**	**7.101**	**6.343**	**7.891**
Renterisiconorm						
Begrotingstotaal	126.616	137.573	142.488	128.830	126.436	125.033
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
Renterisiconorm	**25.323**	**27.515**	**28.498**	**25.766**	**25.287**	**25.007**
Toets renterisiconorm						
Ruimte onder renterisiconorm	**15.757**	**19.178**	**20.190**	**18.665**	**18.945**	**17.116**
Overschrijding van de renterisiconorm						

Kredietrisico

Een kredietrisico is het risico dat de tegenpartij (geldnemers) haar verplichtingen niet kan nakomen.
Overigens moet hierbij opgemerkt worden dat de gemeente verplicht is om uitzettingen te doen bij de schatkist of bij andere lichamen die geen toezichtrelatie hebben met de gemeente. Slechts 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000 is uitgezonderd van het schatkistbankieren. Het kredietrisico doet zich dan ook in hoofdzaak voor bij het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak.

Het is niet de taak van de gemeente om gelden aan verenigingen of instellingen uit te lenen. Als toch wordt besloten een geldlening uit hoofde van de publieke taak te verstrekken, dan worden, op basis van het huidige Treasurystatuut, zekerheden of garanties geëist.

Het kunnen aantrekken van voordelige geldleningen door verenigingen of instellingen uit hoofde van de publieke taak kan bereikt worden door garantstelling van leningen, te verstrekken aan reguliere banken. Het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak kan niet zonder dit voor te leggen aan de gemeenteraad.

In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de Woningstichting Sint Antonius van Padua. Op 1 januari 2022 betreft dit nog een bedrag van € 6.252.190. De gemeente kon destijds onder gunstiger leningsvoorwaarden geld aantrekken dan de woningstichting. In beginsel worden nu geen nieuwe geldleningen meer verstrekt.
De verstrekte geldleningen aan de woningstichting zijn geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente treedt hierbij overigens weer op als achtervang.
Gelet op de financiële situatie bij de woningstichting is dit verantwoord.

De gemeente Noordwijk staat garant voor een kredietfaciliteit die de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij Duin- en Bollenstreek (GOM) heeft bij de BNG van in totaal € 35 miljoen. Als zekerheid hebben de vijf aandeelhouders ieder daarvoor een bankgarantie ad € 7 miljoen gesteld. Hier is sprake van de uitoefening van de publieke taak.

Ten slotte worden, vanuit de publieke taak volkshuisvesting, sinds 2010 aan starters, zogenoemde startersleningen verstrekt om het kopen van een bestaande woning mogelijk te maken. De gemeente heeft hiervoor een geldlening verstrekt aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn), die de middelen beheert ten behoeve van het verstrekken van startersleningen. De starterslening overbrugt het verschil tussen de verwervingskosten van de woning en het bedrag dat de starter maximaal kan lenen volgens de normen van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De starterslening is een lening waarover de eerste drie jaar geen rente en aflossing betaald wordt.

Rente

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting. Door de omvang van deze bedragen is het wenselijk dit onderdeel inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het zowel om de factoren die invloed op de rente hebben als het in beeld brengen van de keuzemogelijkheden die aanwezig zijn.
Onderscheid kan worden gemaakt tussen korte rente en lange rente. Korte rente geldt voor kort geld (leningen met looptijd korter dan een jaar) en lange rente voor lang geld (leningen met looptijd langer dan een jaar).
Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt worden nauwlettend gevolgd. Dit gebeurt onder andere door gebruik te maken van de informatie van banken (in hoofdzaak de BNG) en andere bemiddelaars op de geld - en kapitaalmarkt. Daardoor blijft de gemeente op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen. Al een aantal jaren is er sprake van een lage rente. Bij kort geld is er zelfs sprake van een negatieve rente.

Als er sprake is van een liquiditeitstekort wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van kasgeldleningen (kort geld). Wordt de kasgeldnorm gedurende drie kwartalen overschreden dan dient volgens de voorschriften een langlopende geldlening te worden aangetrokken. Op basis van een over te leggen plan kan door de provincie hiervoor ontheffing verleend worden.
Voor de hoogte van een aan te trekken langlopende geldlening wordt gekeken naar de geldbehoefte voor de korte én middellange termijn (te verwachten grote projecten) en de hoogte van de rente.

Rentevisie
De rentetarieven zijn t.o.v. vorig jaar nagenoeg hetzelfde, waardoor nog steeds goedkoop geld kan worden geleend. De rente voor de korte termijn ligt momenteel tussen de -/- 0,52% en -/-0,30 %. Terwijl de rente voor lang geld ligt tussen de 0,05% en 1,00%.

Financiering
Uit de financieringsplanning blijkt dat de gemeente een financieringsbehoefte heeft. De financieringsbehoefte ontstaat wanneer de gemeente meer uitgeeft dan ontvangt waardoor de schuld toeneemt.

Ontwikkeling investeringen
De onderstaande tabel laat de verwachte ontwikkelingen zien van de gemeentelijke investeringen. Het gaat hierbij zowel om de lopende als de nieuwe investeringen in (im)materiële vaste activa en financiële vaste activa in de komende jaren. Onder de immateriële activa worden gerekend de kosten van onderzoek van niet exploitatie genomen bouwgronden. Tot de materiële vaste activa behoren onder andere de terreinen, gebouwen en vervoermiddelen van de gemeente. De financiële vaste activa bestaan uit gestort aandelenkapitaal en verstrekte geldleningen.

Bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting				
Investeringen	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.918	2.793	343	178	16	8
Materiële vaste activa	169.417	225.973	238.218	248.868	247.064	238.427
Financiële vaste activa	18.317	18.001	17.685	17.369	17.052	16.736
Kapitaalverstrekkingen	481	481	481	481	481	481
Verstrekte leningen	11.120	10.804	10.488	10.172	9.855	9.539
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	6.716	6.716	6.716	6.716	6.716	6.716
Totaal vaste activa	**190.652**	**246.767**	**256.246**	**266.415**	**264.132**	**255.171**

De materiële vaste activa stijgen in de komende jaren door de diverse investeringen zoals in sportpark De Boekhorst, sportpark Lageweg (SJC), onderwijshuisvesting, ICT, nieuwe raadzaal, tijdelijke multifunctionele hal voor de afgebrande De Schelft, aansluiting van de Beeklaan op de N206, Parkeerdruk Noordwijk aan zee, reconstructie van de Parallel Boulevard, wijkrenovatie Zeeburg, vervangingen van de riolering, etc.

Ontwikkeling financieringsmiddelen
Tegenover de gemeentelijke investeringen staan de financieringsmiddelen. De eigen financieringsmiddelen zijn de reserves en voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit kortlopende en langlopende leningen. De grens tussen kort en lang ligt voor de leningen op één jaar.

Bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting				
Financieringsmiddelen	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	139.607	126.255	122.328	120.316	118.019	115.683
Resultaat boekjaar	1.533	0	1.106	546	429	1.643
Voorzieningen	15.174	15.396	15.768	16.349	16.971	17.610
Vaste schuld	48.693	111.135	114.457	125.856	120.898	114.242
Opgenomen leningen	48.614	111.056	114.378	125.777	120.819	114.163
Waarborgsommen	79	79	79	79	79	79
Overige vaste schulden	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	**205.007**	**252.786**	**253.659**	**263.067**	**256.317**	**249.178**

Ontwikkeling financieringsbehoefte

De onderstaande grafiek laat de financieringsbehoefte zien, gebaseerd op de prognoses van de activa en passiva in de meerjarenbalans. De toename van de financieringsbehoefte is het gevolg van de toename van de geplande investeringen en de afname van de reserves.

Bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting				
Financiering	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Prognose financiering						
Prognose financiering	-11.200	-90.470	-100.709	-116.830	-114.961	-109.084

Hoe deze financieringsbehoefte wordt gerealiseerd laat de volgende grafiek zien:

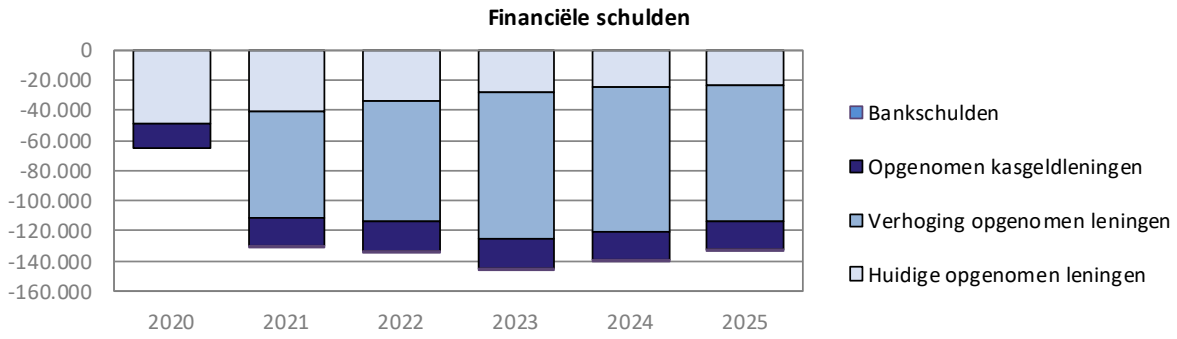

De financieringsbehoefte bepaalt hoe hoog de financiële tegoeden en schulden meerjarig zullen zijn. De komende jaren zal er sprake zijn van een oplopende schuld. Door de kasgeldlimiet is bepaald welk deel kort en welk deel lang wordt gefinancierd. Uit bovenstaande grafiek blijkt een toename van de schulden. In de latere jaren blijft de schuldpositie aanvankelijk ongeveer gelijk en om vervolgens geleidelijk weer te gaan afnemen door het doen van aflossingen.

Renteomslag

De renteomslag is het rentepercentage dat aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Dit rentepercentage is als volgt opgebouwd voor het begrotingsjaar:

Bedragen x €						
Renteomslag						
De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€	1.802.514		
De externe rentebaten		-/-	€	545.634		
Totaal door te rekenen externe rente			€	1.256.880		
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€ 154.613				
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€ -				
		-/-	€	154.613		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€	1.102.266		
Rente over eigen vermogen						
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)			€	-		
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente			€	1.102.266		
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		-/-	€	1.102.422		
Renteresultaat op het taakveld Treasury			€	155		
Externe rente				1,54%		
Rente % maximaal te berekenen over eigen vermogen				1,54%		
Rente % maximaal toe te rekenen aan BIE				0,7955%		
Rente % maximaal toe te rekenen aan taakvelden				0,4819%		
Gegevens				*Leningbedrag*		*Rentelast*
Leningenportefeuille			€	40.277.010	€	1.135.366
Voorzieningen			€	22.957.045		
Totale Vreemd Vermogen			€	63.234.055	€	1.135.366
				Bedrag		
Algemene Reserves			€	41.660.869		
Bestemmingsreserves			€	73.279.738		
Overige reserves			€	11.313.319		
Totale Eigen Vermogen			€	126.253.926		
Totale Passiva			€	**271.039.525**		
				Bedrag		*Toegerekende rente*
Boekwaarde BIE's			€	19.436.007	€	154.613
				Bedrag		*Toegerekende rente*
Boekwaarde activa integraal gefinancierd			€	228.765.692	€	1.102.422
Boekwaarde waar geen rente over wordt gerekend (Financiële Activa)			€	18.001.059		
Bankrekening			€	4.836.766		
Boekwaarde nieuwe investeringen (IP 2021-2024) jaarschijf 2022			€	-	€	-
Boekwaarde Investeringsambities jaarschijf 2022			€	-	€	-
Totale boekwaarde activa			€	251.603.518	€	1.102.422
Totale Activa			€	**271.039.525**		
Financieringstekort			€	81.551.543		
Bankrekening schatkistbankieren			€	4.836.766		
Kasgeldlimiet			€	10.000.000	€	-
Nieuwe leningen 2022			€	66.714.777	€	667.148
Totale rentelasten leningen					€	1.802.514

2.3.5 Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

We bouwen verder aan een robuuste, efficiënte organisatie, aan de kwaliteit van onze dienstverlening, aan een goed partnerschap met onze inwoners en samenwerkingspartners én we werken aan goed werkgeverschap.

We besteden extra aandacht aan de thema's integriteit en weerbaarheid. Integer werken is een belangrijke voorwaarde voor een geloofwaardige overheid. Wij werken daarom hard aan een krachtig stelsel voor bestuurlijke en ambtelijke integriteit en weerbaarheid. Integriteit en weerbaarheid willen we tot in de 'haarvaten' van de organisatie brengen. In 2021 heeft een extern bureau de stand van ons integriteitsbeleid beoordeeld. Er is een routekaart gemaakt met stappen om het integriteitsbeleid te bewaken en de weerbaarheid van bestuur en organisatie te versterken. In 2021 is een begin gemaakt met de uitvoering, onder meer door een training voor alle medewerkers. Het jaar 2022 zal voor een belangrijk deel in het teken staan van het verder implementeren van de routekaart.

We versterken het leiderschap op managementniveau met een voortgezet ontwikkelprogramma waarin situationeel leidinggeven centraal staat, met daarbinnen een voorkeur voor een coachende stijl. Soms is het ook nodig om sturend op te treden voor het behalen van de afgesproken resultaten. De leiderschapsontwikkeling is een continu proces dat is ingezet direct na de fusie. In 2022 wordt het leiderschapstraject vervolgd. Een speerpunt daarbij is de verantwoordelijkheid hebben en nemen voor de afgesproken resultaten, waarbij de organisatiedoelen en het organisatiebelang boven het team- of individuele belang gaat.

Op team- en individueel niveau ontwikkelen we leiderschap door te bouwen aan persoonlijk leiderschap van medewerkers en het nemen van eigenaarschap.

De Noordwijk Academie, als platform waar we van en met elkaar leren, bouwen we verder uit. We ontwikkelen leerpaden voor instromende nieuwe medewerkers en rondom specifieke thema's die aansluiten bij onze organisatiedoelen, zoals rond dienstverlening en het werken onder de omgevingswet, die 1 januari 2022 in werking treedt.

We zetten een traineeprogramma op, waarin trainees op cluster- en organisatie breed niveau aan de slag gaan met bestuurlijke thema's.

We gebruiken de uitkomsten van ons continue medewerkersbelevingsonderzoek om de organisatieontwikkeling én onze doelstelling van goed werkgeverschap te versterken, uitmondend in een beoordeling Beste Werkgever in 2024, vijf jaar na de start van de nieuwe gemeente Noordwijk.

Cao-ontwikkelingen

De in 2019 vastgestelde cao liep tot 1 januari 2021. Ten tijde van het schrijven van deze paragraaf is er nog steeds geen cao.

Werkgevers willen graag een cao waarin de waardering voor de inzet van de medewerkers tot uiting komt. Dit ook afgezet tegen de coronacrisis en de gevolgen daarvan voor het werk in de gemeentelijke sector.

De gemeentelijke organisatie wil voor iedereen een goede werkgever zijn. In de gemeentelijke sector is de werkgelegenheid een belangrijke constante, zeker in deze onzekere tijden. In het cao-overleg ligt de focus op goed werkgeverschap en daarom goede afspraken over inhoudelijke verbeteringen in de cao.

De vakbonden houden vast aan een hogere looneis, diverse eenmalige uitkeringen, het herinvoeren van een VUT-regeling en een verhoging van de verlofnorm. Gezien de financiële positie van gemeenten en gezien de omstandigheden van veel werkende Nederlanders is de VNG van mening dat het onrealistisch is en niet uit te leggen. De verwachting is dat de onderhandelingen zo spoedig mogelijk worden hervat.

Dienstverlening

'Dienstverlening een 8' ofwel 'kwaliteit van onze dienstverlening' is één van de vijf doelen van onze organisatieontwikkeling. In 2022 vervolgen we het uitvoeringsprogramma dienstverlening. Het programma is in 2021 verbreed tot de opgave 'Dienstverlening een 8' waar ook onze interne dienstverlening en de "digitale transformatie van de organisatie" onderdeel van uitmaken. Daarnaast raken de in 2022 geplande projecten 'werkprocessen' en 'versterken accounthouderschap op onze verbonden partijen' deze opgave direct.

In 2022 zijn belangrijke mijlpalen, te weten:

- Organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen;
- Het organisatie breed werken met dienstverlenende servicenormen (KPI s);
- Invoering van een nieuw dienstverleningskanaal: 'WhatsApp' en mogelijk ook Live Chat;
- Aanbesteding en vernieuwing van onze website en die van belastingen Bollenstreek waarbij 'makkelijke vindbaarheid' en 'digitale toegankelijkheid' sleutelbegrippen zijn;
- Oplevering van een doelgroepenanalyse (welke doelgroepen maken hoe frequent gebruik van welke dienstverlening via welk dienstverlening kanaal) en de door ontwikkeling van onze dienstverlening dashboards met actuele sturingsinformatie over belangrijke onderdelen van onze dienstverlening: (telefonische) bereikbaarheid en werkvoorraad. Hierop prioriteren we continue verbetering van onze werkprocessen en servicenormen. De doelgroepenanalyse levert ons nuttige sturingsinformatie op over welke dienstverlening voor wie via welke kanalen we ons het beste kunnen richten en verbeteren;
- Aanbesteding en implementatie van een aantal ICT-systemen die bijdragen aan een "integraal klantbeeld". Daarmee krijgen we steeds beter zicht op wie wanneer met wie en met welk resultaat contact heeft gehad met onze gemeente;
- Bedrijfskleding voor baliemedewerkers van ons klantcontactcentrum (KCC) in de ontvangsthal van het gemeentehuis;
- De derde brede klanttevredenheidsmeting over onze gemeente brede dienstverlening onder inwoners en ondernemers, welke inzicht geeft in het rapportcijfer dat inwoners en ondernemers ons geven over onze dienstverlening. Dit jaarlijks terugkerende rapport brengt focus aan in de dienstverleningsverbeteringen die we als eerste oppakken;
- Elk team (31) in onze organisatie formuleert voor 2022 concrete dienstverleningsdoelen en -verbeteringen in het teamplan en zorgt dat deze in 2022 worden gerealiseerd

Digitale transformatie

De samenleving digitaliseert in een hoog tempo. We leven in een tijdperk waarin de online- en offlinewereld steeds meer verstrengeld raken. Dat raakt iedere burger privé. Deze digitalisering raakt ook aan de wijze waarop we als gemeente onze diensten aanbieden en hoe we met burgers, bedrijven en andere stakeholders samenwerken.

Hoewel informatisering en automatisering (I&A) op zichzelf geen prestatiegebieden zijn van een gemeente, raakt de invulling en kwaliteit ervan steeds vaker de ontwikkeling en de uitvoering van ons beleid op vrijwel alle terreinen. Daarmee is informatisering een strategische factor geworden. Daarnaast is deze digitale transformatie een wezenlijk onderdeel van onze organisatieontwikkeling, waar we in 2022 de volgende stappen gaan zetten.

In 2021 is het informatiebeleid 2021-2024 ontwikkeld waarin de kaders rond deze digitale transformatie zijn uitgewerkt. In 2022 gaan we vier speerpunten realiseren uit dit informatiebeleid, te weten:

- *I-Governance (besturing digitale informatieprocessen)*
  Dit speerpunt staat voor het inrichten van diverse rollen die de digitale transformatie vereist, in combinatie met de bijbehorende besturingsprocessen borgen we dat het digitaal transformeren van onze primaire processen verankerd raakt in ons DNA.
- *Modern werkplekconcept*
  De huidige werkplek wordt als beperkend ervaren. De gebruikte techniek voldoet niet aan de verwachtingen van de eindgebruiker en werkt in voorkomende gevallen vertragend. Het massale thuiswerken heeft in 2020/2021 duidelijk gemaakt dat de werkplek en achterliggende technieken niet altijd aansluiten bij de nieuwe manier van werken. In 2022 implementeren we een modern werkplekconcept.
- *Vernieuwing architectuur*
  In 2022 moet de huidige ICT-omgeving vervangen worden. Om complexiteit te reduceren, flexibiliteit te verhogen en goed aan te sluiten op het moderne werkplekconcept hanteren we bij deze vervanging het ‘cloud, tenzij’ principe.
- *Inzet op digitale vaardigheden*
  In 2022 zetten we in op het verder ontwikkelen van de digitale vaardigheden van alle medewerkers. Hiervoor worden (verplichte) trainingen op maat aangeboden in onze Noordwijk Academie.

Werkprocessen

Bij de gemeentelijke fusie zijn onze processen opnieuw in beeld gebracht. In 2022 gaan we onze werkprocessen opnieuw onder de loep nemen. We beoordelen- en richten onze processen zo nodig opnieuw in. Daarbij zorgen we voor proceseigenaren die integrale verantwoordelijkheid hebben en nemen voor het hele proces. Voor de processen kijken we onder meer naar efficiency, of er adequate beheersmaatregelen zijn ingebouwd, naar de risico’s rondom rechtmatigheid en doeltreffendheid en hoe het proces onze in- en externe dienstverlening helpt om een 8 te scoren. We richten voor het toetsen en zo nodig opnieuw inrichten van onze (belangrijkste) processen een werkprocessenatelier in waarin alle specialismen vertegenwoordigd zijn. De inrichtingsprincipes voor onze werkprocessen worden ook uitgewerkt in een processenhandboek.

Dashboards en datagedreven werken

We hebben inmiddels een halfjaar ervaring opgedaan met het ontwerpen en ontwikkelen van organisatie-brede dashboards. Dashboards voor telefonische bereikbaarheid en werkvoorraad zijn gereed. Dashboards voor klanttevredenheid en bedrijfsvoering staan in de stijgers. Verder werken we van de dashboards voor klanttevredenheid en bedrijfsvoering verder uit.

In 2021 een nulmeting gehouden datagedreven werken binnen de gemeente Noordwijk. Op basis daarvan gaan we in 2022 een advies en uitvoeringsplan opstellen ‘Datagedreven werken’.

Hybride werken

Het langdurig thuiswerken als gevolg van de coronacrisis heeft onze manier van werken versneld en blijvend veranderd; ook als alle beperkende maatregelen zijn opgeheven. Het is een verandering die, ook los van de coronacrisis, past in deze tijd van digitale mogelijkheden. Het deels thuis en deels op kantoor werken (hybride werken) blijft dus.
Net als álle organisaties denken wij ook na over hoe we onze kantoren en de ICT-voorzieningen daarin (voor bijv. het hybride vergaderen) het beste kunnen inrichten. Daarbij denken we ook na over welke werkvormen het beste thuis en welke het beste op kantoor

kunnen plaatsvinden, en welke afspraken we daarover maken met elkaar. We kijken daarbij in eerste instantie naar hoe de nieuwe manier van werken het bereiken van onze organisatiedoelen kan versterken. Een optimale dienstverlening is en blijft ons uitgangspunt. Daarbij kijken we natuurlijk ook hoe we alle medewerkers en bestuurders het beste kunnen faciliteren bij het hybride werken.

Om het hybride werken uit te werken is er In 2021 is een projectgroep Hybride werken gestart. In 2022 zullen verdere stappen worden ondernomen om het hybride werken verder in te regelen en te optimaliseren.

Informatiebeveiliging en Privacy

Informatiebeveiliging is een permanent speerpunt van de gemeente. Onder informatiebeveiliging wordt verstaan: het treffen en onderhouden van een samenhangend pakket van maatregelen om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening aantoonbaar te waarborgen. Kernpunten daarbij zijn beschikbaarheid, integriteit (juistheid) en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en andere informatie.

In 2022 zal verdere uitvoering gegeven worden aan het Strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid 2020-2023, met name voor wat betreft de verantwoordelijkheden van de belangrijke spelers binnen de organisatie. Extra aandacht is er voor het onderwerp ‘Cybercrime’. Want Cybercrime is niet alleen bij ons maar in heel Nederland natuurlijk actueel. We nemen in 2022 verdere preventieve maatregelen om Cybercrime te voorkomen. We doen dit in lijn met de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Door middel van de jaarlijkse audit ‘Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)’ wordt er in 2022 ook weer verantwoording afgelegd over het jaar 2021 over onze informatiebeveiliging.

Per 28 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Door de komst van de AVG hebben organisaties die persoonsgegevens verwerken meer verplichtingen. In 2022 zal met name extra aandacht worden geschonken aan de verantwoordelijkheden met betrekking tot privacy in relatie tot het werk van de medewerkers.

Bewustwordingstrajecten ten behoeve informatieveiligheid en privacy zijn belangrijke aspecten om deze onderwerpen goed onder de aandacht te brengen bij medewerkers en bestuur. Deze trajecten zullen als e-learning (online) via de Noordwijk Academie worden aangeboden.

Rechtmatigheid

Vanaf 2023 geldt dat het College van B&W een rechtmatigheidsverantwoording over het verslagjaar 2022 opneemt in de Jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Over de naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese bestedingen bijvoorbeeld, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en lasten, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting.

Het college van B&W is al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar nu is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. In de toekomst stelt het college van B&W zelf de verantwoording op. Het begrotingsjaar 2022 jaar zal in het teken staan van het komen tot een gezamenlijke visie met gemeenteraad, college en managementteam ten aanzien van het in control komen en blijven.

Verbeteren Accounthouderschap op verbonden partijen
In 2021 is ambtelijk een project gestart om het accounthouderschap voor verbonden partijen en belangrijke subsidierelaties te verbeteren. Dit project kent vier uitgangspunten: Beleid; sterke partner in de regio; naar een 8 voor dienstverlening en financieel grip. In 2022 resulteert dit project in versterkt accounthouderschap en meer grip op onze verbonden partijen die een deel van onze dienstverlening voor ons uitvoeren.

Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)
De Wet open overheid treedt, zoals het er nu naar uitziet, in 2022 in werking. Het doel van de wet is een transparante overheid die actief informatie openbaar maakt. De Wet open overheid bevat een algemene zorgplicht om documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te houden. In de wet staan ook voorschriften om digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken.

Voor gemeenten betekent de wet dat er jaarlijks in de begroting aandacht besteed wordt aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Wet open overheid.

In de Jaarrekening wordt verslag gedaan over deze beleidsvoornemens in relatie tot deze wet. In dat verslag dient aangetoond te worden hoeveel documenten er wel en niet actief openbaar zijn gemaakt (kwantitatieve informatie). Daarnaast dient er een overzicht te zijn van het type documenten en de onderwerpen die daarin aan bod zijn gekomen (kwalitatieve informatie).

Het college van B&W draagt zorg voor de controle op de naleving van deze wet.

Nieuwe raadzaal
In juli 2021 heeft de gemeenteraad de binnentuin van het gemeentehuis in Noordwijk aangewezen als locatie voor de nieuwe raadzaal. Als gevolg daarvan worden in 2022 verdere voorbereidingen getroffen voor het bouwen van een nieuwe raadzaal op deze locatie. De voorbereidingen betreffen onder meer de uitwerking van de ruimtelijke- en functionele eisen en wensen, en uiteraard de financiële consequenties daarvan.

2.3.6 Verbonden partijen

Gemeentelijke taken worden in hoofdzaak op drie manieren uitgevoerd. Een mogelijkheid is om de uitvoering in eigen beheer door een gemeentelijke dienst uit te voeren. Er kan ook worden gekozen om een taak in te kopen bij een marktpartij. Als derde mogelijkheid is er uitbesteden aan een verbonden partij. In tegenstelling tot een marktpartij heeft de gemeente bij een verbonden partij naast een financieel ook een bestuurlijk belang. Dit kan zijn een gemeenschappelijke regeling, waarin gemeenten onderling samenwerken, zoals bij voorbeeld de sociale dienst ISD of de RDOG. Het kan ook gaan om een privaatrechtelijke organisatie. Zo is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), waar de gemeente Noordwijk aandeelhouder van is, ook een verbonden partij.

Conform artikel 15 uit het BBV, beschrijft deze paragraaf eerst de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen. Daarna wordt een lijst van verbonden partijen gepresenteerd waarin opgenomen de doelstelling, de financiële bijdrage van de gemeente, eigen vermogen en vreemd vermogen van de verbonden partij en de risico's die zich voor kunnen doen.

Visie op verbonden partijen

De gemeente Noordwijk zet in op een netwerkende en participatieve overheid.
De samenwerkingen met verbonden partijen dienen een doeltreffende en efficiënte bijdrage te leveren aan de ontwikkeling of het realiseren van maatschappelijke, economische of ruimtelijke opgaven.
Over de invulling van de taken leggen de verbonden partijen inhoudelijke en financiële verantwoording af en vindt er een toetsing plaats op kwetsbaarheid, kwaliteit en kostenbesparing.

Accounthouderschap

Noordwijk is een project gestart om het accounthouderschap voor verbonden partijen en belangrijke subsidierelaties verder te verbeteren. Dit project kent vier uitgangspunten: Beleid; sterke partner in de regio; naar een 8 voor dienstverlening en financieel grip.

Lijst van verbonden partijen

Volgens het BBV-voorschrift is de indeling van de lijst van verbonden partijen opgenomen in deze begroting.
De wijze waarop verbonden partijen een bijdrage leveren aan de doelstellingen is reeds in de programma's opgenomen.
In de lijst is de gemeenschappelijke regeling AVR-MAN verdwenen. Deze taken worden overgenomen door Meerlanden.

De financiële informatie uit de lijst betreft het begrotingsjaar 2021 (volgens het BBV). Wanneer een verbonden partij deze informatie nog niet paraat heeft, is de meest recente informatie weergegeven.

In de paragraaf 'Weerstandstandsvermogen' zijn bij de totale risico-inschatting de financiële risico's van de verbonden partijen beschreven. In onderstaande toelichting zijn de risico's per verbonden partij opgesteld.

Gemeenschappelijke regelingen

Intergemeentelijke Sociale Dienst, Lisse (bedragen in x €)

Doel:
Doelmatige uitvoering van de w etten op het gebied van sociale zekerheid en sommige onderdelen van de Wmo (met name hulp bij het huishouden) w aarvan de uitvoering aan de gemeenten, al dan niet in medebew ind, is opgedragen. Voorts is de dienst belast met de uitvoering van algemene maatregelen van bestuur, uitvoeringsregelingen van de sociale w etten en andere gemeentelijke taken op het gebied van de sociale zekerheid. De taken w orden zoveel mogelijk uitgevoerd in samenw erking met arbeidsvoorziening, organisaties van zorginstellingen en instanties die met de uitvoering van sociale zekerheidsw etten zijn belast. De dienst is bovendien belast met de opvang en verzorging van slachtoffers in het kader van de rampenplannen van de vier aangesloten gemeenten. Tekorten of overschotten w orden met de deelnemende gemeenten verrekend.

Openbaar belang:
Individuele voorzieningen op het gebied van w erk, inkomen en zorg.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Tw ee collegeleden in het Algemeen Bestuur; collegelid in Dagelijks Bestuur		
Financieel belang/bijdrage 2022:	20.026.707		
Eigen vermogen 01-01-2022:	0	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	0
Vreemd vermogen 01-01-2022:	0	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	0
Resultaat 2022:	0		

Risico's:
De ISD Bollenstreek kent enkele 'openeinderegelingen', w aarbij een overschrijding van de budgetten resulteert in een hogere bijdrage van de gemeente. Voor de ISD Bollenstreek ligt het risico voor onze gemeente enerzijds in de bijdrage in de exploitatielasten en anderzijds in de uitvoering van openeinderegelingen.

Veiligheidsregio Holland Midden, Leiden (bedragen in x €)

Doel:
Hoogw aardige brandw eerzorg en adequate crisisorganisatie. Versterken van de generieke crisisorganisatie en in het bijzonder de reactiekracht op alle soorten incidenten en het uitoefenen van de taken die in de Wet veiligheidsregio's aan de bestuursorganen van de gemeente zijn opgedragen.

Openbaar belang:
Het behartigen van de belangen van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de politie, brandw eer, rampenbestrijding en het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zw are ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid heeft zitting in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2022:	3.040.972		
Eigen vermogen 01-01-2022:	5.472.000	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	5.323.000
Vreemd vermogen 01-01-2022:	53.527.775	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	60.736.000
Resultaat 2022:	150.000		

Risico's:
De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de Veiligheidsregio Hollands Midden onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De risico's hebben onder andere betrekking op de aanw ezigheid van gekw alificeerd of boventallig personeel, de indexpercentages, veranderende w et- en regelgeving en de afschrijving van bedrijfsmiddelen.

Holland Rijnland, Leiden (bedragen in x €)

Doel:
Holland Rijnland is de samenwerkingsorganisatie van 13 gemeenten die gelegen zijn tussen de metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam Den Haag. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking. Daarnaast voert hij taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer. Daartoe is een Inhoudelijke Agenda 2016-2020 vastgesteld, die in de komende tijd tot uitvoering gebracht wordt.

Openbaar belang:
Een evenwichtige ontwikkeling van de regio en het zo goed mogelijk op elkaar afstemmen van de belangen van de deelnemende gemeenten en hun inwoners.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid en raadslid in het Algemeen Bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2022:	698.901		
Eigen vermogen 01-01-2022:	3.105.000	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	3.105.000
Vreemd vermogen 01-01-2022:	51.622.000	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	51.622.000
Resultaat 2022:	0		

Toelichting financieel belang:
Eigen en vreemd vermogen is gebaseerd op de geprognotiseerde balans uit de begroting 2019.

Risico's:
De deelnemende gemeenten zijn op grond van de gemeenschappelijke regeling geheel gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële situatie bij het samenwerkingsorgaan en voor mogelijke tekorten of financiële tegenvallers. Dit betekent dat Holland Rijnland in principe geen weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit hoeft te hebben. Holland Rijnland mag een algemene reserve aanhouden van € 250.000 om kleine tegenvallers in de bedrijfsvoering op te kunnen vangen. De risico's liggen op het gebied van : Benodigde inhuur, ontwikkelingen in wet- en regelgeving, rechtmatigheid (fraude, onbevoegd gedrag), aansprakelijkheid en juridische ondersteuning, sociaal/medische ondersteuning, technische incidenten, aanspraken op personele regelingen en IKB (verkoop verlofuren).

Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek (de Maregroep) (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
Deze regeling zorgt ervoor dat inwoners met een beperking of belemmering kunnen blijven werken in een sociale werkvoorziening. Onderling worden afspraken gemaakt over plaatsing van de inwoners en daarvoor wordt naar rato een geldbedrag per gemeente gerekend. Er worden afspraken gemaakt over de verantwoording van de rechtmatigheidsaspecten.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2022:	3.110.319		
Eigen vermogen 01-01-2022:	3.500.000	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	3.500.000
Vreemd vermogen 01-01-2022:	1.100.000	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	1.100.000
Resultaat 2022:	0		

Toelichting financieel belang:
Dit inclusief het budget voormalig

Risico's:
Voor de Maregroep geldt een bijdrage van de gemeente in het tekort via een bonus/malusregeling terwijl er vanwege rijksbezuinigingen vanaf 2011 een gemeentelijke bijdrage geldt.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden, Leiden (bedragen in x €)

Doel:
De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, geeft uitvoering aan de Wet Publieke Gezondheid en taken op het terrein van de gezondheidszorg en aan de geneeskundige hulpverlening bij rampen. Daarnaast heeft de RDOG tot taak: het instellen, in stand houden en continu paraat hebben van een centrale post ten dienste van het ambulancevervoer.

Openbaar belang:
De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere omstandigheden als crisisomstandigheden.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2022:	2.672.000		
Eigen vermogen 01-01-2022:	4.019.000	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	4.019.000
Vreemd vermogen 01-01-2022:	40.350.000	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	39.647.000
Resultaat 2022:	0		

Risico's:
De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de RDOG Hollands Midden onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, subsectie Risicomanagement. De risico's hebben onder andere betrekking op de implementatie digitaal dossier JGZ, beperkingen in de formatie, afhankelijkheid van externe expertise bij automatisering, positionering MZVT, onvoldoende kennis over wet- en regelgeving en het functioneren van het nieuwe Portefeuilleoverleg

Omgevingsdienst West Holland

Doel / openbaar belang:
Ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke taken en bevoegdheden

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur en lid AVA.		
Financieel belang/bijdrage 2022:	5.005.000		
Eigen vermogen 01-01-2022:	594.305	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	594.305
Vreemd vermogen 01-01-2022:	11.787.589	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	11.787.589
Resultaat 2022:	397.000		

Toelichting financieel belang:
gegevens eigen vermogen en vreemd vermogen op basis van jaarrekening 2020

Risico's:
Zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeentelijke regeling belastingen Lisse-Noordwijk-Teylingen (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
Beperken van de kwetsbaarheid, het behalen van efficiencyvoordelen en de verbetering van de continuïteit en kwaliteit van de uitvoering van de belastingheffing en invordering.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur en lid AVA.		
Financieel belang/bijdrage 2022:	1.036.903		
Eigen vermogen 01-01-2022:	0	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	0
Vreemd vermogen 01-01-2022:	0	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	0
Resultaat 2022:	0		

Toelichting financieel belang

Risico's:
Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vennootschappen en corporaties

BNG, Den Haag (bedragen in x €)

Doel / (openbaar) belang:
De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Met het deelnemen in het maatschappelijk kapitaal van de NV wordt beoogd te voorzien in het (gemeenschappelijk) behartigen van de belangen rondom de kapitaalbehoefte van onder meer de lagere overheden.

Rechtsvorm:	Structuur Vennootschap
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	21.411
Dividend:	18.000

Risico's:
Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen; de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. De resultaten van deze deelneming fluctueren en daarmee ook de dividenduitkering.

Dunea, Zoetermeer (bedragen in x €)

Doel:
Excellente dienstverlening, leveringsbetrouwbaarheid en aandacht voor natuur-, recreatie- en waterkwaliteit. Dunea produceert en levert drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.

Openbaar belang:
De productie en levering van goed en betrouwbaar drinkwater, 24 uur per dag, met zo min mogelijk storingen.

Rechtsvorm:	NV
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	130.755
Dividend:	0

Risico's:
De gemeente is aandeelhouder. Het risico voor de aandeelhouder beperkt zich tot de wettelijke risico's.

Alliiander, Arnhem (bedragen in x €)

Doel:
Het snel, innovatief en betrouwbaar leveren van (energie)diensten en deze continu verbeteren.

Openbaar belang:
Alliander beheert elektriciteits- en gasnetwerken (in Zuid-Holland, Gelderland, Flevoland en delen van Friesland) en is verantwoordelijk voor het transport van betaalbare, duurzame en veilige energie.

Rechtsvorm:	NV
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	1.011.302
Dividend:	713.852

Meerlanden

Doel: De Meerlanden Holding NV is een overheids NV die zich richt op het inzamelen, verwerken en recyclen van de afvalstoffen en aanverwante taken voor onze en enkele omliggende gemeenten. In een dienstverleningsovereenkomst van 5 jaar zijn de aard en omvang van de te leveren diensten en de vergoeding vastgelegd. Deze vergoeding wordt zo laag mogelijk gehouden. Marktconform, tegen een goede prijs en kwaliteitsverhouding. Op 24 november 2020 heeft de raad gekozen voor Meerlanden als toekomstige organisatie voor het beheer en uitvoering van de inzameling van huishoudelijk afval voor gemeente Noordwijk. Ook verzorgt Meerlanden voor Noordwijk komend jaar de uitvoering op het gebied van beheer van de openbare

Openbaar belang:

Rechtsvorm:	NV		
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.		
Aantal aandelen:	2.447		
Dividend:	22.000		
Financieel belang/bijdrage 2022:	4.015.000		
Eigen vermogen 01-01-2022:	30.229.000	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	31.310.000
Vreemd vermogen 01-01-2022:	39.782.000	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	45.478.000

Risico's:
In verband met overheveling van de uitvoering van de afvalinzameling van AVR-MAN naar Meerlanden is de genoemde bijdrage voor 2022 een schatting.

GOM, Noordwijk (bedragen in x €)

Doel:
Het daadwerkelijk realiseren van de herstructurering en gebiedsontwikkeling van de Greenport Duin- en Bollenstreek d.m.v. het zelfstandig realiseren van ruimtelijke projecten en door het maken van afspraken of het aangaan van overeenkomsten met derden over de uitvoering van ruimtelijke projecten.
Het verrichten van alle overige handelingen op commercieel en financieel gebied, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Openbaar belang:
De herstructurering van het buitengebied van de Duin- en Bollenstreek en de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen en kwaliteitsverbetering.

Rechtsvorm:	BV
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	65.000
Dividend:	0

Risico's:
De vijf Greenportgemeenten hebben hiervoor ieder een garantstelling van € 7.000.000, verstrekt. Ons risico is dus beperkt tot die garantstelling.

Stichtingen en verenigingen

Stichting RIJK, Heemstede (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) is een samenwerkingsorganisatie tussen een aantal gemeenten in Noord-Holland en sinds kort 3 gemeenten in Zuid-Holland. Het doel van de stichting is om financiële, kwalitatieve en procesmatige inkoopvoordelen voor haar leden te behalen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Rechtsvorm:	Stichting		
Zeggenschap:	Gemeentesecretaris is lid Algemeen Bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2022	326.389		
Eigen vermogen 01-01-2022:	1.308.182	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	1.308.182
Vreemd vermogen 01-01-2022:	179.291	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	179.291
Resultaat 2022:	0		

Toelichting financieel belang

Risico's:
Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vereniging van Nederlandse Gemeente

Doel / openbaar belang:
De VNG behartigt de belangen van de gemeenten, voert gemeenschappelijke diensten voor gemeenten uit.

Rechtsvorm:	Vereniging		
Zeggenschap:	1 lid gemeente in ALV		
Financieel belang/bijdrage 2021:	65.442		
Eigen vermogen 01-01-2022:	62.379.000	**Eigen vermogen 31-12-2020:**	62.379.000
Vreemd vermogen 01-01-2020:	90.980.000	**Vreemd vermogen 31-12-2020:**	90.980.000
Resultaat 2020:	624.000		

Toelichting financieel belang

Risico's:
Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stichting Greenport Duin en Bollenstreek

Doel / openbaar belang:
De Stichting heeft tot doel te komen tot een regionale aanpak van de ruimtelijke ordening.

Rechtsvorm:	Stichting		
Zeggenschap:			
Financieel belang/bijdrage 2022:	281.460		
Eigen vermogen 01-01-2022:	pm	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	pm
Vreemd vermogen 01-01-2022:	pm	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	pm
Resultaat 2022:	pm		

Toelichting financieel belang

Risico's:
Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek			
Doel : Het verbeteren van de economische prestaties van de Duin- en Bollenstreek met behoud van de woonaantrekkelijkheid.			
Openbaar belang: het versterken en stimuleren van de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven – en kennisinstellingen (hierna tezamen ook te noemen: “triple helix”) op de sectoren Greenport, Toerisme, Zorg en Space/Tech en de crossovers daartussen.			
Rechtsvorm:	Stichting		
Zeggenschap:	Burgemeester in de Raad van Toezicht		
Financieel belang/bijdrage 2022:	36.000		
Eigen vermogen 31-12-2022:	56.319	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	56.319
Vreemd vermogen 31-12-2022:	pm	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	pm
Resultaat 2020: nog niet bekend. Cijfers 2020 nog niet ontvangen			
Risico’s: Daar de begroting van de Economic Board is opgesteld vanuit de jaarlijkse exploitatiebijdrage van de deelnemende gemeenten en halfjaarlijkse voortgangsrapportages worden aangeleverd zijn de financiële risico's beperkt.			

2.3.7 Grondbeleid

De gemeente Noordwijk voert sinds jaren een actief grondbeleid. Dat uitgangspunt is leidend in de Nota Grondbeleid 2017-2018 die in februari 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dit actief grondbeleid zal voorgesteld worden aan de gemeenteraad met een nieuwe Nota Grondbeleid.

Bij actief grondbeleid begeeft de gemeente zich als ondernemer op de grondmarkt. Ze verwerft grond, maakt deze bouw- en woonrijp en geeft ze weer uit.
In het Boek Grondbedrijf wordt de (financiële) stand van zaken van de projecten gepresenteerd.

Het meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG), bestaande uit een overzicht van de financiële resultaten van alle Bouwgronden In Exploitatie (BIE's) geeft inzicht in de grote invloed van het grondbeleid op de financiële positie van de gemeente Noordwijk.

BBV

Het BBV de regelgeving voor het opstellen van de jaarlijkse begroting en jaarrekening.

De commissie BBV geeft onder meer richtlijnen over:

- De systematiek voor het berekenen van de interne rekenrente: gemiddelde van de leningenportefeuille keer de verhouding eigen vermogen – vreemd vermogen;
- Het startpunt van een BIE: het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting;
- De looptijd van een grondexploitatiecomplex: maximaal 10 jaar;
- Wat kan worden gerekend tot de vervaardigingskosten die aan de BIE mogen worden toegerekend: aansluiting op de kostensoortenlijst artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening.
- 'Warme gronden', gronden waar de gemeente een voornemen heeft om te ontwikkelen.

Deze regels zijn gehanteerd bij het maken van de herzieningen van de grondexploitaties, die zijn vastgesteld in het boek Grondbedrijf 2021. Het financieel effect daarvan is in de Begroting 2022-2025 verwerkt.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1-1-2016 is de gemeente verplicht om vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen over de activiteiten die gekenmerkt kunnen worden als activiteiten van een onderneming. De activiteiten binnen het grondbedrijf vallen hieronder.
Samengevat komt het op het volgende neer: alle BIE's moeten worden gewaardeerd. Deze waardering vormt per 1-1-2016 de zogenaamde 'openingsbalans'. Vervolgens wordt per jaar bekeken of er –ten opzichte van deze openingsbalans– winst gerealiseerd is. Over deze winst moet Vpb worden betaald. Overigens geldt dit voor de winst op het totaal van de grondexploitaties; eventuele verliezen op projecten kunnen met winsten op andere projecten worden verrekend. Nieuw te openen BIE's worden in 2022 aan de openingsbalans toegevoegd.

Snippergroen

Het project snippergroen is behoudens een beperkt aantal juridische dossiers afgerond voor de dorpskernen Noordwijk Binnen en Noordwijk Zee. Het project voor de kernen Noordwijkerhout en de Zilk is in 2021 gestart en loopt door tot en met het jaar 2022. Hiernaast zal grondzaken een voorstel doen om te voorkomen dat in de toekomst een project snippergroen weer noodzakelijk is.

Relaties

Het grondbeleid heeft een aantoonbare relatie met de volgende programma's en hun relevante doelstellingen, per programma wordt de verwachte bijdrage vanuit het grondbedrijf aangegeven:

Verkeer en parkeren (Programma 3)

Nieuwe ruimtelijke structuren dienen hoogwaardig, duurzaam en waar mogelijk multifunctioneel ingericht te zijn. Bij gebiedsontwikkelingen hoort ook de inrichtingsopgave van de openbare ruimte. De investeringen in ruimtelijke structuur (water, groen en verharding) dienen kwalitatief hoogwaardig en duurzaam te zijn. Een bijzonder aandachtspunt daarbij is het realiseren van voldoende parkeerplaatsen (waar mogelijk ondergronds). In principe geldt dit voor alle ruimtelijke projecten. Binnen het programma Noordwijk Zeewaardig, waar huidige parkeerterreinen ontwikkeld worden met een nieuwe functie en het parkeren ondergronds wordt gecompenseerd, is de realisatie van een hoogwaardige openbare ruimte één van de speerpunten.

Economie (Programma 4)

Het grondbedrijf zal ten aanzien het bedrijventerrein Space Business Park de gronduitgifte begeleiden en wordt hier een verdere invulling aan de Space Campus gegeven.

Hiernaast, om de Duin- en Bollenstreek bloeiend te houden door de m2 bollenareaal te handhaven, participeert de gemeente actief in de Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM).
Gronden worden verworven, die vervolgens worden ingebracht bij de GOM.

Sport en Cultuur (Programma 6)

Noordwijk is een cultureel en sportief dorp met een rijk evenementen- en verenigingsleven, met actieve betrokkenheid van de vrijwilligers. Het is de ambitie om in samenwerking met het bedrijfsleven de kwaliteit van de sportvoorzieningen zodanig te verbeteren dat ook topsportverenigingen hier willen trainen en hun sport bedrijven.

Onder andere door gerealiseerde exploitatiewinsten op ruimtelijke projecten wordt getracht middelen vrij te maken om investeringen in deze voorzieningen mogelijk te maken.

Wonen en Ruimte (Programma 9)

Vanuit de huidige structuurvisie is een beleid ingezet waarbij Noordwijk een gematigde en beheerste groei kent. De omgevingsvisie geeft het nieuwe kader voor realisatie van ruimtelijke opgaven. Waar nodig verwerft de gemeente hiervoor (strategisch) grond en wordt deze in latere instantie als bouwrijpe grond verkocht. Grondbeleid is daarbij dienstbaar aan het realiseren van volkshuisvestelijke en ruimtelijke opgaven.

De woningmarkt is de afgelopen jaren aangetrokken en de verwachting is dat dit zich de komende jaren doorzet. In 2022 zullen verschillende projecten vanuit de planvorming overgaan in de uitvoering. Dit betekent vanuit het grondbedrijf dat er onderhandelingen moeten worden gevoerd met grondeigenaren dan wel ontwikkelaars/bouwers, overeenkomsten moeten worden gemaakt en grondexploitaties moeten worden opgesteld. De ruimtelijke projecten waar vandaan aan het grondbedrijf de meeste aandacht wordt gevraagd zijn waarschijnlijk:

- Bronsgeest
- Offem-Zuid
- Duineveld
- Projecten binnen het programma Noordwijk Zeewaardig
- Ireneschool
- De Zilk

De complexen in het Grondbedrijf

De onderstaande complexen zijn in 2021 een BIE. De beschrijving van de complexen zijn opgenomen in het boek Grondbedrijf 2021, alsmede in de Programma's 4 Economie en 9 Wonen en Ruimte.

Complex	Naam
1.23	Space Business Park
1.44	Maarten Kruytstraat
1.51	Offem-Zuid
1.56	Restgronden Boechorst
1.61	Duineveld
1.75	Joh. van Hoornstr (vh Northgohal e.o.)
1.78	Leefbaarheidsimpuls De Zilk
1.79	Schippersvaartweg

Voor de navolgende complexen wordt (mogelijk) nog in de loop van 2021 een besluit genomen om een grondexploitatiebegroting vast te stellen, waarmee deze complexen eveneens de status van BIE verkrijgen.

Complex	Naam
1.14	Van der Mortelstraat
1.25	Bronsgeest
1.45	Jan Kroonsplein

Faciliterende grondexploitatieprojecten

Bij faciliterende grondexploitatieprojecten heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. In verreweg de meeste gevallen is er bij faciliterend grondbeleid sprake van een anterieure overeenkomst.
Bij de gemeente Noordwijk is dat onder andere het geval bij de herontwikkeling van Landgoed in den Houte (voormalige Bavo-terrein) en op de locatie Sancta Maria.

Risico paragraaf

Risicobeleid en risicomanagement strekken zich ook uit tot het grondbeleid. In grondexploitaties doen zich vele risico's voor. In het proces van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft het risicomanagement een vaste plaats gekregen. Iedere herziening of nieuwe grondexploitatie bevat een risicoanalyse, waarbij volgens een vast format per risico de mogelijke financiële consequenties worden aangegeven. Hierbij wordt ook aangegeven of er in het weerstandsvermogen een reservering moet worden gemaakt en/of er beheersmaatregelen kunnen worden getroffen. Alle risico's bij elkaar vormen de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Deze risicoanalyses én het bepalen van de weerstandscapaciteit worden geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting.

Meerjarenprognose Grondbedrijf (MPG)

De meerjarenprognose van het grondbedrijf is opgenomen in het boek Grondbedrijf 2021. Dit is tijdens het vaststellen van de Begroting 2022 de meest recente versie van de MPG.

Financiële begroting

3.1 Inleiding

De financiële begroting heeft de volgende doelen:
1. Autorisatie: na vaststelling door de gemeenteraad goedkeuring geven aan het doen van uitgaven;
2. Allocatie: keuzes maken voor welke taken de middelen worden ingezet;
3. Inzicht: verschaffen van inzicht in de financiële begroting, ook op lange termijn.

Hoewel in het programmaplan eveneens meerjarige cijfers per programma zijn opgenomen, heeft dit deel tot doel daar een nadere toelichting op te geven.

In het BBV zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële begroting.
De bedoeling is om de transparantie van de gemeentelijke begroting te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn uitgangspunten voor de structuur van de programmabegroting.

3.2 Grondslagen

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten die zijn gebruikt bij de totstandkoming van de ramingen in de financiële begroting. In het volgende overzicht staan de belangrijkste uitgangspunten weergegeven.

Uitgangspunten begroting 2022-2025 (op basis van septembercirculaire 2021)				
Omschrijving	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Algemene uitkering	Sept. circulaire	Sept. circulaire	Sept. circulaire	Sept. circulaire
Lonen/premies	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%
Prijzen (algemeen)	1,7%	1,7%	1,7%	1,7%
Subsidies	1,7%	1,7%	1,7%	1,7%
Leges en rechten	1,7%	1,7%	1,7%	1,7%
OZB opbrengsten woningen	23,6%	1,7%	1,7%	1,7%
OZB opbrengsten niet-woningen	23,6%	1,7%	1,7%	1,7%
Afvalstoffenheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Rioolheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Rente reserves	Volgens BBV wordt geen rente meer toegerekend aan reserves.			
Kapitaallasten (omslagpercentage)	circa 0,5%	circa 0,5%	circa 0,5%	circa 0,5%
Aantal inwoners	44.362	44.662	44.962	45.262

3.3 Totaaloverzicht lasten en baten per programma

Bedragen in €	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025	
Naam programma	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
1. Bestuur en Dienstverlening	10.757.721	3.241.123	10.870.247	4.009.352	11.471.826	3.991.251	11.648.400	4.094.558	11.365.260	3.885.389
2. Veiligheid	4.947.880	418.004	5.152.619	387.881	5.215.792	393.455	5.215.441	399.124	5.257.167	404.889
3. Verkeer en Parkeren	9.130.106	209.287	9.355.889	360.090	9.370.695	216.479	9.435.473	220.159	9.522.484	223.901
4. Economie	3.587.533	837.038	4.109.911	851.269	3.767.621	865.742	3.409.013	880.459	3.311.028	895.427
5. Onderwijs	4.473.227	716.051	4.951.881	1.080.985	4.975.032	940.388	4.937.104	740.961	4.978.082	747.965
6. Sport en Cultuur	7.060.401	1.332.842	9.195.531	1.355.499	8.904.169	1.378.542	8.839.774	1.401.979	8.644.949	1.425.813
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	39.380.676	8.886.742	42.481.163	9.089.611	41.391.471	9.179.099	41.129.582	9.184.280	41.003.958	9.189.548
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	18.163.115	14.974.301	18.708.801	15.099.012	18.586.074	15.505.956	19.054.385	16.180.077	19.445.508	16.545.248
9. Wonen en Ruimte	9.467.898	8.338.396	20.732.238	19.603.719	8.776.395	8.010.637	6.440.576	4.924.891	5.205.092	2.472.548
Subtotaal Programma's	**106.968.557**	**38.953.784**	**125.558.280**	**51.837.418**	**112.459.075**	**40.481.549**	**110.109.748**	**38.026.488**	**108.733.528**	**35.790.728**
Algemene dekkingsmiddelen		82.314.780		87.830.475		85.776.875		85.996.408		88.121.256
Overhead	16.772.251		16.597.004		16.058.396		16.015.906		15.943.364	
Vennootschapsbelasting	142.000		127.000		57.000		5.000		0	
Onvoorzien	180.000		206.111		256.111		306.111		356.111	
Totaal baten en lasten	**124.062.808**	**121.268.564**	**142.488.395**	**139.667.893**	**128.830.582**	**126.258.424**	**126.436.765**	**124.022.896**	**125.033.003**	**123.911.984**
Totaal saldo van baten en lasten	**-2.794.244**		**-2.820.502**		**-2.572.158**		**-2.413.869**		**-1.121.019**	
Toevoeging/Onttrekking aan Reserves:										
Toevoegingen	7.112.372		52.703.406		3.835.292		3.142.003		1.816.412	
Onttrekkingen		10.235.736		56.630.478		6.953.722		5.985.540		4.581.877
Subtotaal Mutaties Reserves	**7.112.372**	**10.235.736**	**52.703.406**	**56.630.478**	**3.835.292**	**6.953.722**	**3.142.003**	**5.985.540**	**1.816.412**	**4.581.877**
	131.175.180	**131.504.300**	**195.191.801**	**196.298.371**	**132.665.874**	**133.212.146**	**129.578.768**	**130.008.436**	**126.849.415**	**128.493.861**
Resultaat		**329.120**		**1.106.570**		**546.272**		**429.668**		**1.644.446**

3.4 Structureel en reëel evenwicht

Het overzicht van het structureel en reëel evenwicht van deze begroting ziet er als volgt uit:

Bedragen x € Structureel en reëel evenwicht	L/B	I/S	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totaal exploitatie programma's	Lasten	Totaal	142.488.395	128.830.582	126.436.765	125.033.003
Totaal exploitatie programma's	Baten	Totaal	139.667.893	126.258.424	124.022.896	123.911.984
Saldo lasten en baten programma's			**-2.820.502**	**-2.572.158**	**-2.413.869**	**-1.121.019**
Totaal toevoegingen reserves	Lasten	Totaal	52.703.406	3.835.292	3.142.003	1.816.412
Totaal onttrekkingen reserves	Baten	Totaal	56.630.478	6.953.722	5.985.540	4.581.877
Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves			**3.927.072**	**3.118.430**	**2.843.537**	**2.765.465**
Begrotingssaldo na bestemming			**1.106.570**	**546.272**	**429.668**	**1.644.446**
Totaal incidentele lasten	Lasten	I	106.498.674	7.368.162	5.129.321	2.585.196
Totaal incidentele baten	Baten	I	105.513.437	6.818.162	4.979.321	2.585.196
Saldo incidentele lasten en baten			**-985.237**	**-550.000**	**-150.000**	**0**
Saldo structurele lasten en baten		**S**	**2.091.807**	**1.096.272**	**579.668**	**1.644.446**

Structureel evenwicht			**Ja**	**Ja**	**Ja**	**Ja**

3.5 Geprognosticeerde balans

Voor de uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente wordt de geprognosticeerde balans weergegeven. Dit geeft onder meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen en het meerjarig verloop van de reserves en voorzieningen. Deze balans bevat de posten om het EMU-saldo en de financiële kengetallen te kunnen berekenen.

Bedragen x € 1.000	Realisatie		Begroting			
Prognose meerjarenbalans	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.918	2.793	343	178	16	8
Materiële vaste activa	169.417	225.973	238.218	248.868	247.064	238.427
Financiële vaste activa	18.317	18.001	17.685	17.369	17.052	16.736
Totaal vaste activa	**190.652**	**246.767**	**256.246**	**266.415**	**264.132**	**255.171**
Vlottende activa						
Voorraden	11.353	12.028	5.139	3.518	147	0
Uitzettingen	21.579	16.276	16.336	16.346	16.666	16.656
Liquide middelen	517	0	0	0	0	0
Overlopende activa	13.991	9.991	9.991	9.991	9.991	9.991
Totaal vlottende activa	**47.440**	**38.295**	**31.466**	**29.855**	**26.804**	**26.647**
Totaal activa	**238.092**	**285.062**	**287.712**	**296.270**	**290.936**	**281.818**
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	139.607	126.255	122.328	120.316	118.019	115.683
Resultaat boekjaar	1.533	0	1.106	546	429	1.643
Voorzieningen	15.174	15.396	15.768	16.349	16.971	17.610
Vaste schuld	48.693	111.135	114.457	125.856	120.898	114.242
Totaal vaste passiva	**205.007**	**252.786**	**253.659**	**263.067**	**256.317**	**249.178**
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	22.193	25.384	26.161	25.811	26.227	24.998
Overlopende passiva	10.892	6.892	7.892	7.392	8.392	7.642
Totaal vlottende passiva	**33.085**	**32.276**	**34.053**	**33.203**	**34.619**	**32.640**
Totaal passiva	**238.092**	**285.062**	**287.712**	**296.270**	**290.936**	**281.818**

Toelichting op de balans

Bedragen x € 1.000	Realisatie		Begroting			
Prognose meerjarenbalans	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.918	2.793	343	178	16	8
Materiële vaste activa	169.417	225.973	238.218	248.868	247.064	238.427
Financiële vaste activa	18.317	18.001	17.685	17.369	17.052	16.736
Kapitaalverstrekkingen	481	481	481	481	481	481
Verstrekte leningen	11.120	10.804	10.488	10.172	9.855	9.539
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	6.716	6.716	6.716	6.716	6.716	6.716
Totaal vaste activa	**190.652**	**246.767**	**256.246**	**266.415**	**264.132**	**255.171**
Vlottende activa						
Voorraden	11.353	12.028	5.139	3.518	147	0
Onderhanden werk: Bouwgrond in expl.	19.052	19.436	7.494	3.518	147	0
Voorziening: Bouwgrond in exploitatie	7.699	7.408	2.355	0	0	0
Overige grond- en hulpstoffen	0	0	0	0	0	0
Gereed product en handelsgoederen	0	0	0	0	0	0
Vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen	21.579	16.276	16.336	16.346	16.666	16.656
Vorderingen (o.a. debiteuren)	8.379	8.279	8.479	8.179	8.379	8.479
Verstrekte kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Rekening-courant tegoeden	104	84	94	104	124	114
Uitzettingen Rijks schatkist looptijd < 1 jaar	5.283	0	0	0	0	0
Overige uitzettingen looptijd < 1 jaar	7.813	7.913	7.763	8.063	8.163	8.063
Liquide middelen	517	0	0	0	0	0
Overlopende activa	13.991	9.991	9.991	9.991	9.991	9.991
Totaal vlottende activa	**47.440**	**38.295**	**31.466**	**29.855**	**26.804**	**26.647**
Totaal activa	**238.092**	**285.062**	**287.712**	**296.270**	**290.936**	**281.818**
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	139.607	126.255	122.328	120.316	118.019	115.683
Resultaat boekjaar	1.533	0	1.106	546	429	1.643
Voorzieningen	15.174	15.396	15.768	16.349	16.971	17.610
Vaste schuld	48.693	111.135	114.457	125.856	120.898	114.242
Opgenomen leningen	48.614	111.056	114.378	125.777	120.819	114.163
Waarborgsommen	79	79	79	79	79	79
Overige vaste schulden	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	**205.007**	**252.786**	**253.659**	**263.067**	**256.317**	**249.178**
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	22.193	25.384	26.161	25.811	26.227	24.998
Opgenomen kasgeldleningen	17.000	19.441	19.718	18.868	18.784	18.555
Bankschulden	0	250	250	250	250	250
Rekening courant schulden	0	0	0	0	0	0
Overige opgenomen gelden looptijd < 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Vlottende schulden (o.a. crediteuren)	5.193	5.693	6.193	6.693	7.193	6.193
Overlopende passiva	10.892	6.892	7.892	7.392	8.392	7.642
Totaal vlottende passiva	**33.085**	**32.276**	**34.053**	**33.203**	**34.619**	**32.640**
Totaal passiva	**238.092**	**285.062**	**287.712**	**296.270**	**290.936**	**281.818**

1. Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa bestaat uit de boekwaarde van reeds gedane investeringen (zoals grond en terreinen, gebouwen, grond-, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties) en die in de toekomst zullen worden gedaan (op basis van het investeringsplan en de investeringsambities).

De komende jaren worden een aantal grote investeringen gedaan in o.a. sportpark De Boekhorst, sportpark Lageweg (SJC), onderwijshuisvesting, ICT, nieuwe raadzaal, tijdelijke multifunctionele hal voor de afgebrande Schelft, aansluiting van de Beeklaan op de N206, Parkeerdruk Noordwijk aan zee, reconstructie van de Parallel Boulevard, wijkrenovatie Zeeburg, vervangingen van de riolering, etc.
Dat leidt in eerste instantie tot een toename van de benodigde externe middelen (schulden), maar daarna zal dit redelijk constant blijven.

Financiële vaste activa: kapitaalverstrekkingen
Hieronder is opgenomen de waarde van aandelen in bezit van de gemeente Noordwijk. Het betreft aandelen van BNG, Alliander, De Meerlanden en GOM.

Financiële vaste activa: leningen
Leningen die verstrekt zijn in het kader van zonnepanelen, starters en leningen aan de woningbouwvereniging.

Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar
Gelden die in het verleden zijn ontvangen door de verkoop van Nuon aandelen welke voor een langere periode zijn weggezet bij de Rabobank.

Vlottende Activa

Voorraden: Onderhanden werk & overige grond- en hulpstoffen
Bouwgronden in exploitatie met grondexploitatie (Space Business Park, Maarten Kruytstraat, Offem Zuid, Duineveld, Joh. van Hoornstraat e.o., Leefbaarheidsimpuls De Zilk en Schippersvaartweg 39).

Uitzettingen < 1 jaar
Dit betreft nog niet ontvangen bedragen van debiteuren overheid en niet overheid. Daarnaast is hierin opgenomen het overtollige saldo op onze bankrekeningen welke wij verplicht zijn uit te zetten bij het ministerie van Financiën in het kader van schatkistbankieren.

Liquide Middelen
Positieve saldi op de verschillende bankrekeningen.

Overlopende Activa
Vooruitbetaalde bedragen aan crediteuren waarvan de dienst/levering nog moet plaatsvinden en nog contractueel te ontvangen bedragen.

2. Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen loopt de komende 4 jaar terug met ruim € 10 miljoen.

Bedragen in €				
Eigen Vermogen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Uitname ten laste van eigen vermogen				
ter dekking van kapitaallasten	3.533.156	3.694.822	3.590.413	3.178.956
incidentele onttrekkingen	53.097.322	3.258.900	2.395.127	1.402.921
	56.630.478	**6.953.722**	**5.985.540**	**4.581.877**
Toevoegingen ten gunste van eigen vermogen				
jaarlijkse stortingen	640.970	482.342	557.809	634.137
incidentele stortingen	52.062.436	3.352.950	2.584.194	1.182.275
Resultaat vorig boekjaar naar reserves	0	1.107.000	546.000	430.000
	52.703.406	**4.942.292**	**3.688.003**	**2.246.412**
Per saldo afname eigen vermogen per jaar	**3.927.072**	**2.011.430**	**2.297.537**	**2.335.465**
Afname eigen vermogen na vier jaar				**10.571.504**

Voorzieningen

De voorzieningen zijn getroffen voor o.a. toekomstige pensioenen c.q. waardeoverdrachten van de voormalige wethouders en riolering. Deze blijven redelijk constant in de loop der jaren.

Vaste schuld

Onder de vast schuld wordt verstaan: leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen (gebonden aan de wet FIDO, waarin geregeld is bij wie je leningen mag afsluiten). De gemeente Noordwijk verwacht het onderstaande verloop van de boekwaarde van de leningenportefeuille. We zien dat de stand van de vaste schuld aanvankelijk sterk toeneemt maar daarna redelijk constant zal blijven en uiteindelijk weer gaat afnemen door aflossingen.

Bedragen x 1.000	Realisatie		Begroting			
Vaste schuld	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Vaste schuld						
Opgenomen leningen	48.614	111.056	114.378	125.777	120.819	114.163

Vlottend passiva

Vlottende schuld

Vlottende schulden zijn korte aangegane kasgeldleningen voornamelijk bij Nederlandse banken (voor het grootste gedeelte bij de Bank Nederlandse Gemeenten, BNG).
We zien dat de vlottende schuld over de jaren constant blijft.

Overlopende passiva

Dit zijn ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Daarnaast zijn overlopende passiva kosten die betrekking hebben op een andere periode dan wanneer ze worden geboekt. Overlopende passiva zijn vaak bedragen die pas in een volgend jaar tot betaling komen.

Verloopstaat Eigen vermogen

Bedragen in € **Verloopstaat Eigen Vermogen**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Eigen Vermogen, begin	**126.253.926**	**122.326.855**	**119.208.424**	**116.364.888**
Uitgaven Programma's				
1. Bestuur en Dienstverlening	11.590.648	11.471.826	11.648.400	11.365.260
2. Veiligheid	5.152.619	5.215.792	5.215.441	5.257.167
3. Verkeer en Parkeren	9.355.889	9.370.695	9.435.473	9.522.484
4. Economie	4.109.911	3.767.621	3.409.013	3.311.028
5. Onderwijs	4.951.881	4.975.032	4.937.104	4.978.082
6. Sport en Cultuur	9.195.531	8.904.169	8.839.774	8.644.949
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	42.481.163	41.391.471	41.129.582	41.003.958
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	18.708.801	18.586.074	19.054.385	19.445.508
9. Wonen en Ruimte	20.732.238	8.776.395	6.440.576	5.205.092
Overhead	15.876.603	16.058.396	16.015.906	15.943.364
Vennootschapsbelasting	127.000	57.000	5.000	0
Onvoorzien	206.111	256.111	306.111	356.111
Totaal	**142.488.395**	**128.830.582**	**126.436.765**	**125.033.003**
Inkomsten Programma's				
1. Bestuur en Dienstverlening	4.009.352	3.991.251	4.094.558	3.885.389
2. Veiligheid	387.881	393.455	399.124	404.889
3. Verkeer en Parkeren	360.090	216.479	220.159	223.901
4. Economie	851.269	865.742	880.459	895.427
5. Onderwijs	1.080.985	940.388	740.961	747.965
6. Sport en Cultuur	1.355.499	1.378.542	1.401.979	1.425.813
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	9.089.611	9.179.099	9.184.280	9.189.548
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	15.099.012	15.505.956	16.180.077	16.545.248
9. Wonen en Ruimte	19.603.719	8.010.637	4.924.891	2.472.548
Parkeren	4.434.000	4.504.000	4.575.000	4.646.000
Dividend	782.000	782.000	782.000	782.000
OZB	13.501.000	13.725.000	13.951.000	14.181.000
Overige belastingen	5.214.000	5.300.000	5.390.000	5.480.000
Algemene Uitkering	63.899.906	61.465.603	61.298.740	63.031.810
Totaal inkomsten	**139.668.324**	**126.258.152**	**124.023.228**	**123.911.538**
Begrotingsresultaat	**1.107.000**	**546.000**	**430.000**	**1.644.000**
Eigen Vermogen, eind	**122.326.855**	**119.208.425**	**116.364.887**	**113.599.423**
Bij: cumulatief resultaat vorige boekjaren naar reserves	0	1.107.000	1.653.000	2.083.000
Totale Eigen Vermogen, eind	**122.326.855**	**120.315.425**	**118.017.887**	**115.682.423**

3.6 Ontwikkeling EMU-saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. De cijfers over het EMU-saldo worden gecontroleerd door de Europese Commissie. Door het CBS wordt verantwoording afgelegd aan de Europese Commissie. Gemeenten dienen het geraamde EMU-saldo op te nemen in de begroting.

EMU-saldo in vergelijking met vorig en volgend begrotingsjaar

Het geraamde saldo van de ontvangsten en uitgaven (EMU-saldo) van de gemeente Noordwijk wordt als volgt weergegeven:

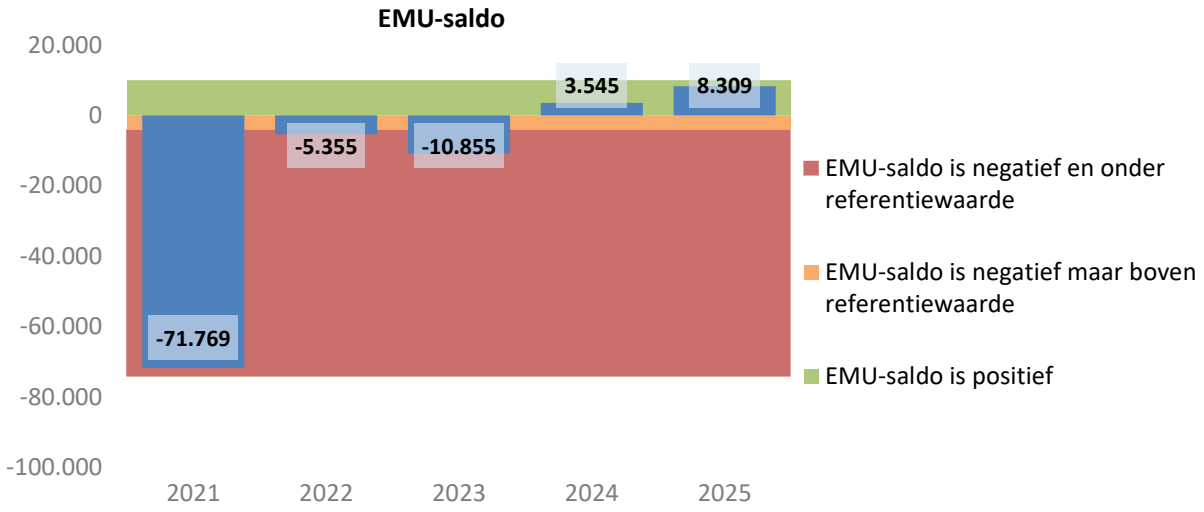

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het EMU-saldo van de gemeente in de begrotingsjaren tot en met 2023 negatief uitkomt en de individuele referentiewaarde overschrijdt met name als gevolg van investeringen in vaste activa. Vanaf 2024 wordt het EMU-saldo van de gemeente positief.

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)

Bedragen x € 1.000			Begroting				
EMU Saldo			**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	-14.885	-2.821	-2.572	-2.414	-1.122
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	56.431	9.795	10.485	-1.966	-8.645
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	222	372	581	622	639
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	675	-6.889	-1.621	-3.371	-147
5.	(-)	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo			**-71.769**	**-5.355**	**-10.855**	**3.545**	**8.309**

Ontwikkeling EMU-saldo op transactiebasis

Het EMU-saldo kan ook op transactiebasis worden berekend en dit ziet er dan als volgt uit:

Berekening EMU-saldo mutaties in de financiële activa en financiële passiva van de balans

Bedragen x € 1.000	Begroting				
EMU Saldo	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
1. Mutaties financiële activa					
1a. (+) Financiële vaste activa	-316	-316	-316	-317	-316
1b. (+) Uitzettingen	-5.303	60	10	320	-10
1c. (+) Liquide middelen	-517	0	0	0	0
1d. (+) Overlopende activa	-4.000	0	0	0	0
2. Mutaties financiële passiva					
2a. (-) Vaste schuld	62.442	3.322	11.399	-4.958	-6.656
2b. (-) Vlottende schuld	3.191	777	-350	416	-1.229
2c. (-) Overlopende passiva	-4.000	1.000	-500	1.000	-750
3. Verwachte boekwinst					
3a. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU Saldo	**-71.769**	**-5.355**	**-10.855**	**3.545**	**8.309**

Toelichting op het EMU-saldo

In de het verleden werden er individuele referentiewaarden van het EMU-tekort vastgesteld. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 23 mei 2018 is gesproken over de EMU-norm voor de decentrale overheden. Het Rijk en decentrale overheden hebben elkaar gevonden in een macro EMU-tekort voor de decentrale overheden van -/- 0,4 procent van het bruto binnenlands product per jaar voor de periode van 2019 tot en met 2022. Om de afzonderlijke provincies en gemeenten een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het Ministerie van BZK in lijn met de Wet Hof, jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden. De individuele referentiewaarden voor 2022 zijn gepubliceerd in de septembercirculaire 2020 van het Gemeentefonds en het Provinciefonds.
Er is dus geen onderverdeling naar gemeenten en provincies vastgesteld. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Vergelijking EMU-saldo met individuele referentiewaarde

Bedragen x € 1.000	Begroting				
EMU Saldo referentiewaarde	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
EMU Saldo volgens berekening	-71.769	-5.355	-10.855	3.545	8.309
EMU Saldo referentiewaarde	-4.118	-4.118	-4.118	-4.118	-4.118
EMU Saldo blijft onder referentiewaarde				**7.663**	**12.427**
EMU Saldo overschrijdt referentiewaarde	**-67.651**	**-1.237**	**-6.737**		

Voor de gemeente Noordwijk geldt een referentiewaarde van negatief € 4,1 miljoen. Pas als het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) constateert dat het plafond voor het EMU-tekort van alle gezamenlijke gemeenten in Nederland wordt overschreden, kan aan gemeenten worden “gevraagd” de begroting (en dan vooral het investeringsvolume) in dat jaar bij te stellen. Een eventuele EMU-instructie van het Rijk kan dus effect hebben op de investeringsplanning en de financieringsplanning.

De conclusie is dat de gemeente met het EMU-saldo in de begrotingsjaren tot en met 2023 de individuele referentiewaarde overschrijdt met name als gevolg van investeringen in vaste activa, maar de jaren erna niet meer onder de referentiewaarde uitkomt. Maar er is ook vaak gebleken bij het opmaken van de jaarrekeningen dat bepaalde investeringsuitgaven later plaatsvinden dan vooraf gepland, wat dan een positief effect heeft op het EMU-saldo c.q. een overschrijding van de individuele EMU-referentiewaarde.

3.7 Stand en verloop van reserves en voorzieningen

In de Perspectiefnota 2022 die op 29 juni 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld zijn voorstellen gedaan met als dekking diverse achterliggende reserves. Daarnaast zijn er ook een aantal wijzigingen doorgevoerd (conform besluit BBV) na een gesprek met de provincie. Eén van de voorwaarden uit het gesprek is dat het volledige bedrag van de boekwaarde in de reserve aanwezig dient te zijn.
Dit heeft tot gevolg dat de totale investeringsbedragen (boekwaarden) van SJC/Poppodium, sportaccommodatie Duinwetering en zwembad Binnenzee gereserveerd moeten zijn in de reserves die gevormd zijn voor de dekking van de kapitaallasten van deze investeringen. Voorgesteld wordt om deze reserves op het noodzakelijke niveau te krijgen door de reserve verkoop Nuon aandelen en de reserve nieuwe investeringen hiervoor aan te wenden.

Volstorten reserve kapitaallasten SJC/Poppodium, zwembad Binnenzee en sportaccommodatie Duinwetering.
In totaal wordt er € 18.259.561,- gestort in drie bovengenoemde reserves:

Reserve kapitaallasten SJC/Poppodium	€ 10.007.143,-
Reserve kapitaallasten zwembad Binnenzee	€ 4.270.307,-
Reserve kapitaallasten sportacc. Duinwetering	€ 3.982.111,-

Dekking komt ten laste van:

Reserve verkoop Nuon aandelen	€ 13.239.578,-
Reserve nieuwe investeringen	€ 5.019.983,-

Vormen reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst en De Duinpan
In navolging van de wijze waarop en waarom de reserves kapitaallasten SJC/Poppodium, zwembad Binnenzee en sportaccommodatie Duinwetering zijn ingesteld en om de lasten beter te monitoren worden er in de Begroting 2022-2025 twee aparte reserves gevormd voor sportpark De Boekhorst en De Duinpan.

In totaal is er € 17.422.216,- gestort in de twee bovengenoemde reserves:

Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst	€ 16.135.330,-
Reserve kapitaallasten De Duinpan	€ 1.286.886,-

Dekking komt ten laste van:

Reserve kapitaallasten activa NWH	€ 17.422.216,-

Vormen reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal
En tenslotte is er ook een reserve gevormd voor de kapitaallasten nieuwe raadzaal. Vanuit de reserve verkoop Nuon aandelen is er € 1.817.750,- overgeheveld naar de reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal.

Toevoeging:

Reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal	€ 1.817.750,-

Dekking komt ten laste van:

Reserve verkoop Nuon aandelen	€ 1.817.750

Vormen reserve kapitaallasten De Schelft
In de raadsvergadering van 29 juni 2021 is bij de behandeling van de Perspectiefnota 2022 een ingediende motie over financiële dekking voor De Schelft aangenomen. In de motie is gevraagd om alle financiële mogelijkheden te onderzoeken om een multifunctionele hal met basaal zwembad te kunnen bouwen. De verwachte kosten netto investeringskomen van deze multifunctionele hal met basaal zwembad komen uit op € 12,5 miljoen. In de Begroting 2022-2025 is een reserve kapitaallasten De Schelft gevormd voor de netto

investeringskosten van een multifunctionele hal zonder basaal zwembad en hiervoor is een bedrag van € 6,5 miljoen gestort ten laste van zes andere reserves.

Toevoeging:	
Reserve kapitaallasten De Schelft	€ 6.500.000,-
Dekking komt ten laste van:	
Algemene reserve	€ 250.000,-
Reserve weerstandsvermogen	€ 750.000,-
Reserve ICT- instandhouding	€ 750.000,-
Reserve sociaal domein	€ 1.000.000,-
Reserve verkoop Nuon aandelen	€ 1.250.000,-
Reserve startersleningen	€ 2.500.000,-

Totaaloverzicht van de reserves

Omschrijving	Begroot Saldo 1-1-2022	Begroot Saldo 1-1-2023	Begroot Saldo 1-1-2024	Begroot Saldo 1-1-2025	Begroot Saldo 1-1-2026
Algemene reserve	4.372.663	2.540.377	1.785.547	1.533.523	1.492.591
Reserve weerstandsvermogen	7.174.989	6.424.989	6.424.989	6.424.989	6.424.989
Reserve verkoop Nuon aandelen	30.113.217	14.673.991	15.013.513	15.381.535	15.778.057
Totaal Algemene Reserves	**41.660.869**	**23.639.357**	**23.224.049**	**23.340.047**	**23.695.637**
Bestemmingsreserves					
Parkeerreserve	218.878	218.878	218.878	218.878	218.878
Reserve volkshuisvesting	2.025.320	2.025.320	2.025.320	2.025.320	2.025.320
Reserve ICT instandhouding	3.258.277	2.352.606	2.039.279	1.840.361	1.589.292
Egalisatiereserve strandveiligheid (bijdrage aan investeringen NRB)	92.777	95.120	74.226	87.719	93.061
Reserve Startersleningen	2.500.000	0	0	0	0
Reserve Personeelskosten	1.297.427	939.430	724.430	724.430	724.430
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 1-20jr	3.675.915	3.409.479	3.143.723	2.730.904	2.483.324
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 20-40jr	216.847	270.847	330.847	396.847	468.847
Reserve Sociaal Domein	4.101.727	2.838.847	2.606.697	2.606.697	2.606.697
Reserve Innovatiefonds	98.000	98.000	98.000	98.000	98.000
Reserve exploitatiekosten Sancta Maria	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Reserve Sociale Huurwoningen	872.100	872.100	872.100	872.100	872.100
Reserve onderhoud De Muze	329.950	386.650	443.350	500.050	556.750
Reserve Ontwikkeling Space Campus	691.000	691.000	691.000	691.000	691.000
Egalisatiereserve riool	38.477	38.477	38.477	38.477	38.477
Reserve uitvoering verkeersplan	12.247	12.247	12.247	12.247	12.247
Subtotaal	***19.628.941***	***14.449.000***	***13.518.573***	***13.043.029***	***12.678.422***
Reserves ter dekking van kapitaallasten					
Reserve onderwijshuisvesting	2.495.082	5.033.099	5.125.919	5.265.706	5.453.321
Reserve peuters:GOA en huisvesting	44	0	0	0	0
Reserve KL Sportaccommodatie Duinwetering	4.185.213	7.927.109	7.686.894	7.446.679	7.206.464
Reserve kapitaallasten zwembad Binnenzee	4.476.247	8.481.507	8.216.460	7.951.413	7.686.366
Reserve kapitaallasten SJC/Poppodium	3.858.858	13.519.597	13.173.193	12.826.789	12.480.385
Reserve nieuwe Investeringen	9.074.487	5.465.668	4.882.822	4.299.976	4.037.044
Reserve kapitaallasten activa NWH	19.680.285	0	0	0	0
Reserve sportpark De Boekhorst	0	15.421.029	14.706.728	13.992.426	13.431.820
Reserve De Duinpan	0	1.242.784	1.198.682	1.154.580	1.110.478
Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal	1.993.240	1.594.592	1.195.944	797.296	398.648
Reserve kapitaallasten De Schelft	0	6.500.000	6.500.000	6.500.000	6.500.000
Reserve kapitaallasten Raadzaal	0	1.817.750	1.817.750	1.817.750	1.817.750
Subtotaal	***45.763.456***	***67.003.135***	***64.504.392***	***62.052.616***	***60.122.276***
Beheerreserves					
Egalisatiereserve Groen	0	0	0	0	0
Egalisatiereserve Verharding	1.357.849	1.357.849	1.357.849	1.357.849	1.357.849
Egalisatiereserve onderhoud gymnastieklokalen	448.840	448.840	448.840	448.840	448.840
Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen	1.959.613	1.959.613	1.959.613	1.959.613	1.959.613
Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen	1.328.283	1.328.283	1.328.283	1.328.283	1.328.283
Reserve onderhoud Tunnel N451	480.165	480.165	480.165	480.165	480.165
Reserve B&O Noordwijkerduin	481.361	481.361	481.361	481.361	481.361
Reserve Openbare Verlichting	853.726	853.726	853.726	853.726	853.726
Reserve Baggeren	829.133	829.133	829.133	829.133	829.133
Reserve projecten gebiedsprogramma B(I)oeiende Bollenstreek	148.371	148.371	148.371	148.371	148.371
Subtotaal	***7.887.341***	***7.887.341***	***7.887.341***	***7.887.341***	***7.887.341***
Totaal Bestemmingsreserves	**73.279.738**	**89.339.476**	**85.910.306**	**82.982.986**	**80.688.040**
Reserve winst uit grondbedrijf	11.313.319	9.348.021	10.074.069	10.041.854	9.215.746
Totaal overige reserves	**11.313.319**	**9.348.021**	**10.074.069**	**10.041.854**	**9.215.746**
Totaal Reserves	**126.253.926**	**122.326.855**	**119.208.424**	**116.364.888**	**113.599.422**

Toelichting op staat van reserves

Algemene Reserves

Algemene Reserve

Bedragen in €					
Algemene reserve	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand reserve per 1 januari	4.372.663	2.540.377	1.785.547	1.533.523	1.492.591
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Kadernota Wabo/RO: handhaving strijdig grondgebruik ISG-gebied	177.498	177.498			
Programma Dienstverlening	200.000				
Inhaalslag groot onderhoud groen Nwh en De Zilk	200.000				
Handhaving huisvestingsregelgeving	175.000	175.000	175.000		
Versterken coördinatie bouwstromen vanuit woningbehoefte	100.000				
Achterstanden Groen	350.000				
Retail- Horecavisie	338.900	361.400			
Stichting Bloemencorso Bollenstreek			36.092		
Jaarlijkse exploitatielasten multifunctionele hal (t/m 2026)	21.000	21.000	21.000	21.000	
Jaarlijkse rentelasten multifunctionele hal (t/m 2026)	19.932	19.932	19.932	19.932	
Overheveling naar reserve kapitaallasten De Schelft	250.000				
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Vrijval reserve peuters naar de algemene reserve	44				

Reserve weerstandsvermogen

De reserve weerstandsvermogen wordt gebruikt voor de financiering van de kosten als gevolg van noodsituaties op de korte termijn. De reserve heeft op 01-01-2022 een omvang van € 7.174.989,-. In 2022 wordt er een bedrag van € 750.000,- onttrokken en overgeheveld naar de reserve kapitaallasten De Schelft. De reserve blijft na deze onttrekking voldoen aan het vereiste niveau.

Bedragen in €					
Reserve weerstandsvermogen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	7.174.989	6.424.989	6.424.989	6.424.989	6.424.989
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Overheveling naar reserve kapitaallasten De Schelft	750.000				

Reserve verkoop Nuon aandelen

De gelden die verkregen zijn uit de verkoop van Nuon aandelen zijn nog voor € 6,7 miljoen weggezet bij verschillende banken. De hieruit ontvangen rentebaten worden ingezet als dekkingsmiddel binnen de begroting. Op 01-01-2022 heeft deze reserve een omvang van € 30.113.217,-. In 2022 wordt er € 16.520.248,- onttrokken uit deze reserve.
Dit komt door het beschikbaar stellen van € 212.920,- voor de economische agenda Duin & Bollenstreek en de overheveling van € 13.239.578,- naar de reserves kapitaallasten SJC/Poppodium, zwembad Binnenzee en sportaccommodatie Duinwetering zodat de volledige boekwaarde in de reserve aanwezig is ter dekking van de kapitaallasten. Daarnaast wordt er € 1.250.000,- overgeheveld naar de reserve kapitaallasten De Schelft en € 1.817.750,- naar de reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal. Ook in deze twee reserves dient het investeringsbedrag aanwezig te zijn ter dekking van de kapitaallasten.

Doordat de reserves kapitaallasten SJC/Poppodium, zwembad Binnenzee en sportaccommodatie Duinwetering volgestort zijn met de boekwaarden zijn de toevoegingen (het sparen) niet nodig meer voor deze reserves. Deze (structurele) toevoegingen uit deze bovengenoemde drie kapitaallastenreserves zullen worden toegevoegd aan de reserve verkoop Nuon aandelen om de onttrekking van € 16,5 miljoen op termijn te compenseren en te kunnen sparen voor toekomstige investeringen en onderwerpen.

In 2022 bedraagt de omvang van deze toevoegingen € 311.022,-. Daarnaast wordt er in 2022 incidenteel € 770.000,- gestort. Dit bedrag diende in 2018 als voorfinanciering van de frictiekosten.

Bedragen in €					
Reserve verkoop Nuon aandelen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	30.113.217	14.673.991	15.013.513	15.381.535	15.778.057
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Economische agenda duin en bollenstreek	212.920				
Vrijval in verband met kapitaallasten reserves (conform BBV)	13.239.578				
Overheveling naar reserve kapitaallasten De Schelft	1.250.000				
Overheveling naar reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal	1.817.750				
De toevoegingen aan deze reserve betreffen:					
Jaarlijkse storting sportaccomodatie Duinwetering (9910056)	57.000	61.500	66.000	70.500	
Jaarlijkse toevoeging zwembad Binnenzee (9910062)	119.022	133.022	147.022	161.022	
Ingroeimodel SJC (9910068)	60.000	70.000	80.000	90.000	
Ingroeimodel SJC - extra storting kapitaallastenniveau (9910068)	75.000	75.000	75.000	75.000	
Storting van voorfinanciering frictiekosten 2018	770.000				

Bestemmingsreserves

Parkeerreserve
Hierin worden middelen gereserveerd ten behoeve van de financiering van de aanleg voor parkeervoorzieningen. De in deze reserve gestorte middelen vinden hun oorsprong in de “parkeereisovereenkomst”. Vooralsnog wordt er in 2022 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft een stand van € 218.878,-.

Reserve volkshuisvesting
De aanwending van de volkshuisvestingsreserve moet gebaseerd zijn op een subsidieverordening of een beleidsnota, zodat een objectief beoordelingskader wordt geschapen. De besteding van middelen dient gekoppeld te zijn aan plannen en projecten die binnen de gemeentegrens van Noordwijk worden uitgevoerd.
Vooralsnog wordt er in 2022 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft een stand van € 2.025.320,-.

Reserve ICT-instandhouding
Deze reserve is via een raadsbesluit op 29 oktober 2002 gevormd om budgetten te reserveren die jaarlijks via de beheersbegroting vrij gemaakt worden voor grootschalige projecten betreffende instandhouding, migratie en vervanging van informatie- en automatiseringstechnologie. Hiermee wordt voorkomen dat cyclisch grote claims gelegd worden op het investeringsplan en/of het eigen vermogen door kostendragers die normaliter thuishoren in de beheersbegroting.

Er wordt jaarlijks een bedrag ter hoogte van de gemiddelde kapitaallasten gestort (toevoeging) vanuit de ICT-exploitatie in deze reserve. Daarnaast wordt er jaarlijks een bedrag van € 125.000,- onttrokken uit deze reserve ter dekking van de begroting en worden ook de kapitaallasten van I&A ten laste gebracht van deze reserve. In 2022 wordt er incidenteel € 750.000,- overgeheveld vanuit deze reserve naar reserve kapitaallasten De Schelft.

Bedragen in €					
Reserve ICT instandhouding	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	3.258.277	2.352.606	2.039.279	1.840.361	1.589.292
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Uitname voor regulier IP conform ICT instandhoudingsplan	125.000	125.000	125.000	125.000	
Afschrijvingslasten staat C Automatisering	417.352	117.617	55.676	34.121	
Afschrijvingslasten staat C Informatisering	426.473	407.265	284.575	163.841	
Investeringsplan	71.846	558.445	638.667	843.107	
Overheveling naar reserve kapitaallasten De Schelft	750.000				
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Storting vanuit product 020/021	885.000	895.000	905.000	915.000	

Egalisatiereserve strandveiligheid
Deze reserve is bestemd ter dekking van de kosten van noodzakelijke vervanging van reddingsmateriaal van de Noordwijkse Reddingsbrigade (NRB). De gemeente Noordwijk doet een bijdrage aan deze kosten. Op basis van een meerjarenraming vindt een jaarlijkse onttrekking en storting in de reserve plaats.

Bedragen in €					
Reserve strandveiligheid	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	92.777	95.120	74.226	87.719	93.061
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Investeringen NRB	35.657	59.894	26.507	35.658	
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Strandveiligheid	38.000	39.000	40.000	41.000	

Reserve startersleningen

Er is een bedrag van € 2,5 miljoen beschikbaar in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). Uit dit fonds worden leningen aan koopstarters verstrekt. Het systeem van de startersleningen is een revolverend fonds waarbij het uitgeleend geld opnieuw beschikbaar wordt gesteld voor nieuwe leningen. Deze reserve is ingesteld voor de risico's voor startersleningen. De risico's zijn nihil waardoor de vorming van deze reserve overbodig is. In 2022 wordt er € 2.500.000,- overgeheveld naar de reserve kapitaallasten De Schelft, waardoor deze reserve wordt opgeheven.

Bedragen in €					
Reserve startersleningen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	2.500.000	0	0	0	0
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Overheveling naar reserve kapitaallasten De Schelft	2.500.000				

Reserve personeelskosten

Deze reserve is ervoor om fluctuaties op te kunnen vangen die ontstaan door het eerder of later realiseren van de benodigde loonsomreductie. Daarnaast worden de kosten van bovenformatief geplaatst personeel gedekt binnen deze reserve. De overschotten op het totale personeelsbudget van de jaarrekening zal worden gestort in deze reserve.

Bedragen in €					
Reserve personeelskosten	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	1.297.427	939.430	724.430	724.430	724.430
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Personeelskosten 2020-2024	357.997	215.000			

Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 1-20jr

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse exploitatie en onderhoudskosten van het zwembad Binnenzee gedurende de eerste 20 jaar te dekken. Daarnaast worden de huurinkomsten jaarlijks gestort in deze reserve.

Bedragen in €					
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 1-20jr	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	3.675.915	3.409.479	3.143.723	2.730.904	2.483.324
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Exploitatie + onderhoud	302.474	302.515	450.313	285.824	
De toevoegingen aan deze reserve betreffen:					
Huurinkomsten	36.038	36.759	37.494	38.244	

Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 20-40jr

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse exploitatie en onderhoudskosten van het zwembad Binnenzee gedurende de laatste 20 jaar te dekken. Om deze kosten te dekken wordt er vanaf 2014 (€ 6.000,-) cumulatief in de reserve gestort. Het saldo in deze reserve is op 01-01-2022 € 216.847,-. De storting in 2022 bedraagt € 54.000,-.

Reserve sociaal domein

Wanneer bij het opmaken van de jaarrekening blijkt dat in een jaar minder geld is besteed dan werd ontvangen aan jeugd, zorg en werk, dan zal deze onderbesteding worden toegevoegd aan de reserve. De reserve is beschikbaar voor diverse taken op het terrein van jeugd, zorg en werk en voor de dekking van de mogelijke tekorten op de drie decentralisaties. Daarnaast wordt er in 2022 incidenteel € 1.000.000,- overgeheveld vanuit deze reserve naar de reserve kapitaallasten De Schelft.

Bedragen in €					
Reserve sociaal domein	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	4.101.727	2.838.847	2.606.697	2.606.697	2.606.697
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Project integrale toegang	200.000	200.000			
Jongeren op gezond gewicht 2020-2023	47.880	32.150			
Sociale kaart	15.000				
Overheveling naar reserve kapitaallasten De Schelft	1.000.000				

Reserve economische ontwikkeling en innovatiefonds

Vanaf 2022 wordt er vooralsnog geen beroep gedaan op de reserve economische ontwikkeling en innovatiefonds. Deze reserve financiert collectieve initiatieven van ondernemers. Deze reserve heeft een stand van € 98.000,-.

Reserve exploitatiekosten Sancta Maria

Deze reserve is gevormd om de exploitatiekosten en onderhoudskosten in de openbare ruimte van de locatie Sancta Maria te dekken. Vooralsnog wordt er in 2022 geen beslag gelegd op deze reserve. Deze reserve heeft een stand van € 200.000,-.

Reserve sociale huurwoningen

De gemeenteraad heeft op 18 mei 2017 besloten om een bestemmingsreserve Sociale Huurwoningen te Noordwijk in te stellen met als doel het bevorderen van sociale huurwoningen. Vooralsnog wordt er vanaf 2022 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft op 01-01-2022 een stand van € 872.100,-.

Reserve onderhoud de Muze

Er is in het college van 13 oktober 2015 besloten om met ingang van 2017 jaarlijks € 56.700,- te storten in de reserve grootschalig onderhoud de Muze. In 2022 beschikt deze reserve over een bedrag van € 329.950,-.

Reserve ontwikkeling Space Campus

De gemeenteraad heeft op 12 juni 2018 besloten om € 3.000.000 te storten in een reserve Ontwikkeling Space Campus. In 2021 is er € 1.820.464,- onttrokken waardoor er in 2022 een bedrag resteert van € 691.000,-. Vooralsnog wordt er in 2022 geen beslag gelegd op deze reserve.

Reserve riool

Deze egalisatiereserve is bedoeld om het overschot c.q. te kort van het product riolering op rekeningbasis in deze reserve te storten respectievelijk te onttrekken. Dat geldt niet voor opgehaalde gelden die per balansdatum (bij de rekening) nog niet zijn besteed door onder andere het uitstellen van investeringen (lagere kapitaallasten dan begroot). Dit bedrag moet immers in de voorziening voor riolering ex. artikel 44, lid 2 BBV worden opgenomen. De egalisatiereserve is bedoeld voor de budgettaire afwijkingen in de exploitatiekosten en jaarlijks onderhoud van de riolering (een andere optie is om dit in het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening op te nemen). In 2022 zit er een bedrag van € 38.477,- in deze reserve.

Reserve uitvoering verkeersplan

De reserve zal worden ingezet voor de realisering van voorstellen die opgenomen zullen worden in het verkeerscirculatieplan. In 2021 is er € 100.000,- onttrokken uit deze reserve voor realisatie verkeerscirculatieplannen, waardoor er in 2022 een bedrag resteert van € 12.247,-. Vooralsnog wordt er in 2022 geen beslag gelegd op deze reserve.

Reserves ter dekking kapitaallasten

Reserve onderwijshuisvesting

Om te voorkomen dat de algemene reserve wordt belast met fluctuaties in uitgaven voor onderwijs, is een 'bestemmingsreserve onderwijshuisvesting" gevormd, waarin structureel stortingen worden gedaan ten laste van het product onderwijshuisvesting. In 2022 wordt het beschikbare bedrag ter dekking van kapitaallasten (€ 2.258.069,-) voor de scholen in Noordwijkerhout aan deze reserve toegevoegd. Dit bedrag komt ten laste van de reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout. Hiermee wordt een uniforme relatie gelegd van de omvang van de kapitaallasten van alle scholen in de gemeente Noordwijk met de hoogte van de storting in de reserve onderwijshuisvesting.
De toevoeging in 2022 op basis van IHP bedraagt € 329.948,-. Daarnaast wordt er € 50.000,- onttrokken uit deze reserve voor de huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof.

Bedragen in €					
Reserve onderwijshuisvesting	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	2.495.082	5.033.099	5.125.919	5.265.706	5.453.321
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	50.000	50.000	50.000	50.000	
De toevoegingen aan deze reserve betreffen:					
IHP	329.948	142.820	189.787	237.615	
Toevoeging vanuit reserve kpl activa NWH voor IHPN NWH	2.258.069				

Reserve peuters: GOA en huisvesting

Deze reserve is bestemd met als doel het nader te ontwikkelen Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid op basis van de nieuwe wetgeving en de verplaatsing van een groep van peuterspeelzaal Pippeloentje bij oplevering van het nieuwe te bouwen multifunctioneel gebouw in Boechorst. In 2021 wordt een bedrag van € 1.244,- onttrokken voor de kapitaallasten van de peuterspeelzaal. In de jaren hierna zijn de kapitaallasten opgenomen binnen de lopende begroting. In 2022 zal er geen beroep meer worden gedaan op deze reserve en zal het saldo ad. € 44,- vrijvallen ten gunste van de algemene reserve, zodat deze reserve opgeheven kan worden.

Reserve kapitaallasten sportaccommodatie Duinwetering

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de sporthal. In 2022 wordt er incidenteel € 3.982.111,- toegevoegd aan deze reserve, zodat het volledige bedrag van de boekwaarde in de reserve aanwezig is (conform BBV).

Bedragen in €					
Reserve KL sportaccommodatie Duinwetering	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	4.185.213	7.927.109	7.686.894	7.446.679	7.206.464
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Afschrijving sporthal	240.215	240.215	240.215	240.215	
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Toevoeging in verband met kapitaallasten reserves (conform BBV)	3.982.111				

Reserve kapitaallasten zwembad Binnenzee

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van het zwembad. In 2022 wordt er incidenteel € 4.270.307,- toegevoegd aan deze reserve, zodat het volledige bedrag van de boekwaarde in de reserve aanwezig is (conform BBV).

Bedragen in €					
Reserve kapitaallasten zwembad Binnenzee	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	4.476.247	8.481.507	8.216.460	7.951.413	7.686.366
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Afschrijving zwembad	265.047	265.047	265.047	265.047	
De toevoegingen aan deze reserve betreffen:					
Toevoeging in verband met kapitaallasten reserves (conform BBV)	4.270.307				

Reserve kapitaallasten SJC/Poppodium

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de complex SJC en Poppodium. In 2022 wordt er incidenteel € 10.007.143,- toegevoegd aan deze reserve, zodat het volledige bedrag van de boekwaarde in de reserve aanwezig is (conform BBV).

Bedragen in €					
Reserve kapitaallasten SJC/ Poppodium	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	3.858.858	13.519.597	13.173.193	12.826.789	12.480.385
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Afschrijving	346.404	346.404	346.404	346.404	
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Toevoeging in verband met kapitaallasten reserves (conform BBV)	10.007.143				

Reserve nieuwe investeringen

Deze reserve is gevormd om kapitaallasten van toekomstige investeringsambities te dekken. Vanaf 2019 is er voor 3 jaar jaarlijks een bedrag van € 559.000,- gestort in deze reserve om aan de investeringsambitie te kunnen voldoen. In 2022 wordt er incidenteel € 5.019.983,- onttrokken uit deze reserve om de reserves kapitaallasten SJC/Poppodium, zwembad Binnenzee en accommodatie Duinwetering op noodzakelijk niveau te brengen ter hoogte van de boekwaarden. Overigens wordt er in 2022 een bedrag gestort van € 2 miljoen vanuit de reserve winst uit grondbedrijf voor de investering beheer openbare ruimte Duineveld.

Bedragen in €					
Reserve nieuwe investeringen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	9.074.487	5.465.668	4.882.822	4.299.976	4.037.044
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Kapitaallasten KSN	17.000	17.000	17.000	17.000	
Kapitaallasten Kloosterplein	5.990				
Kapitaallasten parkeerterrein Nicolaas Barnhoornweg	20.885	20.885	20.885	20.885	
Kapitaallasten uitstraling winkelstraten en KW boulevard	32.762	32.762	32.762	32.762	
Kapitaallasten herinrichting Jeroensplein	11.326	11.326	11.326	11.326	
Kapitaallasten verlengde Beeklaan (groen)	48.100	48.100	48.100	48.100	
Kapitaallasten reconstructie verlengde Beekln (verhardingen)	20.000	20.000	20.000	20.000	
Kapitaallasten verplaatsen weekmarkt Kloosterplein	16.588	16.588	16.588	16.588	
Kapitaallasten varianten studie centrale huisvesting	18.000	18.000	18.000	18.000	
Kapitaallasten facilitaire voorzieningen	62.798	62.798	62.798	62.798	
Kapitaallasten tijdelijke huisvesting gem. organisatie 2020	9.224	9.224	9.224	9.224	
Kapitaallasten tijdelijke huisvesting	319.913	319.913	319.913		
Kapitaallasten parkeerplaatsen Noordwijk aan Zee	6.250	6.250	6.250	6.250	
Vrijval in verband met kapitaallasten reserves (conform BBV)	5.019.983				
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Investering beheer OR Duineveld (vh CP 1e fase)	2.000.000				

Reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout

De reserve is gevormd om kapitaallasten van activa in Noordwijkerhout te dekken.
In navolging van de wijze waarop de reserves kapitaallasten SJC/Poppodium, zwembad Binnenzee en accommodatie Duinwetering zijn ingesteld (conform BBV) en om de lasten beter te kunnen monitoren zijn er aparte reserves gevormd voor sportpark De Boekhorst en de Duinpan. De bedragen ter hoogte van de boekwaarden voor sportpark De Boekhorst en de Duinpan worden uit deze reserve onttrokken en gestort in de hiervoor gevormde reserves. Daarnaast wordt er € 2.258.069.- overgeheveld naar de reserve onderwijshuisvesting voor het integraal huisvestingsplan (IHP) Noordwijkerhout.

Bedragen in €					
Reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	19.680.285	0	0	0	0
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Overheveling boekwaarde naar res. sportpark De Boekhorst	16.135.330				
Overheveling boekwaarde naar res. De Duinpan	1.286.886				
Overheveling restant voor IHP NWH naar res. onderwijshuisvesting	2.258.069				

Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst

In navolging van de wijze waarop de reserves kapitaallasten SJC/Poppodium, zwembad Binnenzee en accommodatie Duinwetering zijn ingesteld en om de lasten beter te kunnen monitoren zijn er aparte reserves gevormd voor sportpark De Boekhorst en De Duinpan. De onttrekkingen stonden voorheen in de reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout maar sinds 2022 in deze reserve. Daarnaast wordt er in 2022 incidenteel € 16.135.330,- overgeheveld vanuit de reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout in deze reserve ter hoogte van de boekwaarde ter dekking van de kapitaallasten.

Bedragen in €					
Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	0	15.421.029	14.706.728	13.992.427	13.431.821
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Voorbereiding Boekhorst	153.695	153.695	153.695		
Sportpark Boekhorst	560.606	560.606	560.606	560.606	
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Overheveling boekwaarde vanuit reserve kpl activa NWH (9910083)	16.135.330				

Reserve kapitaallasten De Duinpan

In navolging van de wijze waarop de reserves kapitaallasten SJC/Poppodium, zwembad Binnenzee en accommodatie Duinwetering zijn ingesteld (conform BBV) en om de lasten beter te kunnen monitoren zijn er aparte reserves gevormd voor sportpark De Boekhorst en De Duinpan. De onttrekkingen stonden voorheen in de reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout maar sinds 2022 in deze reserve. Daarnaast wordt er in 2022 incidenteel € 1.286.886,- overgeheveld vanuit de reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout in deze reserve ter hoogte van de boekwaarde ter dekking van de kapitaallasten.

Bedragen in €					
Reserve kapitaallasten De Duinpan	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	0	1.242.784	1.198.682	1.154.580	1.110.478
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Kapitaallasten	44.102	44.102	44.102	44.102	
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Overheveling boekwaarde vanuit reserve kpl activa NWH (9910083)	1.286.886				

Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal

Deze reserve is door middel van een raadsbesluit in 2021 gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de tijdelijke multifunctionele hal. De investering bedraagt € 1.993.240,- en de afschrijvingstermijn is 5 jaar.

Bedragen in €					
Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	1.993.240	1.594.592	1.195.944	797.296	398.648
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
Kapitaallasten	398.648	398.648	398.648	398.648	

Reserve kapitaallasten De Schelft

In de raadsvergadering van 29 juni 2021 is bij de behandeling van de Perspectiefnota 2022 een ingediende motie over financiële dekking voor De Schelft aangenomen. In de motie is gevraagd om alle financiële mogelijkheden te onderzoeken om een multifunctionele hal met basaal zwembad te kunnen bouwen. De verwachte kosten netto investeringskomen van deze multifunctionele hal met basaal zwembad komen uit op € 12,5 miljoen. In de Begroting 2022-2025 is een reserve kapitaallasten De Schelft gevormd voor de netto investeringskosten van een multifunctionele hal zonder basaal zwembad en hiervoor is een bedrag van € 6,5 miljoen gestort ten laste van zes andere reserves. Voor de extra benodigde € 6 miljoen voor de bouw van een multifunctionele hal met basaal zwembad wordt een separaat voorstel ingediend.

Bedragen in €					
Reserve kapitaallasten De Schelft	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	0	6.500.000	6.500.000	6.500.000	6.500.000
De toevoegingen aan deze reserve betreffen:					
Toevoeging vanuit algemene reserve	250.000				
Toevoeging vanuit reserve weerstandsvermogen	750.000				
Toevoeging vanuit de reserve startersleningen	2.500.000				
Toevoeging vanuit de ICT instandhoudingsreserve	750.000				
Toevoeging vanuit de reserve sociaal domein	1.000.000				
Toevoeging vanuit de reserve Nuon	1.250.000				

Reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal
In de raadsvergadering van 13 juli 2021 is het raadsvoorstel Nieuwe raadzaal 2021 behandeld. Conform het voorstel heeft de gemeenteraad gekozen om het college te vragen het scenario van een nieuwe raadzaal in de binnentuin van het gemeentehuis in Noordwijk verder uit te werken. In de begroting 2022 worden hiervoor de benodigde middelen gereserveerd. Het te investeren bedrag is begroot op € 1.817.750,-.

Bedragen in €					
Reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	0	1.817.750	1.817.750	1.817.750	1.817.750
De toevoeging aan deze reserve betreft:					
Toevoeging vanuit reserve Nuon	1.817.750				

Beheerreserves

Egalisatiereserve groen
Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begroting niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. Overschotten binnen het product groen in de beheersbegroting zullen worden gestort in deze reserve. Het saldo van de reserve is nihil. Bij de actualisatie van het nieuw geharmoniseerd groenbeheerplan zal gedefinieerd worden hoe om te gaan met deze reserve.

Egalisatiereserve verhardingen
Om fluctuaties over een reeks van begrotingsjaren op te kunnen vangen wordt er gebruik gemaakt van een Egalisatiereserve verhardingen. Voorheen werd deze alleen voor het kapitaalgoed wegen gebruikt. Met de vaststelling van het beleidsplan Civiele Kunstwerken 2021-2024 op 28 september 2021 heeft de gemeenteraad besloten om deze reserve ook voor civiele kunstwerken -een brug is een onderdeel van de weg- te gaan inzetten. De onderhoudskosten van bruggen kunnen net als van wegen namelijk sterk fluctueren afhankelijk van gebruiks- en weersinvloeden (zoals veranderende verkeersbelasting, vorst, strooizout). De stand van deze reserve op 01-01-22 is € 1.357.849,-

Egalisatiereserve onderhoud gymlokalen
Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 01-01-22 is € 448.840,-.

Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen
Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 01-01-22 is € 1.959.613,-.

Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen
Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 01-01-22 is € 1.328.283,-.

Reserve overdracht N451
Deze reserve is gevormd vanuit een incidentele bijdrage van de provincie met als doel het herstellen van de tunnelbak in de Achterweg. De stand van deze reserve op 01-01-22 is € 480.165,-.

Reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin
Bij het raadsbesluit van 1 februari 2012 is besloten om een reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin in te stellen met als doel; de ongedekte beheerskosten te dekken.
Met deze reserve zijn de kosten voor een groot deel gedekt voor een periode van 10 jaar. Na 10 jaar is inzichtelijk te maken wat de kosten definitief zullen zijn. De stand van deze reserve op 01-01-22 is € 481.361,-.

Reserve openbare verlichting
De vervangingen en het beheer en onderhoud van openbare verlichting kunnen de komende vier jaar binnen de bestaande budgetten uitgevoerd worden. Dit blijkt uit het door de gemeenteraad op 16 maart 2021 vastgestelde beleids- en beheerplan Openbare Verlichting 2021-2025. De fluctuaties in de kosten over de begrotingsjaren kunnen via de Egalisatiereserve openbare verlichting opgevangen worden (de begrote stand van deze reserve op 01-01-2022 is € 853.726).

Om de openbare verlichting ook op lange termijn goed te kunnen laten functioneren zodat mensen op een veilige manier gebruik kunnen blijven maken van de openbare ruimte, moet rekening worden gehouden met jaarlijkse vervangingsinvesteringen. Hierdoor zal in de toekomst een jaarlijkse cumulatie van kapitaallasten gaan optreden waardoor uiteindelijk een hoger budget voor openbare verlichting nodig zal zijn. Ook zien we dat de kosten van het vervangen van drivers op termijn gaan toenemen. Dat komt omdat drivers onderdeel zijn van ledverlichting, die de standaard is bij het vervangen van bestaande conventionele verlichting. De komende jaren zal ook voor de lange termijn een vervangingsplan voor openbare verlichting opgesteld gaan worden, waarbij dan ook wordt bekeken hoe het huidige saldo van de Reserve openbare verlichting bestemd kan gaan worden.

Egalisatiereserve baggeren
Het baggeren van de watergangen wordt uitgevoerd om een goede opslag, afvoer van water, waterkwaliteit, uitstraling en gebruik te borgen. Het strategische en operationele beheer van de watergangen is in het door college van B&W op 8 juni 2021 vastgestelde beheerplan onderhoud watergangen 2020-2030 beschreven. De gemeenteraad is met een brief (ID 2238) op 10 juni 2021 hierover door het college geïnformeerd.
Het jaarlijks begrote bedrag voor baggeren komt volgens het geactualiseerde beheerplan uit op € 225.000 per jaar. In het voorgaande beheerplan van de kern Noordwijk was berekend dat er een bedrag van € 1,3 miljoen in 2025 nodig was voor het afvoeren van de baggerspecie uit hoofdwatergangen. Daarvoor is er een jaarlijkse storting in de reserve gedaan van € 144.000,-. Nu is er een nieuwe berekening gemaakt van welke kosten de gemeente kan verwachten en die zijn fors lager. Derhalve is die jaarlijkse storting in de reserve komen te vervallen. Daar staat tegenover dat conform het nieuwe beheerplan baggeren het onderhoudsbudget met € 134.000,- is opgehoogd (per saldo dus € 10.000 voordeel) naar totaal € 225.000 benodigd onderhoudsbudget per jaar.
De uitgaven fluctueren per jaar waardoor jaarlijks het overschot of tekort voor de baggerwerkzaamheden wordt gestort respectievelijk onttrokken aan de reserve baggeren. De reserve is met een stand op 01-01-22 van € 829.000,- toereikend om de fluctuaties op te vangen.

Reserveprojecten Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek
Het doel van deze reserve is om de schommelingen in de onderhoudskosten en de bijdrage ten behoeve van projecten uit het gebiedsprogramma op te vangen. De stand van deze reserve op 01-01-22 is € 148.371,-.

Overige reserves

Reserve winst uit grondbedrijf

Het doel van de reserve winst uit grondbedrijf is het dekken van mogelijke exploitatieverliezen uit grondexploitaties. De reserve wordt gevoed uit positieve grondexploitaties en aangewend ter dekking van het verlies bij afsluiting van een complex. Daarnaast zijn de verwachte winsten vanuit de complexen wel meegenomen in het overzicht reserves en voorzieningen, maar niet meegenomen in de exploitatie.

Bedragen in €					
Reserve winst uit grondbedrijf	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per reserve per 1 januari	11.313.319	9.348.021	10.074.069	10.041.854	9.215.746
De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:					
investering Beheer OR Duineveld (vh CP 1e Fase)	2.000.000				
Vennootschapsbelasting	127.000	57.000	5.000		
Uren Grondbedrijf alg p249 grondbedrijf 2017-2020	442.204	449.722	457.367	465.143	
Overhead over uren Grondbedrijf alg P249 (68% uren P249)	300.699	305.811	311.010	316.297	
Rente Gronden in staatC P249 (min Wilhelminastr)	96.447	89.632	100.560	103.999	
Bijdrage RIF	964.006	637.278	637.278		
De toevoegingen aan deze reserve betreffen:					
Tussentijdse winstneming Space Business Park	1.100.000	1.160.000	1.230.000	59.331	
Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)	430.000	774.491			
Tussentijdse winstneming Joh. Van Hoornstraat	97.058				
Anterieure overeenkomst BAVO-terrein RIF	338.000	331.000	249.000		

Voorzieningen

Totaaloverzicht van de voorzieningen

Bedragen in € Overzicht van de voorzieningen	Begroot Saldo 1-1-2022	Begroot Saldo 1-1-2023	Begroot Saldo 1-1-2024	Begroot Saldo 1-1-2025	Begroot Saldo 1-1-2026
Voorziening afvalinzameling en -verwerking	244.520	73.818	58.921	17.217	11.978
Voorziening riolering	8.561.958	9.220.460	9.902.219	10.636.898	11.381.413
Voorziening pensioenen wethouders	6.589.417	6.476.847	6.393.204	6.326.330	6.272.306
Voorziening dubieuze debiteuren	152.748	152.748	152.748	152.748	152.748
Voorzienbare verliezen Grondbedrijf	7.408.402	2.355.402	0	0	0
Voorziening begraafplaats	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	**22.957.045**	**18.279.275**	**16.507.092**	**17.133.193**	**17.818.445**

Toelichting op staat van voorzieningen

Voorziening afvalinzameling en -verwerking
Het doel van deze voorziening is om de middelen beschikbaar te hebben om grote schommelingen of tariefstijgingen van de afvalstoffenheffingen te voorkomen. In 2022 wordt er uit de voorziening een bedrag onttrokken van € 170.702,- voor de afbouw van deze voorziening.

Voorziening riolering
De financiering van de aanleg, het beheer, het onderhoud, de vervanging en de verbetering van riolering dienen als middel om te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht tot inzameling en transport van afvalwater. Het uitgangspunt bij de tariefstelling van de rioolheffing is om de geraamde lasten waarvoor de heffing wordt geheven volledig te dekken uit de geraamde baten van de heffing (100% kostendekkendheid). Aanvankelijk zijn de jaarlijkse lasten van riolering hoger dan de opbrengsten uit de rioolheffing, maar is dat in latere jaren omgekeerd het geval wanneer de rioolheffing geleidelijk is gestegen. Derhalve wordt in 2022 een bedrag van € 444.038,- onttrokken aan de voorziening riolering. In het riooltarief worden ook spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen meegenomen. Voor 2022 wordt hiervoor een bedrag van € 1.102.540,- in de voorziening gestort.

Voorziening pensioenen wethouders
De voorziening is getroffen voor de mogelijk toekomstige pensioenen c.q. waardeoverdrachten van de voormalige wethouders. Op basis van de actuariële waarde berekening wordt in 2022 een bedrag van € 118.000,- aan de voorziening toegevoegd. Daarnaast wordt er een bedrag aan de voorziening onttrokken van € 230.570,- voor pensioenpremies.

Voorziening dubieuze debiteuren
Deze voorziening is bedoeld ter bekostiging van eventueel af te boeken debiteuren. Vooralsnog zijn er nog geen debiteuren oninbaar verklaard.

Voorzienbare verliezen Grondbedrijf
Deze voorziening is getroffen op basis van het BBV. Als gevolg hiervan zijn bij de voorgaande jaarrekeningen enkele bedragen gestort in deze voorzieningen voor voorzienbare verliezen grondbedrijf.
Bij het afsluiten van de complexen Offem-Zuid en Schippersvaartweg in 2022 zal er een uitname van respectievelijk € 4.942.000,- en € 111.000,- plaatsvinden. Het resterende bedrag wordt in 2023 onttrokken in verband met het afsluiten van de complexen Maarten Kruytstraat (€ 2.022.000,-) en Leefbaarheidsimpuls De Zilk (€ 333.402,-).

Voorziening begraafplaats

Deze voorziening is bestemd voor de dekking van kosten van het ruimen van graven op de algemene begraafplaats, het plegen van groot onderhoud en toekomstige uitbreiding. Ten einde de tarieven zo veel mogelijk te stabiliseren is deze voorziening ingesteld. Voor 2022 wordt er nihil onttrokken in het kader van de kostendekkendheid van de tarieven begraafplaats.

3.8 Overzicht incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het overzicht van de incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma ziet er als volgt uit:

Bedragen in €					
Incidentele/ structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**S/I**
Toevoegingen					
Programma 1					
Jaarlijkse toevoeging ICT instandhoudingsres.	885.000	895.000	905.000	915.000	Incidenteel
Storting van voorfinanciering frictiekosten 2018	770.000				Incidenteel
Nieuwe reserve voor kapitaallasten De Duinpan	1.286.886				Incidenteel
Toevoeging vanuit res. Nuon naar reserve kpl Raadzaal	1.817.750				Incidenteel
Vrijval vanuit reserve peuters naar Algemene reserve	44				Incidenteel
Programma 2					
Jaarlijkse toevoeging reserve strandveiligheid	38.000	39.000	40.000	41.000	Incidenteel
Programma 5					
IHP Noordwijk	329.948	142.820	189.787	237.615	Structureel
Toevoeging reserve voor kapitaallasten IHPN NWH	2.258.069				Incidenteel
Programma 6					
Huur inkomsten Zwembad	36.038	36.759	37.494	38.244	Incidenteel
Jaarlijkse storting exploitatie zwembad	54.000	60.000	66.000	72.000	Incidenteel
Jaarlijkse storting onderhoud de Muze	56.700	56.700	56.700	56.700	Incidenteel
Jaarlijkse storting kapitaallasten Sporthal Duinwetering	57.000	61.500	66.000	70.500	Structureel
Jaarlijkse storting kapitaalllasten zwembad	119.022	133.022	147.022	161.022	Structureel
Jaarlijkse storting kapitaallasten SJC	60.000	70.000	80.000	90.000	Structureel
Extra jaarlijkse storting kapitaallasten SJC	75.000	75.000	75.000	75.000	Structureel
Toevoeging i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	3.982.111				Incidenteel
Toevoeging i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	4.270.307				Incidenteel
Toevoeging i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	10.007.143				Incidenteel
Nieuwe reserve voor kapitaallasten sportpark De Boekhorst	16.135.330				Incidenteel
Toevoeging vanuit algemene reserve naar reserve De Schelft	250.000				Incidenteel
Toevoeging vanuit res. weerstandsvermogen naar reserve De Schelft	750.000				Incidenteel
Toevoeging vanuit res. Nuon naar reserve De Schelft	1.250.000				Incidenteel
Toevoeging vanuit res. ICT instandhouding naar reserve De Schelft	750.000				Incidenteel
Toevoeging vanuit res. startersleningen naar reserve De Schelft	2.500.000				Incidenteel
Toevoeging vanuit res. Sociaal domein naar reserve De Schelft	1.000.000				Incidenteel
Programma 8					
Jaarlijkse storting reserve baggeren	0	0	0	0	Incidenteel
Storting vanuit product baggeren	0	0	0	0	Incidenteel
Programma 9					
Investering beheer OR Duineveld (vh CP 1e fase)	2.000.000				Incidenteel
Tussentijdse winstneming Space Business Park	1.100.000	1.160.000	1.230.000	59.331	Incidenteel
Tussentijdse winstneming Duineveld	430.000	774.491			Incidenteel
Tussentijdse winstneming Joh. Van Hoornstraat	97.058				Incidenteel
Anterieure overeenkomst BAVO- RIF	338.000	331.000	249.000		Incidenteel
Totaal toevoegingen reserves	**52.703.406**	**3.835.292**	**3.142.003**	**1.816.412**	
Onttrekkingen					
Programma 1					
Programma dienstverlening	200.000				Incidenteel
Personeelskosten 2020-2024	357.997	215.000			Incidenteel
Kapitaallasten Het Nieuwe Werken	62.798	62.798	62.798	62.798	Structureel
Kapitaallasten Tijdelijke huisvesting	319.913	319.913	319.913		Structureel
Kapitaallasten Tijdelijke huisvesting gem. organisatie	9.224	9.224	9.224	9.224	Structureel
Kapitaallasten varianten studie centrale huisvesting	18.000	18.000	18.000	18.000	Structureel
Uren grondbedrijf (product 249 Grondbedrijf algemeen)	442.204	449.722	457.367	465.143	Incidenteel
Overhead uren grondbedrijf product 249	300.699	305.811	311.010	316.297	Incidenteel
Bijdrage RIF	964.006	637.278	637.278	0	Incidenteel
Rente Gronden in staatC P249 (min Wilhelminastr)	96.447	89.632	100.560	103.999	Incidenteel
Uitname voor regulier IP conform ICT instandhoudingsplan	125.000	125.000	125.000	125.000	Incidenteel
Kapitaallasten C Automatisering	417.352	117.617	55.676	34.121	Structureel
Kapitaallasten C Informatisering	426.473	407.265	284.575	163.841	Structureel
Kapitaallasten Investeringsplan ICT	71.846	558.445	638.667	843.107	Structureel
Kapitaallasten Duinpan	44.102	44.102	44.102	44.102	Structureel
Vrijval i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	13.239.578				Incidenteel
Vrijval i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	5.019.983				Incidenteel
Overheveling vanuit res. activa NWH voor kpl sportpark De Boekhorst	16.135.330				Incidenteel
Overheveling vanuit res. activa NWH voor kpl res. De Duinpan	1.286.886				Incidenteel
Overheveling voor kpl IHPN NWH naar res. onderwijshuisvesting	2.258.069				Incidenteel
Overheveling vanuit algemene reserve naar reserve De Schelft	250.000				Incidenteel
Overheveling vanuit res. weerstandsvermogen naar reserve De Schelft	750.000				Incidenteel
Overheveling vanuit res. Nuon naar reserve De Schelft	1.250.000				Incidenteel
Overheveling vanuit res. ICT instandhouding naar reserve De Schelft	750.000				Incidenteel
Vrijval vanuit res. startersleningen naar reserve De Schelft	2.500.000				Incidenteel
Overheveling vanuit res. Sociaal domein naar reserve De Schelft	1.000.000				Incidenteel
Overheveling vanuit res. Nuon naar reserve kpl Raadzaal	1.817.750				Incidenteel
Vrijval vanuit reserve peuters in de algemene reserve	44				Incidenteel

Bedragen in € Incidentele/ structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves	2022	2023	2024	2025	S/I
Programma 2					
Bijdragen aan investeringen NRB	35.657	59.894	26.507	35.658	Incidenteel
Programma 3					
Kapitaallasten Parkeerterrein Nicolaas Barnhoornweg	20.885	20.885	20.885	20.885	Structureel
Kapitaallasten herinrichting Jeroensplein	11.326	11.326	11.326	11.326	Structureel
Kapitaallasten rec. Verlengde Beeklaan (verhardingen)	20.000	20.000	20.000	20.000	Structureel
Kapitaallasten parkeerplaatsen Noordwijk aan zee	6.250	6.250	6.250	6.250	Structureel
Programma 4					
Economische agenda Duin en Bollenstreek	212.920				Incidenteel
Kapitaallasten verplaatsen weekmarkt	16.588	16.588	16.588	16.588	Structureel
Kapitaallasten Kloosterplein	5.990				Structureel
Kapitaallasten winkelstraten en KW Boulevard	32.762	32.762	32.762	32.762	Structureel
Retail- Horecavisie	338.900	361.400			Incidenteel
Stichting Bloemencorso Bollenstreek			36.092		Incidenteel
Programma 5					
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	50.000	50.000	50.000	50.000	Incidenteel
Programma 6					
Exploitatie en onderhoud zwembad	302.474	302.515	450.313	285.824	Incidenteel
Jongeren op gezond gewicht 2020-2023	47.880	32.150			Incidenteel
Kapitaallasten sporthal duinwetering	240.215	240.215	240.215	240.215	Structureel
Kapitaallasten zwembad	265.047	265.047	265.047	265.047	Structureel
Kapitaalasten SJC	346.404	346.404	346.404	346.404	Structureel
Kapitaallasten KSN	17.000	17.000	17.000	17.000	Structureel
Kapitaallasten voorbereiding Boekhorst (120010)	153.695	153.695	153.695		Structureel
Kapitaallasten sportpark Boekhorst (240168-240170-230157)	560.606	560.606	560.606	560.606	Structureel
Jaarlijkse exploitatielasten tijdelijke multifunctionele hal	21.000	21.000	21.000	21.000	Incidenteel
Jaarlijkse rentelasten tijdelijke multifunctionele hal	19.932	19.932	19.932	19.932	Structureel
Afschrijving tijdelijke multifunctionele hal	398.648	398.648	398.648	398.648	Structureel
Programma 7					
Project integrale toegang	200.000	200.000			Incidenteel
Sociale kaart	15.000				Incidenteel
Programma 8					
Handhaving strijdig grondgebruik ISG-gebied/ ODWH	177.498	177.498			Incidenteel
Inhaalslag groot onderhoud groen Nwh en De Zilk	200.000				Incidenteel
Kapitaallasten verlengde Beeklaan (groen)	48.100	48.100	48.100	48.100	Structureel
Achterstanden Groen	350.000				Incidenteel
Programma 9					
Versterken coördinatie bouwstromen vanuit woningbehoefte	100.000				Incidenteel
Handhaving huisvestingsregelgeving	175.000	175.000	175.000		Incidenteel
Vennootschapsbelasting	127.000	57.000	5.000		Incidenteel
Investering Beheer OR Duineveld (vh CP 1e Fase)	2.000.000				Incidenteel
Totaal onttrekkingen reserves	**56.630.478**	**6.953.722**	**5.985.540**	**4.581.877**	

3.9 Overzicht overhead

De overhead wordt centraal begroot en verantwoord onder de algemene dekkingsmiddelen. De geraamde kosten van de overhead komen voor het begrotingsjaar 2022 uit op een bedrag van € 15.876.603,-
Er wordt één uitzondering gemaakt op het centraal begroten van overhead. Er wordt overhead toegerekend aan de grondexploitaties, waarbij de opslag van overhead op het (directe) uurtarief 68% is. Dit komt neer op een bedrag van € 706.843,- toegerekend aan de grondexploitaties voor het begrotingsjaar.
Dit is overeenkomstig de Financiële verordening Noordwijk 2019 artikel14.

Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven van de heffingen en leges (afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) worden overheadkosten extracomptabel toegerekend. Dat gebeurt op basis van een opslagpercentage over de kosten van het betreffende taakveld. De berekening van dit percentage overhead is als volgt: de totale kosten overhead / totale omzet begroting exclusief reserves. Het percentage overhead wordt conform de financiële verordening Noordwijk 2019 artikel14 eens in de 4 jaar berekend. Voor 2019 kwam dit percentage uit op 14% en dit percentage wordt ook voor het komende begrotingsjaar gehanteerd voor de kostentoerekening en het bepalen van de tarieven.

De indeling van de overhead is gebaseerd op de definitie uit Vensters voor bedrijfsvoering en omvat PIJOFACH-kosten: Personeel, Informatievoorziening, Juridisch, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting. In de toelichting in het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV en in de BBV-notitie Overhead wordt nader toegelicht welke kosten hier precies onder vallen.

3.10 Investeringen

Investeringen hebben als kenmerk dat zij duurzaam zijn. Een investering gaat meerdere jaren mee. Op het moment dat een investering plaatsvindt (aanschaf, bouw) worden uitgaven gedaan. Deze uitgaven leiden echter niet direct tot lasten in de exploitatiebegroting. Op de investering wordt afgeschreven. Toerekening van de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de exploitatie vindt voor de eerste maal plaats in het jaar, nadat de investering is opgeleverd.

Investeringsplan

Het Investeringsplan 2022–2025 is opgesteld vanuit de investeringsplanning voor de periode 2021–2024 met daaraan toegevoegd de jaarschijf 2025. De jaarschijf 2025 is gevuld met nieuwe plannen. Ook in de jaren 2022–2024 zijn nieuwe investeringen toegevoegd en investeringen in tijd verschoven.

In onderstaand overzicht zijn de nieuwe investeringen vermeld, die door de organisatie zijn opgegeven. De kapitaallasten hiervan passen binnen het huidige kapitaallastenniveau. Om deze reden zijn deze lasten dan ook al in de cijfers van deze begroting verwerkt.

Bedragen x €	Investeringen			
Nieuwe investeringen per programma	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Programma 3 Verkeer en parkeren				
Wijkrenovatie Zeeburg (elementen)		330.000	1.500.000	
Vervanging van oeverconstructies o.a. langs Leidsevaart	250.000		140.000	140.000
Lichtbeleid (kernen Noordwijk/Noordwijkerhout)	20.000			
Vervanging wegen elementen cfm beleidsplan				360.000
Vervanging wegen asfalt cfm beleidsplan				150.000
Vervanging betonnen kades en bruggen	721.500		240.500	
Vervanging bruggen (kleine constructies/hout)			65.000	78.000
Parallel Boulevard (fase 4)			500.000	
Subtotaal	**991.500**	**330.000**	**2.445.500**	**728.000**
Programma 4 Economie				
Openbare toiletvoorziening Hoofdstraat 129	80.000			
Subtotaal	**80.000**	**0**	**0**	**0**
Programma 6 Sport en cultuur				
Motie uitbreiding speelplekken in 3 buurten	100.000			
Bouwindexatie Lageweg	1.900.000			
Subtotaal	**2.000.000**	**0**	**0**	**0**
Programma 8 Duurzaamheid en leefomgeving				
Uitbreiding ondergrondse afvalcontainers Strand	13.300			
Parallel Boulevard (fase 4)			500.000	
Dekking uit voorziening riolering			*-500.000*	
Subtotaal	**13.300**	**0**	**500.000**	**0**
Waarvan gedekt door bijdrage uit kostendekkende heffing	**0**	**0**	**-500.000**	**0**
Totaal Investeringen	**3.084.800**	**330.000**	**2.945.500**	**728.000**
Waarvan gedekt door bijdrage uit kostendekkende heffing	***0***	***0***	***-500.000***	***0***

Het totaaloverzicht van de investeringen (inclusief de nieuwe investeringen) per programma ziet er voor 2022 tot en met 2025 als volgt uit:

Bedragen x €				
Investeringen per programma	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning				
Instandhouding AUT 2021 3 jr	562.000	145.500	162.500	562.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	*-562.000*	*-145.500*	*-162.500*	*-562.000*
Instandhouding AUT 2021 4 jr	67.000			7.500
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	*-67.000*			*-7.500*
Instandhouding AUT 2021 5 jr	1.049.500	95.250	214.000	240.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	*-1.049.500*	*-95.250*	*-214.000*	*-240.000*
Instandhouding AUT 2021 15 jr				50.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding				*-50.000*
Instandhouding INF 2021 1/2jr	*16.945*	2.850	16.945	2.850
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	*-16.945*	*-2.850*	*-16.945*	*-2.850*
Instandhouding INF 2021 3jr	*23.531*		33.650	23.531
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	*-23.531*		*-33.650*	*-23.531*
Instandhouding INF 2021 4jr	*699.319*	131.379	75.000	75.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	*-699.319*	*-131.379*	*-75.000*	*-75.000*
Instandhouding INF 2021 5jr	*13.545*	42.910	457.867	76.732
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	*-13.545*	*-42.910*	*-457.867*	*-76.732*
Instandhouding INF 2021 7jr				79.140
Dekking uit reserve ICT-instandhouding				*-79.140*
Nieuwe raadzaal*	1.817.750			
Dekking uit reserve kapitaallasten raadzaal	*-1.817.750*			
Vervoermiddelen Openbare Werken		154.000		
Groot en rijdend materiaal Openbare Werken	12.500	83.500	50.000	
Subtotaal	**4.262.090**	**655.389**	**1.009.962**	**1.116.753**
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/ tarieven/bijdrage van derden	**-4.249.590**	**-417.889**	**-959.962**	**-1.116.753**
Programma 2 Veiligheid				
Geen investeringen in dit programma				
Subtotaal	**0**	**0**	**0**	**0**
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/ tarieven/bijdrage van derden	**0**	**0**	**0**	**0**
Programma 3 Verkeer en Parkeren				
Parkeerautomaten		364.000		
Wijkrenovatie Zeeburg (elementen)*	2.690.000	330.000	1.500.000	
Bestratingsmaterialen cfm Uvor	315.000	315.000	315.000	315.000
Vervanging van oeverconstructies	78.560	186.503	140.000	140.000
Vervanging van de oeverconstructie langs de Leidsevaart	250.000			
Lichtbeleid (kernen Noordwijk/Noordwijkerhout)	442.250	413.250	375.500	418.500
Vervanging wegen elementen cfm beleidsplan				360.000
Vervanging wegen asfalt cfm beleidsplan				150.000
Vervanging betonnen kades en bruggen	721.500		240.500	
Vervanging bruggen (kleine constructies/hout)			65.000	78.000
Parallel Boulevard (fase 4)*			500.000	
Subtotaal	**4.497.310**	**1.608.753**	**3.136.000**	**1.461.500**
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/ tarieven/bijdrage van derden	**0**	**0**	**0**	**0**
Programma 4 Economie				
Afvalbakken langs strand			25.000	
Renovatie strandafritten (vervangen stelconplaten, verlichting, afrastering paaltjes)	400.000	175.000	50.000	
Openbare toiletvoorziening Hoofdstraat 129	80.000			
Subtotaal	**480.000**	**175.000**	**75.000**	**0**
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/ tarieven/bijdrage van derden	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x €				
Investeringen per programma	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Programma 5 Onderwijs				
IHP, Wakersduin*	1.305.000			
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting	*-1.305.000*			
IHP, Noordwijkse School	200.000	2.206.500		
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting	*-200.000*	*-2.206.500*		
IHP, Uitvaltij 2		240.000		
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		*-240.000*		
IHP, Tijdelijke huisvesting Bronsgeest*		*750.000*		
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		*-750.000*		
IHP, Schapendel*		50.000	950.000	
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		*-50.000*	*-950.000*	
IHP, Het Duin*			50.000	1.787.500
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting			*-50.000*	*-1.787.500*
IHP, Duinpieper		50.000	762.500	
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		*-50.000*	*-762.500*	
IHP, Bronckhorst		50.000	50.000	1.737.500
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		*-50.000*	*-50.000*	*-1.737.500*
Uitbreiding Prinsenhof, incl. terrein en 1e inr.*	2.520.000			
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting	*-2.520.000*			
Subtotaal	**4.025.000**	**3.346.500**	**1.812.500**	**3.525.000**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	**-4.025.000**	**-3.346.500**	**-1.812.500**	**-3.525.000**
Programma 6 Sport en Cultuur				
Sportpark Nieuwe Zeeweg , renovatie veld 1 semiwaterveld hockey	190.000			
Sportpark Nieuwe Zeeweg, verlichting veld 1 t/m 3 hockey		60.000		
Sportpark Duinwetering, natuurgrasveld 4/5 renovatie		50.000		
Sportpark Duinwetering, verlichting voetbalvelden		50.000		
Bouwindexatie Lageweg	1.900.000			
Bouwindexatie Boekhorst*	870.720			
Bouwindexatie ivm uitloop Pas (stikstofdepositie)*	500.000			
Speelruimteplan	260.000	545.000	160.000	390.000
Motie uitbreiding speelplekken in 3 buurten	100.000			
Sportpark Nieuwe Zeeweg, natuurgrasveld renovatie Korfbal			50.000	
Duurzaamheidsmaatregelen Noordwijkse sportverenigingen	100.000	100.000	100.000	
Subtotaal	**3.920.720**	**805.000**	**310.000**	**390.000**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	**0**	**0**	**0**	**0**
Programma 7 Sociaal domein en Volksgezondheid				
Geen investeringen in dit programma	0	0	0	0
Subtotaal	**0**	**0**	**0**	**0**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x €				
Investeringen per programma	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving				
Ondergrondse afvalcontainers Strand	57.000			
Afvalcontainers	0	0	0	237.000
Maatregelen afvalscheiding	326.000	238.000	606.000	191.000
Dekking uit voorziening afvalinzameling en -verwerking	-326.000	-238.000	-606.000	-428.000
Verbetering riolering	1.686.018	1.083.731	958.997	974.341
Dekking uit voorziening riolering	*-1.686.018*	*-1.083.731*	*-958.997*	*-974.341*
Vervanging riolering	1.347.508	1.358.771	777.110	1.508.881
Parallel Boulevard (fase 4)*			500.000	
Dekking uit voorziening riolering	*-1.347.508*	*-1.358.771*	*-1.277.110*	*-1.508.881*
Subtotaal	**3.416.526**	**2.680.502**	**2.842.107**	**2.911.222**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	**-3.359.526**	**-2.680.502**	**-2.842.107**	**-2.911.222**
Programma 9 Wonen en Ruimte				
Geen investeringen in dit programma				
Subtotaal	**0**	**0**	**0**	**0**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	**0**	**0**	**0**	**0**

Totaal Investeringen	**20.601.646**	**9.271.144**	**9.185.569**	**9.404.475**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	**-11.634.116**	**-6.444.891**	**-5.614.569**	**-7.552.975**

Investeringsambities

Het reguliere investeringsplan was de afgelopen jaren in omvang begrenst tot een jaarlijks gemiddeld kapitaallastenniveau van circa € 4,6 miljoen. Gedurende 2021 is dit kapitaallastenniveau verhoogd met € 118.175,- in verband met inrichting parkeren Langevelderslag en de aanschaf van het politiebureau in Noordwijk. Deze verhoging is gecompenseerd door hogere parkeerinkomsten en huurinkomsten.

In 2021 heeft ook een harmonisatie van de financieringstechniek van het integraal huisvestingsplan onderwijsgebouwen plaats gevonden. In het oude Noordwijkerhout werden de investeringsbedragen voor onderwijsgebouwen gefinancierd vanuit het gemiddelde kapitaallastenniveau daar waar in Noordwijk dit gebeurde vanuit een berekening van het kapitaallastenniveau specifiek voor onderwijsgebouwen. De systematiek van Noordwijk is gehanteerd en hierdoor wordt een bedrag van € 582.023,- specifiek voor onderwijsgebouwen gereserveerd. Het gemiddelde kapitaallastenniveau voor de komende jaren (exclusief inflatie) komt met bovenstaande mutaties uit op circa € 4,1 miljoen.

De kapitaallasten van oude investeringen en van de in het investeringsplan 2022-2025 opgenomen investeringen worden binnen dit kapitaallastenniveau, welke is opgenomen in de Begroting, gedekt.

Daarnaast is er ook een aantal investeringsambities zoals gebiedsuitkering Koningin Wilhelmina Boulevard, parkeerdruk Noordwijk aan Zee en aansluiting Beeklaan-N206, waarvoor in het reguliere plan, en daarmee in de exploitatiebegroting, geen ruimte kan worden gevonden. In de dekking van de lasten van die investeringen moet op een andere manier worden voorzien. Om die reden zijn deze objecten niet opgenomen in het reguliere investeringsplan 2022-2025.

Over deze voornemens wordt de gemeenteraad in de volgende korte beschouwing geïnformeerd. Uitdrukkelijk wordt hierbij gemeld, dat vaststelling van de begroting 2022 niet van invloed is op het traject van besluitvorming van de onderstaande voornemens.

Deze plannen, inclusief de financierings-/dekkingsvoorstellen daarbij, worden allemaal afzonderlijk aan de gemeenteraad voorgelegd.

Financiering van deze ontwikkelingen

De huidige in de begroting opgenomen investeringsambities kunnen de komende jaren vanuit de reserve nieuwe investeringen gedekt worden. Deze reserve is gevormd in 2017 vanuit verschillende reserves en tot en met 2021 werd deze nog gevoed met een jaarlijkse storting van € 559.000,- vanuit de reserve grondbedrijf. De stand van de reserve verkoop Nuon aandelen bedraagt € 29,9 miljoen.

De ruimte in de reserve verkoop Nuon aandelen wordt in 2022 naar beneden bijgesteld doordat de Provincie Zuid-Holland, onze toezichthouder, van mening is dat aan structurele reservemutaties die verband houden met investeringen voorwaarden zijn verbonden.
Eén van de voorwaarden is dat het volledige bedrag van de boekwaarde in de reserve aanwezig dient te zijn. Wanneer dit niet het geval is zal de onttrekking slechts naar rato als structureel worden aangemerkt. Structureel sparen in de reserve om toe te groeien naar het benodigde niveau voldoet dus niet aan deze voorwaarde. Dit heeft tot gevolg dat de totale investeringsbedragen van SJC, Duinwetering en Zwembad Binnenzee gereserveerd moeten zijn in de reserves die gevormd zijn voor de dekking van de kapitaallasten van deze investeringen. De enige mogelijkheid om deze reserves op het noodzakelijke niveau te krijgen is om de reserve verkoop Nuon aandelen en de reserve nieuwe investeringen hiervoor aan te wenden. De totale reservering uit de reserve verkoop Nuon aandelen komt daarmee uit op: € 13.2 miljoen. Onze huidige werkwijze, waarbij we jaarlijks een oplopend bedrag terugstorten in reserves, blijft gehandhaafd. In plaats van een storting in de kapitaallastenreserves zullen deze bedragen (jaarlijks circa € 311.000,-) nu worden toegevoegd aan de reserve verkoop Nuon aandelen, waarmee de reservering van € 13,2 miljoen op termijn weer wordt gecompenseerd. Bij de commissie BBV is het vraagstuk over de door ons gebruikte methode neergelegd. Vooralsnog is hierop geen antwoord ontvangen. De kans dat de commissie BBV af zal wijken van de door haar opgestelde regels lijkt overigens klein.

In 2021 is het besluit genomen over de bouw van een nieuwe raadzaal. De begrote kosten hiervan bedragen circa € 1,8 miljoen en zijn uit deze reserve onttrokken en toegevoegd aan een nieuwe reserve nieuwe raadzaal. De stand van de reserve verkoop Nuon aandelen komt met bovenstaande mutaties en overige mutaties uit op circa € 16,2 miljoen op peildatum 1-1-2024

In de voorliggende begroting is ook een netto investeringsbedrag van € 6,5 miljoen opgenomen voor een multifunctionele hal, als vervanging van De Schelft. Vanuit de reserve verkoop Nuon aandelen is hiervoor een bedrag van € 1,25 miljoen overgeheveld naar de nieuwe reserve Multifunctionele hal.
De overige investeringsbehoefte vanuit de begroting 2021 bedraagt circa € 14,6 miljoen waardoor er een beschikbaar budget resteert van circa € 403.000 per peildatum 1-1-2024.

Gedurende 2021 zijn er nieuwe ambities ontstaan, zoals het upgraden van het Vuurtorenplein, Verbetering Duurzaamheid en Verbeteringen Dienstverlening. Voor het upgraden van het Vuurtorenplein is een inschatting gemaakt van de kosten (€ 4,6 miljoen). De kosten van Verbetering Duurzaamheid en Dienstverlening zijn nog niet inzichtelijk en in een benodigd budget uit te drukken.

De totale investeringsambities overstijgen hiermee met € 4,2 miljoen de ruimte die beschikbaar is in de reserve verkoop Nuon aandelen. Andere reserves zijn op dit moment niet voorhanden, waardoor dekking van deze investeringsambities alleen dan mogelijk is als er structurele ruimte gevonden wordt in de meerjarenbegroting. Of er zal een afweging

gemaakt moeten worden welke investeringsambities uit deze reserve gefinancierd moeten worden.

Bedragen in €	
Ambities vs reserve verkoop Nuon aandelen	
Stand reserve verkoop Nuon aandelen	**29.900.000**
Verplicht	
Aanpassing BBV kapitaallasten	-13.239.578
Besluitvorming	
Huisvesting nieuw raadzaal	-1.817.750
Stortingen ivm aanpassing BBV tot en met 2022	650.544
Storting voorfinanciering frictiekosten 2018	770.000
Stand reserve verkoop Nuon aandelen	**16.263.216**
Multifunctionele hal	
Reservering Multifunctionele hal (van totaal van € 6,5 miljoen)	-1.250.000
Stand reserve verkoop Nuon aandelen	**15.013.216**
Ambities begroting 2021	
Hoofdstraat: herinrichting	725.000
Parkeerdruk Noordwijk aan Zee	5.740.000
Aansluiting Beeklaan op N206	7.000.000
Gebiedsuitwerking KW-boulevard	1.145.000
Subtotaal	*14.610.000*
Stand reserve verkoop Nuon aandelen	**403.216**
Overig ambities	
Upgraden Vuurtorenplein	4.600.000
Duurzaamheid	pm
Dienstverlening	pm
De Schelft (upgrade naar Multifunctionele hal met basaal zwembad)	pm
Subtotaal	*4.600.000*
Stand reserve verkoop Nuon aandelen	**-4.196.784**

Uit deze investeringen vloeien ook weer beheerskosten voort, die in de lopende exploitatiebegrotingen van de jaren daarna worden opgenomen. Ook daarvoor is dekking nodig. En na verloop van jaren zal het noodzakelijk blijken om groot onderhoud, dan wel vervanging van deze kapitaalwerken te begroten. Om in die middelen te kunnen voorzien wordt in de loop van de komende jaren een financieel totaalplan opgezet.
De overgebleven plannen welke reeds als ambitie zijn opgenomen vanuit de meerjarenbegroting 2021-2024 zijn:

1. Economie

Bedragen in €	Werkelijk	Begroot			
Investeringsplannen Economie	**t/m 2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Gebiedsuitbreiding KW- Boulevard (raad 14 juni 2018)	130.000	1.145.000			
Hoofdstraat: herinrichting			725.000		

Op het gebied van economie staan we voor de ontwikkeling en uitvoering van een aantal belangrijke projecten als:

De gebiedsuitwerking aan de Koning Wilhelmina Boulevard (Totaal € 1.475.000,- waarvan € 130.000,- tot en met 2021 en € 1.145.000,- in 2022)
Er wordt gewerkt aan plannen voor de gebiedsuitwerking. Hiervoor is nog € 1.145.000,- voor gereserveerd.

De revitalisering van de Hoofdstraat (€ 725.000,-)
Verdere herinrichting en UVOR-proof maken van de Hoofdstraat zal nog eens een financiële impuls van naar schatting € 725.000,- vergen.

Centrumvisie Noordwijkerhout
De eerdergenoemde Centrumvisie Noordwijkerhout is niet meer als ambitie opgenomen omdat deze onder is gebracht in de in nieuwe Retail- en horecavisie.

2. Revitalisering

Bedragen in €	Werkelijk	Begroot			
Revatiliseringplannen	**t/m 2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Aansluiting Beeklaan - N206		500.000	6.500.000		

Aansluiting Beeklaan – N206
In het kader van het Regionaal Investeringsfonds is hiervoor een bijdrage gereserveerd. Bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot dit project heeft nog niet plaatsgevonden. Zodra een en ander concretere vormen aanneemt zal financiële inpassing dus nog moeten plaatsvinden. Rekening dient te worden gehouden met een netto investeringsbedrag van € 7 miljoen (zeer grove indicatie). In 2021 en 2022 zal de nodige afstemming plaatsvinden met alle benodigde stakeholders en eventuele benodigde nadere onderzoeken.

3. Overige investeringen voorgaande jaren

Bedragen in €	Werkelijk	Begroot			
Investeringsplannen overige voorgaande jaren	**t/m 2020**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Parkeerdruk Noordwijk aan Zee	250.000	5.740.000			

Parkeerdruk Noordwijk aan Zee
Om de parkeerproblematiek aan te kunnen pakken is een investeringsruimte van circa € 6 miljoen gereserveerd.
De investering van de parkeerdruk betreft de investering voor een extra (verdiepte) parkeerlaag op het Wantveld. Tijdelijk zal er extra capaciteit van parkeerplaatsen zijn gedurende de bouwperiode van verschillende projecten in Noordwijk aan zee.

Huisvesting bestuur en apparaat Noordwijk
Over de ambitie die was opgenomen voor huisvesting van de raadzaal heeft besluitvorming in de gemeenteraad plaatsgevonden.

4. Nieuwe ambities 2022

Upgraden Vuurtorenplein
Het upgraden van het Vuurtorenplein bestaat uit een parkeergarage en de inrichting van de openbare ruimte. Op dit moment wordt gedacht aan een Duinpark maar dit zal uiteindelijk verder uitgewerkt worden middels een participatietraject met de omgeving

Duurzaamheidprojecten
De verduurzaming van het gemeentelijk gebouwenbezit heeft financiële impulsen nodig. De gemeente is enerzijds wettelijk gehouden om een aantal maatregelen te treffen en anderzijds is een aantal ingrepen noodzakelijk om aan de doelstelling te kunnen voldoen om in 2030 (in elk geval als gemeentelijke instelling) energieneutraal te zijn. Hiervoor wordt een Uitvoeringsprogramma voor verduurzaming gemeentelijke gebouwen op gesteld.

Maatregelen die hierin passen zijn die voor het plaatsen van installaties voor duurzame warmte- en energieopwekking. Wij zetten in op een echt energieneutraal gemeentelijk

apparaat, om invulling te geven aan de koers. Ondertekening van het Klimaatakkoord én het streven om publieke middelen op een juiste manier te besteden door te besparen op energiekosten (en op langere termijn juist te gaan verdienen aan energie) behoort tot de accenten van de coalitiekoers.

Een belangrijk duurzaamheidsaccent is het creëren en faciliteren van duurzame opwekking van energie, nog los van de noodzaak voor verduurzaming van het gemeentelijk apparaat. Hiervoor is het nodig dat het huidig beleid met betrekking tot ruimtelijke ordening wordt opengebroken, zodat ook duurzame energieopwekking een plaats kan vinden. We stimuleren duurzame initiatieven met diverse subsidies en drie fondsen.

Op dit moment is inpassing van een zonneveld of windmolenpark (gewenst of niet) überhaupt niet mogelijk, maar is wel noodzaak om richting energieneutraal te kunnen gaan. Een vertaling in een investeringsbudget is op dit moment nog niet te geven.

Dienstverlening
De gemeente Noordwijk wil een 8 op Dienstverlening scoren. Om deze doelstelling te bereiken is een Dienstverleningsplan opgesteld. De ambities uit dit Dienstverleningsplan brengen mogelijk verdere investeringen met zich mee.

3.11 Overzicht taakvelden

Hieronder is de begroting opgenomen waarin de lasten en baten worden verdeeld naar de voorgeschreven taakvelden vanuit het BBV.

Overzicht lasten en baten per taakveld			Bedragen x €	
Programma	**Taakveld**		**Lasten**	**Baten**
1. Bestuur en	0.1	Bestuur	3.941.591	0
Dienstverlening	0.2	Burgerzaken	1.530.825	518.841
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	831.001	807.621
	0.4	Overhead, Ondersteuning organisatie	15.876.602	0
	0.5	Treasury	562.551	1.327.234
	0.61	Onroerend Zaakbelasting (OZB) woningen	1.550.293	10.589.621
	0.62	Onroerend Zaakbelasting (OZB) niet-woningen	0	4.017.213
	0.63	Parkeerbelasting	0	4.434.240
	0.64	Belasting overig	26.063	482.834
	0.7	Algemene uitkering gemeentefonds	0	63.900.659
	0.8	Overige baten en lasten	693.184	0
	0.9	Vennootschapsbelasting	127.000	0
	0.10	Mutaties reserve (980)	52.703.406	56.630.478
	0.11	Resultaal van de rekening van baten en lasten	0	0
Totaal programma 1 Bestuur en Dienstverlening			**77.842.516**	**142.708.741**
2. Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4.363.031	464.858
	1.2	Openbare orde en veiligheid	2.000.982	60.000
Totaal programma 2 Veiligheid			**6.364.013**	**524.858**
3. Verkeer en	2.1	Verkeer en wegen	7.475.161	223.113
Parkeren	2.2	Parkeren	1.377.818	0
	2.3	Recreatieve havens	0	0
	2.4	Economische havens en waterwegen	0	0
	2.5	Openbaar vervoer	0	0
Totaal programma 3 Verkeer en Parkeren			**8.852.979**	**223.113**
4. Economie	3.1	Economische ontwikkeling	1.442.562	19.458
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0
	3.3	Bedrijfsloket en -bedrijfsregelingen	22.348	33.714
	3.4	Economische promotie	599.502	4.661.211
Totaal programma 4 Economie			**2.064.412**	**4.714.383**
5. Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	551.157	0
	4.2	Onderwijshuisvesting	2.256.750	88.298
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.697.938	682.760
Totaal programma 5 Onderwijs			**4.505.845**	**771.058**
6. Sport en	5.1	Sportbeleid en activering	59.900	0
Cultuur	5.2	Sportaccommodaties	7.054.361	1.206.013
	5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	1.683.456	180.710
	5.4	Musea	0	0
	5.5	Cultureel erfgoed	261.927	103
	5.6	Media	1.030.546	188.988
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.745.996	805.750
Totaal programma 6 Sport en Cultuur			**16.836.186**	**2.381.564**

Overzicht lasten en baten per taakveld			Bedragen x €	
Programma	**Taakveld**		**Lasten**	**Baten**
7. Sociaal	6.1	Samenkracht en brugerparticipatie	5.552.244	735.301
Domein en	6.2	Wijkteams	0	0
Volksgezondheid	6.3	Inkomensregelingen	11.059.329	8.763.163
	6.4	Begeleide participatie	5.863.593	5.818
	6.5	Arbeidsparticipatie	0	0
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6.780.273	26.797
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	7.275.990	0
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	182.226	0
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	396.015	0
Totaal programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid			**37.109.670**	**9.531.079**
8. Duurzaamheid	7.1	Volksgezondheid	6.116.872	22.931
en Leefomgeving	7.2	Riolering	3.669.755	5.161.932
	7.3	Afval	5.198.079	7.143.084
	7.4	Milieubeheer	537.215	0
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	177.126	202.807
Totaal programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving			**15.699.047**	**12.530.754**
9. Wonen en	8.1	Ruimtelijke ordening	2.699.929	127.893
Ruimte	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	17.848.769	19.475.826
	8.3	Wonen en bouwen	4.648.034	2.588.701
Totaal programma 9 Wonen en Ruimte			**25.196.732**	**22.192.420**

Totaal alle programma's	**194.471.400**	**195.577.970**

3.12 Overzicht incidentele baten en lasten

Het overzicht van de incidentele baten en lasten ziet er als volgt uit:

Bedragen x €				
Incidentele lasten	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Programma 1				
Programma dienstverlening	200.000			
Personeelskosten 2022-2025	357.997	215.000		
Uren grondbedrijf (product 249 Grondbedrijf algemeen)	442.204	449.722	457.367	465.143
Overhead uren grondbedrijf product 249	300.699	305.811	311.010	316.297
Bijdrage RIF	964.006	637.278	637.278	0
Rente Gronden in staatC P249 (min Wilhelminastr)	96.447	89.632	100.560	103.999
Uitname voor regulier IP conform ICT instandhoudingsplan	125.000	125.000	125.000	125.000
Vrijval i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	13.239.578			
Vrijval i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	5.019.983			
Overheveling vanuit res. activa NWH voor kpl sportpark De Boekhorst	16.135.330			
Overheveling vanuit res. activa NWH voor kpl res. De Duinpan	1.286.886			
Overheveling voor kpl IHPN NWH naar res. onderwijshuisvesting	2.258.069			
Overheveling vanuit algemene reserve naar reserve De Schelft	250.000			
Overheveling vanuit res. weerstandsvermogen naar reserve De Schelft	750.000			
Overheveling vanuit res. Nuon naar reserve De Schelft	1.250.000			
Overheveling vanuit res. ICT instandhouding naar reserve De Schelft	750.000			
Vrijval vanuit res. startersleningen naar reserve De Schelft	2.500.000			
Overheveling vanuit res. Sociaal domein naar reserve De Schelft	1.000.000			
Overheveling vanuit res. Nuon naar reserve kpl Raadzaal	1.817.750			
Vrijval vanuit reserve peuters in de algemene reserve	44			
Nieuw beleid volgende coalitie	250.000	250.000		
Opleidingen nieuw college	25.000			
Programma 2				
Bijdragen aan investeringen NRB	35.657	59.894	26.507	35.658
Programma 4				
Economische agenda Duin en Bollenstreek	212.920			
Retail- Horecavisie	338.900	361.400		
Stichting Bloemencorso Bollenstreek			36.092	
Uitvoering van de kuuroordstatus	400.000	200.000	150.000	
Programma 5				
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	50.000	50.000	50.000	50.000
NP Onderwijs ivm onderwijsvertragingen door coronapandemie	353.679	206.312		
Programma 6				
Exploitatie en onderhoud zwembad	302.474	302.515	450.313	285.824
Jongeren op gezond gewicht 2020-2023	47.880	32.150		
Jaarlijkse exploitatielasten tijdelijke multifunctionele hal	21.000	21.000	21.000	21.000
Programma 7				
Project integrale toegang	200.000	200.000		
Sociale kaart	15.000			
Praktijkondersteuner Jeugd	100.000	100.000		
Eenzaamheidsbestrijding	70.000			
Contourennota 2020 ISD	140.237			
Programma 8				
Handhaving strijdig grondgebruik ISG-gebied/ ODWH	177.498	177.498		
Inhaalslag groot onderhoud groen Nwh en De Zilk	200.000			
Achterstanden Groen	350.000			
Programma 9				
Versterken coördinatie bouwstromen vanuit woningbehoefte	100.000			
Handhaving huisvestingsregelgeving	175.000	175.000	175.000	
Vennootschapsbelasting	127.000	57.000	5.000	
Investering Beheer OR Duineveld (vh CP 1e Fase)	2.000.000			
Mutaties in de reserves (overboekingen)	**48.257.640**	**0**	**0**	**0**
Mutaties in de reserves (stortingen inc. Baten)	**3.804.796**	**3.352.950**	**2.584.194**	**1.182.275**
Totale incidentele lasten	**106.498.674**	**7.368.162**	**5.129.321**	**2.585.196**

Bedragen x €				
Incidentele baten	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Programma 1				
Jaarlijkse toevoeging ICT instandhoudingsres.	885.000	895.000	905.000	915.000
Storting van voorfinanciering frictiekosten 2018	770.000			
Nieuwe reserve voor kapitaallasten De Duinpan	1.286.886			
Toevoeging vanuit res. Nuon naar reserve kpl Raadzaal	1.817.750			
Vrijval vanuit reserve peuters naar Algemene reserve	44			
Programma 2				
Jaarlijkse toevoeging reserve strandveiligheid	38.000	39.000	40.000	41.000
Programma 5				
Toevoeging reserve voor kapitaallasten IHPN NWH	2.258.069			
NP Onderwijs ivm onderwijsvertragingen door coronapandemie	353.679	206.312		
Programma 6				
Huur inkomsten Zwembad	36.038	36.759	37.494	38.244
Jaarlijkse storting exploitatie zwembad	54.000	60.000	66.000	72.000
Jaarlijkse storting onderhoud de Muze	56.700	56.700	56.700	56.700
Toevoeging i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	3.982.111			
Toevoeging i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	4.270.307			
Toevoeging i.v.b. met kapitaallasten reserves (conform BBV)	10.007.143			
Nieuwe reserve voor kapitaallasten sportpark De Boekhorst	16.135.330			
Toevoeging vanuit algemene reserve naar reserve De Schelft	250.000			
Toevoeging vanuit res. weerstandsvermogen naar reserve De Schelft	750.000			
Toevoeging vanuit res. Nuon naar reserve De Schelft	1.250.000			
Toevoeging vanuit res. ICT instandhouding naar reserve De Schelft	750.000			
Toevoeging vanuit res. startersleningen naar reserve De Schelft	2.500.000			
Toevoeging vanuit res. Sociaal domein naar reserve De Schelft	1.000.000			
Programma 9				
Investering beheer OR Duineveld (vh CP 1e fase)	2.000.000			
Tussentijdse winstneming Space Business Park	1.100.000	1.160.000	1.230.000	59.331
Tussentijdse winstneming Duineveld	430.000	774.491		
Tussentijdse winstneming Joh. Van Hoornstraat	97.058			
Anterieure overeenkomst BAVO- RIF	338.000	331.000	249.000	
Mutaties in de reserves (overboekingen)	**48.257.640**	**0**	**0**	**0**
Mutaties in de reserves (dekking inc. Lasten)	**4.839.682**	**3.258.900**	**2.395.127**	**1.402.921**
Totale incidentele baten	**105.513.437**	**6.818.162**	**4.979.321**	**2.585.196**

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht, dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat. Om die reden wordt er een staat van incidentele baten en lasten opgenomen.

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om projecten of subsidies.

Reservemutaties zijn naar de aard incidenteel. Daarom zijn die ook opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten. De mutaties in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten zijn hierop een uitzondering. Onder voorwaarden is het toegestaan om mutaties aan bestemmingsreserves kapitaallasten als structureel aan te merken. Een van de voorwaarden is dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk is aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Dit is in de begroting 2022 het geval en daarom hebben we de mutaties in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten als structureel aangemerkt.

In het verleden egaliseerden we ook onderhouds- en beheerlasten van kapitaalgoederen over meerdere jaren door middel van structurele stortingen en onttrekkingen. Vanaf heden nemen we deze op als incidentele reservemutaties in de staat van incidentele baten en lasten.

3.13 Overzicht van salarissen en sociale lasten

Het overzicht van de salarissen en sociale lasten ziet er als volgt uit:

Afgerond op € 1.000,- Overzicht van salarissen en sociale lasten 2022	Aantal FTE's	Salarislasten inclusief sociale lasten
Raadsleden (27)		514.800
Burgemeester	1,00	167.300
Wethouders (4)	4,00	431.600
Subtotaal Bestuur	**5,00**	**1.113.700**
Ambtelijke organisatie	286,56	23.080.300
Subtotaal ambtelijke organisatie	**286,56**	**23.080.300**
Totaal	**291,56**	**24.194.000**

3.14 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen ziet er als volgt uit:

Bedragen afgerond op € 1.000,- Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Parkeergelden	3.082.000	3.619.000	3.678.000	3.738.000	3.799.000
Naheffingsaanslagen	368.000	565.000	571.000	578.000	584.000
Parkeervergunningen/ontheffingen	246.000	250.000	255.000	259.000	263.000
Alliander, BNG en Meerlanden dividend	731.000	782.000	782.000	782.000	782.000
OZB gebruikers	1.257.000	1.278.000	1.300.000	1.322.000	1.344.000
OZB woning eigenaar	7.240.000	9.362.000	9.515.000	9.670.000	9.828.000
OZB niet-woning eigenaar	2.149.000	2.861.000	2.910.000	2.959.000	3.009.000
Hondenbelasting	325.000	275.000	280.000	286.000	292.000
Forensenbelasting	1.225.000	1.336.000	1.357.000	1.379.000	1.401.000
Toeristenbelasting	3.270.000	3.326.000	3.382.000	3.440.000	3.498.000
Kosten aanmaningen/dwangbevelen	69.000	69.000	69.000	70.000	70.000
Precariobelasting	4.705.000	208.000	212.000	215.000	219.000
Algemene uitkering	57.597.000	63.901.000	61.467.000	61.300.000	63.031.000
Saldo algemene dekkingsmiddelen	**82.264.000**	**87.832.000**	**85.778.000**	**85.998.000**	**88.120.000**

3.15 Begroting grondbedrijf

Begrote staat van lasten en baten grondbedrijf

Bedragen x €			
Lasten uit complexen grondbedrijf	**Realisatie**	**Begroting**	**Begroting**
Omschrijving	**2020**	**2021**	**2022**
Kosten van grondverwerving (strategisch)		2.000.000	2.000.000
Overige grondkosten	4.135	7.630	9.035
Slopen en saneringen	29.404		
Planontwikkeling en VTU	1.045.193	583.163	503.689
Kosten wegens spoedonderzoek		100.000	100.000
Advies- en accountantskosten		100.000	100.000
Kosten van bouwrijp maken	341.235	0	81.808
Kosten van woonrijp maken	2.387.567	1.108.037	1.910.010
Rente	179.956	136.590	154.216
Planstructuur/Bijdragen en diversen	251.178	2.247.379	3.610.940
Mutaties voorraden (tussentijdse winstnem)			9.379.070
Dotatie voorziening voorzienbare verliezen	109.000		
Bedrijfsresultaat voor bestemming	554.432	1.929.738	
Totale lasten uit complexen grondbedrijf	**4.902.100**	**8.212.537**	**17.848.768**

Bedragen x €			
Baten uit complexen grondbedrijf	**Realisatie**	**Begroting**	**Begroting**
Omschrijving	**2020**	**2021**	**2022**
Verpachtingen	19.111	20.000	20.000
Verhuren			
Ontvangen rentevergoeding	38.574		
Bijdrage derden	570.078	1.152.839	4.885.952
Bijdrage fondsen		65.896	
Grondverkopen	2.905.175	3.844.723	9.517.408
Mutaties grondvoorraden	830.162	2.936.079	
Onttrekking voorziening voorzienbare verliezen	539.000	193.000	5.052.466
Totale baten uit complexen grondbedrijf	**4.902.100**	**8.212.537**	**19.475.826**

Bedragen x €	**Begroting**
Resultaat uit complexen grondbedrijf	**2022**
Totaal baten	19.475.826
Totaal lasten	17.848.768
Totaal saldo van baten en lasten	**1.627.058**
Mutaties in de reserves (storting)	-1.627.058
Mutaties in de voorziening voorzienbare verliezen	0
Resultaat	**0**

Toelichting op de begrote staat van lasten en baten grondbedrijf

Bedragen x € Toelichting op lasten uit complexen grondbedrijf	Begroting 2022
Kosten van grondverwerving (strategisch)	
Dit betreft een raming voor strategische grondaankopen.	2.000.000
Overige grondkosten	
Dit betreft de complexen Space Business park en Offem-Zuid.	9.035
Planontwikkeling en VTU	
De planontwikkelingskosten hebben betrekking op alle complexen.	503.689
Kosten wegens spoedonderzoek	
Dit zijn de kosten voor spoedonderzoeken die uiteindelijk direct aan een complex kunnen worden toegerekend	100.000
Advies- en accountantskosten	
Dit zijn de kosten voor advies- en accountskosten die uiteindelijk direct aan een complex kunnen worden toegerekend.	100.000
Kosten van bouwrijp maken	
Deze kosten hebben betrekking op de complexen Maarten Kruytstraat en Schippersvaartweg	81.808
Kosten van woonrijp maken	
Deze kosten hebben betrekking op de grexen Space Business Park, Maarten Kruijtstraat, Offem-Zuid, Duineveld, Joh. Van Hoornstraat en Schippersvaartweg	1.910.010
Rente	
Over de Bouwgronden in exploitatie (BIE's) wordt 0,7955% rente berekend.	154.216
Planstructuur en bijdragen en diversen	
Deze kosten betreffen voornamelijk de grexen Offem-Zuid en Duineveld	3.610.940
Mutaties grondvoorraden	
Dit betreft de afname van de boekwaarden van alle complexen over 2022	9.379.070
Totaal lasten	**17.848.768**

Bedragen x € Toelichting op baten uit complexen grondbedrijf	Begroting 2022
Verpachtingen	
Opgenomen zijn de opbrengsten uit ultimo 2020 lopende overeenkomsten. Dit betreft het complex Duineveld.	20.000
Bijdrage derden	4.885.952
Dit betreft de complexen Offem-Zuid en Duineveld e.o.	
Grondverkopen	
Dit zijn opbrengsten uit de complexen Space Business Park, Maarten Kruytstraat en Schippersvaartweg	9.517.408
Onttrekking Voorziening Voorzienbare Verliezen	
Bij het afsluiten van het complex Schippersvaartweg wordt de voorziening hiervoor afgeboekt.	5.052.466
Totaal baten	**19.475.826**

Bedragen x €	
Toelichting op resultaat uit complexen grondbedrijf	
Totaal baten	19.475.826
Totaal lasten	17.848.768
Totaal saldo van baten en lasten	1.627.058
Het resultaat van de grex Joh. Van Hoornstraat (€ 97.058) en de tussentijdse winstnemingen van Space Business Park (€ 1.100.000) en Duineveld (€ 430.000) komen ten gunste van de Reserve Winst uit Grondbedrijf.	-1.627.058
Resultaat	**0**

Specificatie verloop geraamde mutaties in geïnvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten

	Specificatie verloop geraamde mutaties in geinvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten	Geïnvesteerd per 1-1-2021	Geïnvesteerd per 1-1-2022	Geïnvesteerd per 31-12-2022
	Bouwgrond in exploitatie (BIE) met grex			
1.23	Space Business Park	10.365.006	9.738.347	6.658.742
1.44	Maarten Kruytstraat	5.614.844	5.722.880	1.959.722
1.51	Offem-Zuid	4.831.266	6.014.853	0
1.56	Restgronden Boechorst	-421.784	0	0
1.61	Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)	-3.130.130	-3.303.445	-1.980.056
1.75	Joh. van Hoornstr e.o. (vh Northgohal eo)	857.205	-379.163	0
1.78	Leefbaarheidsimpuls De Zilk	782.866	997.772	1.168.529
1.79	Schippersvaartweg 39 (Munnekeweij)	152.464	594.764	0
	Totaal	**19.051.737**	**19.386.007**	**7.806.937**

	Specificatie verloop geraamde mutaties in geinvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten	Geïnvesteerd per 31-12-2023	Geïnvesteerd per 31-12-2024	Geïnvesteerd per 31-12-2025
	Bouwgrond in exploitatie (BIE) met grex			
1.23	Space Business Park	3.361.310	-138.020	0
1.44	Maarten Kruytstraat	0	0	0
1.51	Offem-Zuid	0	0	0
1.56	Restgronden Boechorst	0	0	0
1.61	Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)	0	0	0
1.75	Joh. van Hoornstr e.o. (vh Northgohal eo)	0	0	0
1.78	Leefbaarheidsimpuls De Zilk	0	0	0
1.79	Schippersvaartweg 39 (Munnekeweij)	0	0	0
	Totaal	**3.361.310**	**-138.020**	**0**

De verwachte mutaties zijn gebaseerd op (de cashflows van) het Boek Grondbedrijf 2021 en genomen raadsbesluiten. Bedragen wijken af doordat bij het boek Grondbedrijf is gerekend met 1% rente, terwijl hier met de omslagrente is gerekend. Daarnaast zijn de nieuw berekende tussentijdse winstnemingen van de complexen Space Business Park, Restgronden Boechorst en Duineveld verwerkt.

Specificatie geraamde verloop van reserve, voorziening en kapitaalverstrekking

Bedragen x €		
Reserve winst uit grondbedrijf		
Saldo 31-12-2020 (na voorstel resultaatbestemming)		14.054.338
Mutaties 2021		-2.741.019
Geraamd saldo 31-12-2021		11.313.319
Onttrekkingen 2022		
Reserve fonds Binnenzee tbv exploitatie zwembad	-2.000.000	
Vennootschapsbelasting	-127.000	
Uren Grondbedrijf Algemeen P249 Grondbedrijf	-442.204	
Overhead over uren Grondbedrijf Algemeen P249	-300.699	
Rente vm NIEGG's	-96.447	
Bijdrage RIF	-964.006	
Totaal Onttrekkingen 2022		-3.930.356
Toevoegingen 2022		
Tussentijdse Winstneming Space Business Park	1.100.000	
Tussentijdse Winstneming Duineveld	430.000	
Afsluiten complex Joh. van Hoornstr e.o.	97.058	
Anterieure overeenkomst BAVO-terrein RIF	338.000	
Totaal toevoegingen 2022:		1.965.058
Geraamd saldo 31-12-2022		**9.348.021**

Bedragen x €		
Voorziening voorzienbare verliezen		
Het saldo per 31-12-2020 bestaat uit:		
Voorziening 1.44 Maarten Kruytstraat		2.022.000
Voorziening 1.51 Offem-Zuid		5.233.000
Voorziening 1.78 Leefbaarheidsimpuls De Zilk		333.402
Voorziening 1.79 Schippersvaartweg 39 (Munnekeweij)		111.000
Totaal		7.699.402
Afsluiten 1.51 Offem-Zuid		-5.233.000
Afsluiten 1.79 Schippersvaartweg 39 (Munnekeweij) in 2022		-111.000
Geraamd saldo 31-12-2022		**2.355.402**

Bedragen x €		
Kapitaalverstrekking		
Saldo 31-12-2020		18.221.574
Thans voorziene mutaties voorraden 2021		1.164.433
Geraamd saldo 31-12-2021		19.386.007
Geraamde mutaties voorraden 2022		-11.579.070
Geraamd saldo 31-12-2022		**7.806.937**

gemeente
Noordwijk

Voorstraat 42
2201 HW Noordwijk
T. 071 - 36 60 600
gemeente@noordwijk.nl
www.noordwijk.nl